

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 12 (1415) 1977 KOVAS - MARCH 24

LIETUVIŲ SAVAITRASTIS — LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416) 275-4672

Tyla - bloga byla

Populiarusis mūsų liaudies priežodis sako priešingai, būtent, tyla — gera byla. Daugumoje atvejų jis yra teisingas, ypač vidiniame mūsų tautos gyvenime, kai įieškoma darnaus sugyvenimo. Tačiau yra atvejų, kai tyla būna bloga byla. Tai ryškiai matome gyvendami išeivijoje ir besirūpindami Lietuvos laisve. Šiandien visiems aišku, kad lietuviškosios išeivijos uždavinys yra būti laisvės šaukliais. Armijų išeivijoje sudaryti negalime, bet jų niekas ir nereikalauja. Dabar yra metas ne armijų, o viešosios opinijos, kuri daugiau lemia, negu armijos. Ką viešojo pasaulio opinija ima plakti, turi pasikeisti gerąja linkme arba izoliuotis ir likti pasmerktu. Iki šiol viešojo pasaulio opinija buvo palanki sovietinei imperijai. Įtakinga naujoji kairė, ypač Amerikos žemyne, ilgai valdė politinių institucijų galvas, girdama kairiąją diktatūrą ir peikdama dešiniąją. Pastaruoju metu vėjai keičiasi. Atėjus J. Carteriui į JAV Baltuosius Rūmus, pasigirdo drąsesnės politikos balsai ir sovietinės imperijos adresu. Sovietų disidentai susilaukė ilgai lauktos paramos kovoje už pagrindines žmogaus teises. Vakariečių spaudoje pasirodė atviresni pasisakymai, raginantys kovoti už laisvę: jei mes neginame laisvės, mes neginame nieko. Tai nauji ženklai Vakarų padangėje.

Tokioje atmosferoje padidėja ir išeivijos vaidmuo. Iki šiol, ypač H. Kissingerio viešpatavimo metais, kai buvo sugrąžinama viską parduoti (politine prasme) ir beveik nieko nepirkti, išeivijos balsai buvo ignoruojami. Yra pagrindo manyti, kad net pavergtų tautų problema buvo ignoruojama. Tos ignorancijos viršūnė buvo anas viešas buvusio JAV prezidento G. Fordo pareiškimas, kad R. Euporoje nėra jokios sovietinės dominacijos. Jeigu jos nėra, kam tad iš viso rūpintis laisve... Demokratinė visuomenė tokią laikyseną pasmerkė rinkimų metu. Tai atidarė kelią laisvės šaukliais. Buvo metas, kai JAV prezidentas nedrįso priimti rusų rašytojo tremtinio A. Solženicino. Dabar gi tu rūmų durys atsidarė Bukovskiams ir kitiems disidentams. Seniau JAV prezidentas nedrįso viešai pasisakyti už rusų disidentų sąjūdį, o dabar naujasis prezidentas nusitūpė net specialią laisvą disidentų vadui A. Sacharovui Maskvoje. Tai ženklai, kurie rodo, kad didieji politikos vairuotojai pradėjo klausyti laisvės šauklių. Dėlto ir mūsų visuomeninių veiksmų balsai turėtų sustiprėti. Tam teikia proga ir būsimoji Belgrado konferencija. Malonu girdėti, kad mūsų veiksniai šiuo atveju rodo nemažai aktyvumo. Tik nederėtų užmiršti, jog ir visa išeivija turėtų būti įjungta. Ji gali būti stiprus laisvės šauklis, jei tinkamai panaudotas.

Mūsų išeivijos balso reikšmė bei pajėgumas pasirodė ypač Vasario 16 šventės proga. Visame laisvajame pasaulyje, kur tik yra įsikūrusios lietuvių kolonijos, skambėjo laisvės šauksmas. Tai, galima sakyti, yra aidas R. Kalantos susideginimo eitynių, kuriose buvo šaukiama: "Laisvės!" Kai pavergtos Lietuvos gyventojai negali ta tema prakalbėti, tai išeivija gali visa gerklė šaukti. Tiesą pasakius, ji tai daro jau 30 metų, tačiau nevisuomet ir nevisur sėkmingai. Stipriausias balsas yra JAV lietuvių. Tikslai gaila, kad jis nevisur būna vieningas. Vis dėlto jis pasiekia augščiausias politines viršūnes ir gali daryti daugiausia įtakos. Netyli ir Kanados lietuvių. Jie labai vieningu balsu reikalauja Lietuvai laisvės. Bene veiksmingiausia tos veiklos apraška yra metiniai baltiečių vakarai Kanados parlamento rūmuose, vakarai, kuriuose dalyvauja ministrai, parlamento nariai ir išgirsta baltiečių laisvės balsą. Aktyviai reiškiasi ir visų kitų kraštų lietuvių — Australijos, P. Amerikos, Europos. Jie taip pat pasiekia augščiausias politines viršūnes. Tai geri ženklai, rodantys perėjimą iš pasyvumo į aktyvumą. Jie būtų dar geresni, jei būtų mažiau dėmesio teikiama vidinėm peštynėm ir turima energija panaudojama kovai už tautos laisvę bei žmogaus teises dabarties kontekste. Visi turėtume įžvelgti, kad gyvendami laisvėje turime reikalauti jos neturintiems. Šiuo atveju tyla būtų tikrai bloga byla.

Kanados parlamento rūmuose Otavoje baltiečių vakaro metu. Iš dešinės: buvęs užs. reikalų min. M. Sharpas, gavęs Kanados Baltiečių Federacijos garbės pažymėjimą, KLB ir KBF pirm. J. R. Simanavičius, I. Kairienė, atstovavusi Baltiečių Moterų Tarybai. Nuotr. J. Kreilio

Penktajame baltiečių vakare Kanados parlamento rūmuose Otavoje š.m. kovo 9 d. Iš kairės: sen. P. Yuzik, sol. G. Čapkauskienė, sen. A. Thompson, žemės ūkio min. E. Whelan — pagrindinis vakaro kalbėtojas, I. Šernaitė-Meiklejohn, inž. J. Danys, sėkmingai vadovavęs organizacinei vakaro ruošai. Nuotr. L. Giriūno

PRANEŠIMAS IŠ KANADOS SOSTINĖS

Baltiečių vakaras parlamento rūmuose

Kovo 9 d. įvyko penktasis Kanados baltiečių vakaras parlamento rūmuose, kurio programoje buvo svečių priėmimas, banketas, prakalbos ir koncertas. Dalyvių buvo apie 220. Tiek asmenų galima sutalpinti banketų salėje — Confederation Room.

Priėmimas ir paroda

Dalyvavo per 20 senatorių ir arti 50 parlamento narių, užsienio reikalų min. D. C. Jamieson, žemės ūkio min. Eugen Whelan, veteranų reikalų min. Daniel J. MacDonald, ministrų rangą turintieji — Renau de Lapointe, senato pirmininkė, ir Raymond Perrault, valdančios partijos vadas senate. Taip pat dalyvavo vadovaujantieji senatoriai ir parlamentariai — sen. C. W. Carter, sen. Paul Yuzik, parlamento narys C. L. Caccia, opozicijos vado pavad. Walter Maker ir kiti.

Atsilankė ir eilė žymių diplomatų: JAV ambasadorius Thomas Ostrom Enders, popiežiaus delegatas - pronuncijus arkiv. Angelo Palmas, pronuncijus sekr. prel. Renato Martino, V. Vokietijos ambasadorius Max von Podewills su žmona, augstasis Australijos įgaliotinis Max Loveday su žmona, Britanijos dūg. įgaliotinio pavaduotojas D. E. Lyscom su žmona ir sekr. P. Faulkner su žmona, Turkijos charge d'affaires Akin Emregul su žmona. Dalyvavo ir Baltijos valstybių konsulai — dr. J. Žmuidzinas (su žmona) — Lietuvos, dr. E. Upenieks — Latvijos ir I. Hensoo — Estijos.

Svečių tarpe buvo ir "Canadian Press", "Canada World Wide" reporteriai, parlamento spaudos galerijos žurnalistai J. Best ir L. Zink, vyr. "Ottawa Journal" red. dr. J. Grace, ukrainiečių bendruomenių atstovai iš Otavos, Montrealio ir Toronto (William Boytchuk).

Tautiniam menui parodyti buvo surengta nedidelė paroda, kurioje lietuvių išstatė 30 gintaro dirbinių pavyzdžių, latviai — meninius sidabro papuošalus ir estai — meninius odos dirbinius. Savotiška paroda buvo ir specialus baltiečių stalas, dekoruotas lietuvišku raguoliu, grybais, žagarėliais, tautinėmis lėlėmis.

Banketas ir prakalbos

Vakarą pradėjo sen. C. W. Carter, džiaugdamasis, kad tai penktasis baltiečių vakaras parlamento rūmuose, tapęs tradiciniu įvykiu. Vakarą globojo jungtinis senatorių ir parlamentarų komitetas, kuriame yra visų keturių parlamento partijų atstovai, bet pats vakaras buvo organizuojamas pačių baltiečių per jų Federaciją. Šio vakaro komitete yra 17 parlamentarų ir senatorių. Jam vadovauja sen.

C. W. Carter ir atstovs C. L. Caccia. Sen. Carter pakvietė visus sugiedoti "O Canada", pronuncijus arkiv. Angelo Palmas — sukalbėti malda, o estų pirmininką U. Petersoo — pakelti tostą karalienei.

Parlamento atstovs C. L. Caccia pabrėžė šito vakaro svarbą. Esą imigrantų kanadiečiai gali laisvai susitikti su Kanados vyriausybe, parlamento bei senato atstovais, pareikšti savo pageidavimus ir pasikeisti nuomonėmis. Parlamento opozicijos vado pavaduotojas Walter D. Baker pabrėžė, kad baltiečiai yra liudininkai fakto, jog demokratija ir laisvė nėra automatiški dalykai — juos reikia saugoti. Apie tai dažnai kanadiečiai nepamiršta. Vėliau keletą minčių pateikė ir sen. J. Ewasew (ukrainiečių kilmės).

Baltiečių Federacijos ir KLB pirm. J. R. Simanavičius padėkojo Kanados valdžiai, kad ji savo laikui priėmė benamius baltiečius. Dabar jie pavyzdinai atlieka savo, kaip Kanados piliečių, pareigas, bet nepamiršta savo tėvų žemės, kur jų broliai ir seserys yra prispausti sovietinės okupacijos. Jie siekia demokratinės, religinės ir tautinės laisvės.

Estas L. Leivat, komunikacijos ekspertas iš Toronto, nagrinėjo baltiečių įnašą Kanados gyvenime, išskeldamas ekonominius ir kultūrinius laimėjimus, kurie yra virš Kanados vidurkio.

Ministerio kalba

Pagrindinis vakaro kalbėtojas — žemės ūkio min. E. Whelan pasakė labai gyvą ir įdomią kalbą, atmiešdamas ją humoru. Jo gimtoji vieta, Amherstburg netoli Windsor, matė įvairių kultūrų žmones: indėnus, prancūzus, anglus, skotus, airius ir kitus. Jo pačioje gimtinėje daug kas yra vedę įvairių tautybių asmenis. Jis esą jaučia didelę garbę būti kanadiečiu. Kanadiečiai kietu savo darbu ir sumanumu yra daug pasiekę, ypač žemės ūkyje. Kanados 6% gyventojų gali išmaitinti 150 milijonų žmonių. Iš kitų kraštų, įskaitant ir Sovietų Sąjungą, atvyksta žmonės studijuoti mūsų metodus. Kanados pažanga yra laisvės ir demokratijos rezultatas. Baltiečiai yra iš tų, kurie savo darbu ir sumanumu ne tik patys gerai įsikūrė, bet ir prisidėjo prie Kanados pažangos bei gerovės. Ministeris ypač buvo susidomėjęs kooperaciniais mūsų bankais, kurie savo greitu išaugimu gali būti pavyzdys kitiems. Ministeris esąs kooperacinio judėjimo šalininkas. Taip pat nurodė baltiečių laimėjimus ir kitose srityse. Savo ir Kanados valdžios vardu sveikino baltiečius su pasiektais laimėjimais ir reiškė

įsitikinimą, kad baltiečių demokratiniai ir humanistiniai tikslai bus pasiekti.

Baigiamasis pastabas padarė Latvių Federacijos pirm. T. Kronbergs. Baltiečiai esą aktyviai dalyvauja Kanados krašto gerovės ir kultūros kėlime. Jie nori pasidalinti savo patirtimi su visais kanadiečiais ne tik ekonominėje ir kultūrinėje srityje, bet ir politinėje. Kanada yra kraštas, kur žmonių laisvės yra pripažįstamos, respektuojamos ir praktiškai vykdomos. To norima ir Baltijos kraštuose.

Nauji garbės nariai

Kanados Baltiečių Federacijos garbės narių pažymėjimai buvo įteikti parlamento nariams — Mitchel Sharp, buvusiam užsienio reikalų ministriui, ir dr. Stanley Haidasz, buvusiam daugiakultūrių reikalų ministriui. Kartu buvo įteikti lietuviško gintaro meniški segtukai rankogaliams ir kaklaraščiui. Abu nauji garbės nariai yra labai palankūs baltiečiams ir nekartą jiems padėję.

Koncertas

Šiais metais koncertą atliko lietuvių ir latvių atstovai. Pirmojo koncerto dalyje jauna latvių muzikė Margareta Upenieks iš Toronto arfa pagrojo T. Kernins "Seną giesmę", C. Salezdo "Gavotte" ir kartu su smuikininku Richards Upenieks — C. F. Gounod "Ave Maria".

Antroje koncerto dalyje koloratūrinis sopranas Gina Čapkauskienė padainavo J. Stankūno "Mergaitę", B. Dvariono "Žvaigždute", G. Gudauskienės "Jaunystę", B. Jonušo "Vėl sauskysiu" ir G. Donizetti ariją iš operos "La fille du Regiment". Koncerto programa buvo gerai atlikta ir šiltai priimta. G. Čapkauskienė susilaukė ypatingai gausių plojimų ir buvo iškviesta papildomai dainai. Ji visas dainas atliko labai subtiliai, su labai gera scenine išraiška. Ypač Donizetti arija visų gerėjosi. Meistriškai akompanavo Jonas Govėdas iš Toronto.

Baltiečiai šį kartą savo atstovų skaičių sumažino iki 75, kad būtų galima daugiau pakviesti parlamentarų, kurių nemažas skaičius atsilankė su žmonomis. Lietuviams atstovavo KLB pirmininkas J. R. Simanavičius, Toronto, Hamiltono, Montrealio ir Otavos apylinkių pirmininkai — P. Sturmas, K. Deksnys, R. Otto, L. Giriūnas, Baltiečių Federacijos, KLB tarybos ir PL Jaunimo Sąjungos atstovai, I. Kairienė, S. Masionis, J. V. Danys, V. Radzius, I. Meiklejohn, L. Skripkutė, K. Pareštytė ir kiti.

Visa vakaro programa praėjo sklandžiai. Susilaukta daug teigiamų atsiliepimų. J. Dns.

Pasaulio įvykiai

JAV PREZ. J. CARTERIS, KALBĖDAMAS JUNGTINĖSE TAUTOSE, pagrindinį savo dėmesį skyrė žmogaus teisių įgyvendinimui pasaulyje. Jo nuomone, jokia valstybė, priklausanti šiai organizacijai, žmogaus teisių klausimo negali laikyti vien tik savo vidaus reikalu, nes yra pasirašiusi atitinkamus įsipareigojimus. Tie žodžiai, matyt, buvo skirti Sovietų Sąjungos ambasadoriui O. Trojanovskiui. Maskva jau kelis kartus disidentų užtariamą yra pavadinusi kišimusi ir vidaus reikalais. Ji netgi grasina, kad dėl tokios taktikos gali nukentėti JAV ir Sovietų Sąjungos atlydžio politika bei strateginių ginklų suvaržymas. Prez. J. Carteris prisipažino, kad žmogaus teisių pažeidimų pasitaiko ir JAV, tačiau amerikiečių tauta šiuo reikalu turi tvirtą ryžtą, su nukrypimais kovoja greit ir atvirai. Kai prez. J. Carteris

važiavo į JT rūmus, prie jų demonstravo ukrainiečiai, reikalaujanti laisvės Ukrainai. Prez. J. Carteris, norėdamas sustiprinti Jungtinių Tautų kovą už žmogaus teises, pasiūlė susigrąžinti Niujorkan prieš keletą metų į Zėnevą iškeltą JT žmogaus teisių komitetą. Jo posėdžiai Niujorke susilaukė didesnio spaudos dėmesio, kuris skatintų komiteto veiklą. Kalbėdamas apie JAV užsienio politiką, prez. J. Carteris pasisakė už tarptautines sutartis ginklavimuisi mažinti, ekonominį bendradarbiavimą, siekiant naujos ekonominės sistemos. Kongresas ir prez. J. Carteris užsienio valstybėms teikiama karinė paramą bando susieti su reikalavimu laikytis žmogaus teisių. Dėl šios priežasties karinės JAV paramos jau atsiskak Argentina, Brazilija, Urugvajus, El Salvadoras ir Gvatemala.

ATSAUKE SUVARŽYMUS

Prez. J. Carteris nuo kovo 18 d. atšaukė draudimą JAV piliečiams keliauti į Vietnamą, S. Korėją, Kambodiją ir Kubą. Kelionių draudimas į šiuos kraštus būdavo peržiūrimas kas šeši mėnesiai. Prez. J. Carteris betgi išėjo būsimus keliautojus laikyti atsargumu, nes JAV su minėtiais kraštais neturi diplomatinių ryšių ir negalės padėti savo piliečiams, jeigu jie būtų suimti. Hanojuje lankėsi speciali prez. J. Carterio komisija, vadovaujama automobilii gamintojų unijos pirmininko L. Woodcocko. Vietnamo komunistai jai perdavė 12 karstų su žuvusių amerikiečių lakūnų palaikais. Šis mostas liudija komunistinio Vietnamo pastangas užmegzti diplomatinius ryšius su JAV ir galbūt susilaukti finansinės paramos pokariniam krašto atstatymui.

ZUVO KAIRIŲJŲ VADAS

Pilietinį karą Libane gali atnaujinti kairiųjų mahometonų vado K. Jumblato nužudymas. Jis ir du jo palydovai buvo užpulti ant plento, apie 20 mylių į pietryčius nuo Beiruto. Pabėgusių žudikų paliktame automobilyje buvo rasti trys sovietinės gamybos automatiniai šautuvai ir vienas pistoletas. Žudynių vietovėje gyvena maronitai katalikai, kovoję prieš J.

MIRĖ LAISVĖS KOVOTOJAS

Praho ligoninėje kraujo išsiliejimu smegenyse mirė čekoslovakų filosofas prof. J. Patocka, 69 metų amžiaus. Jis priklausė intelektualų grupei, paskelbusiai manifestą žmogaus teisių klausimu. Sakoma, kad jo dienas sutrumpino 11 valandų trukęs tardymas policijos nuovadoje, kai su juo susitiko Prahoje viešėjęs Olandijos užsienio reikalų min. Max van Der Stoel. Velionis jau 1948 m. buvo patekęs į kompartijos nemalonę, bet susilaukė reabilitacijos 1968 m., A. Dubčekui sušvelninus režimą. Pastarajam pralaimėjus, jis vėl buvo atleistas iš dėstytojo pareigų.

Su dabartiniu Kanados užsienio reikalų ministru D. Jamiesonu (viduryje) baltiečių vakare parlamento rūmuose. Dešinėje — L. Skripkutė, kairėje KLB pirm. J. R. Simanavičius. Nuotr. J. Kreilio

Tėviškės Žiburiai – lietuvių savaitraštis2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis
Metinė prenumerata \$10.00, pusmetinė—\$6.00. Rėmėjo prenumerata \$15.
Skelbimai ruošiamam numerui primami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožūra.
Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$10.00 per year, \$6.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

Mylimam broliui

A+A

Pranui Gudinskui

mirus, jo broliams — JURGIUI ir KAZIMIERUI
bei kitiems artimiesiems giliausią užuojautą
reiškia —

B. P. Balsai

F. S. Janušonai

A. J. Dainorai

O. P. Meškauskai

M. A. Gverzdžiai

K. P. Šukiai

M. S. Šetkai

A+A

Pranui Gudinskui

iškeliavus amžinybėn, dukrą RŪTĄ, sūnų ARVY-
DĄ, seseris — ONUTĘ, JUZYTĘ, BRŪBORĄ, bro-
lius — KAZIMIERA, JURGJĮ ir BRONIŲ bei jų
šeimas nuoširdžiai užjaučiame —

A. Birgelienė ir šeima

E. P. Lukavičiai ir šeima

S. J. Andriuliai

A+A

Pranui Gudinskui

mirus, brolių JURGJĮ ir jo artimuosius

nuoširdžiai užjaučiame —

K. D. Batūros

J. K. Batūros

J. V. Lemkiai

A+A

Pranui Gudinskui

mirus, seserį JUZEFA DOVIDAITIENĘ ir jos šeimą

nuoširdžiai užjaučiame —

A. A. Vaičiūnai

S. J. Medeliai

Mylimai Mamytei

A+A

Onai Gataveckienei

mirus, jos sūnų IZIDORIŲ, žmoną ANELĘ ir jų
šeimą bei kitus velionės vaikus nuoširdžiai
užjaučiame —

Baltijos jūrų šaulių kuopa

A+A

Stasiui Šenferui

mirus, jo žmoną MARIJĄ, sūnų STASJĮ su šeima
ir kitus gimines bei artimuosius nuoširdžiai už-
jaučiame —

Šakalinių šeima

A+A

Stasiui Šenferui

mirus, žmonai MARIJAI, sūnui su šeima bei ki-
tiems giminiams nuoširdžiai užuojautą reiškia —

Stefanija ir Stasys Miničiai

Mobawlk
Furniture Ltd.

**PILNAS
NAMŲ
APSTATYMAS**

Nemokamas pristatymas
į namus.

- * Elektros reikmenys
- * Televizijos aparatai
- * Skalbimo mašinos
- * Vaikų baldai
- * Įvairūs kilimai
- * Saldytuvai
- * Valgomų kambarių apstatymas ir kt.
- * Siuvamos mašinos
- * Rašomos mašinėles

KRAUTUVES:

Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. — Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. — Tel. 699-4444
Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

Ar kalta tauta dėl žydų naikinimo?

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Pranas Čepėnas

Antrojo karo išvakarėse

Antrajam pasauliniam karui artėjant, pati Lietuva patyrė iš savo kaimyninių valstybių didelį ir skausmingą smūgį: 1938 m. Lenkija įteikė Lietuvai ultimatumą užmegzti diplomatinis santykius, nespėndžiant Lietuvos sostinės Vilniaus bei lietuvių gyvenamųjų sričių grąžinimo Lietuvai. 1939 m. kovo mėn. buvo įteiktas Lietuvai hitlerinės Vokietijos ultimatumas atiduoti "gera valia" Klaipėdos kraštą Vokietijai. 1940 m. rudenį Sovietų Rusija pradėjo savo agresijos politiką prieš Lietuvą, pareikalaudama išleisti Lietuvon igulas.

Atidavus Klaipėdos kraštą Vokietijai, Lietuvon iš Klaipėdos krašto pasitraukė ne tik daug lietuvių, bet ir žydų, kilusių ne tik iš Klaipėdos krašto, bet ir politinių emigrantų iš Vokietijos bei Austrijos.

1939 m. rudenį, Lenkijai karą pralaimėjus, nuo hitlerinio siaubo taip pat prieglaudus Lietuvai, jieškojo ne tik lenkų kariuomenės daliniai, bet ir Lenkijos valdžios pareigūnai, ypač iš Vilniaus krašto, nors prieš tai jie buvo itin nedraugiški lietuviams. Drauge su lenkais tada i Lietuvai bėgo daug žydų ir iš nacių bei bolševikų okupuojamos Lenkijos teritorijos. Pavyzdžiui, žydų Talmudo kolegijos studentai iš Miro miestelio, Naugarduko aps., atbėgo į Vilnių ir tais pat 1939 m. per Sovietų Rusiją jie visi galėjo išvažiuoti iš Lietuvos į JAV. Tuo metu Lietuva Rytų Europoje paliko beveik vienintelė valstybė, iš kurios žydai dar galėjo legaliai išvažiuoti į Palestiną ar kitas valstybes. Lietuva nedarė jokių kliūčių atskiriems žydams ar žydų organizacijų nariams — halucams — išvykti iš Lietuvos (R. Ainsztein, Jewish Resistance in Nazi-Occupied Eastern Europe, 1974 m., 486 psl.).

Lenkijos - Vokietijos karo metu vokiečiai, užėmę Lenkijos miestus, degino sinagogas, tyčiojosi iš žydų ir žudė juos. (L. Dawidowicz, The War Against the Jews 1933 - 1945, 1975 m., 123 psl.).

Tuo metu ir žydai, ir lietuviai jau turėjo pakankamai patikimų žinių apie nacių elgesį su žydais Vokietijoje ir vėliau okupuotoje Lenkijoje. Nors ir buvo sudaryta Vokietijos su Sovietų Rusija nepuolimo sutartis (Molotovo — Ribbentropo paktas), bet šiek tiek įžvalgesniems politinio gyvenimo stebėtojams jau tada buvo aišku, kad taika Rusijos su Vokietija bus trumpalaikė ir karas tarp šių valstybių labai artimoje ateityje yra neišvengiamas. Todėl, turint galvoje žydų naikinimą Vokietijoje ir Lenkijoje, pasaulio žydų politinės ir visuomeninės organizacijos, kurių įtaka tada Vakaruose pasulyje ir JAV buvo nepaprastai reikšminga, turėjo numatyti gresiantį pavojų žydams ir laiku savo turimą politinę įtaką bei galimus išteklius nukreipti į Pabaltijo valstybes, kad surastų ten atbėgusiems ir ten gyvenantiems žydams saugę vietą bei apsaugotų nuo sunaikinimo.

Lietuvos okupacijos

Cia pravartu atsiminti, kad Lietuva pradžioje buvo okupuota Sovietų Rusijos, kuri tada, sąmokslaudama su nacine Vokietija, įteikė ultimatumą beveik vienu metu visom trim Pabaltijo valstybėm ir jas 1940 m. birželio 15 dieną okupavo. Kaip taisyklė, dabar okupuotos Lietuvos istorikai, jų tarpe ir dr. K. Navickas, išsiųsę įrodinėjimą, kad tada Lietuvoje įvyko tik "socialinė revoliucija" ir tuo metu Lietuvoje buvo tik pagausintos sovietų kariuomenės igulos, kurios jokių grobuoniškų okupacinių tikslų neturėjo. Jis taip pat tvirtina, kad tada nebuvo įvesta sovietinė politinė diktatūra ir kad Lietuva turėjusi visas politines laisves ir valstybingumą (K. Navickas, Nacionalistinių koncepcijų kritika 1940 metų socialistinės revoliucijos Lietuvoje klausimu — Istorijos klastojimai, 1976 m., 58 psl.). Tačiau K. Navickas nutyli, kad tosios "socialinės revoliucijos" skatintojai ir vykdytojai buvo Rusijos kariuomenės ir Stalino igaliojinis — užsienių reikalų komisaro pavaduotojas V. Dekanozovas.

Lietuviai pirmosios Sovietų Rusijos okupacijos metu patirtas skriaudas — žudynes, kalinimus, išvežimus, pagal laikinųjų žydų istorikų ir publicistų metodus, kaip Dov Levino, D. Faj-

hauzo, L. Davidovičienės ir kitų, visas lietuvių tautos nelaimes galėtų suversti žydams, rusams, vokiečiams ar bent žydams bolševikams. Bet reikia džiaugtis, kad lietuviai istorikai ir publicistai tokių laikinųjų žydų istorikų vartojamų metodų nepraktikuoja ir okupacinių valstybių politikos nusikaltimų neužkaria kuriai nors tautai. Užtat su savotiška nuostaba tenka skaityti tų žydų istorikų straipsnius ar knygas, kuriose yra vien priekaištai lietuviams, o apie baisias lietuvių tautos nelaimes visiškai neužsimenama, lyg jų iš viso nebūtų buvę nacių ar bolševikų okupacijos metais.

Daug Lietuvos žydų buvo įteikę Molotovo ir Ribbentropo susitarimų pastovumui ir Sovietų Rusijos karine galybe, todėl Lietuvos žydai okupacinę bolševikų valdžią beatodairiškai rėmė ir net iš Vakarų Europos dėsnių žydų inteligentų sugrįžo į Lietuvą "socializmo statyti". Ilgametis lietuvių - žydų kultūrinio bendradarbiavimo draugijos pirm. prof. M. Biržiška, anuometinis Vilniaus universiteto rektorius, pirmąją bolševikų okupaciją išgyvenęs lietuvių, savo knygoje Lietuvių tautos kelias, 1952 m., I t., 43-49 psl., pavaizduoja Lietuvos žydų elgesį pirmosios bolševikų okupacijos metu, išryškindamas ypatingą daugelio žydų pataikavimą ir bendradarbiavimą su bolševikais. Todėl čia noriu priminti Lietuvos žydų istorikams, kokios nelaimės ištiko lietuvių tautą bolševikų ir nacių okupacijos metais.

Pirmosios bolševikų okupacijos metu, 1940 m. pabaigoje, buvo pradėti visai slapta sudarinėti Sovietų Rusijos okupacijai priešingų Lietuvos gyventojų sąrašai deportacijoms į koncentracijos stovyklas arba Sibiro šiaurę. Karui staiga kilus, iš bolševikų sudarytų dokumentų ir vėliau dar patikimų lietuvių visuomeninių organizacijų papildytų sąrašų yra nustatyta, kad be kalėjimuose laikytų politinių kalinių ir anksčiau išvežtųjų į Sovietų koncentracijos stovyklas asmenų, pagal pirmąją deportacijos planą, buvo išvežta daugiau kaip 38.000 Lietuvos gyventojų (H. Andics, Rule of Terror, 1969 m., 117 psl.). Šį išvežimo planą, pagal LTSR vidaus reikalų vicekomisaro Gladkovo įsakymą ir Sovietų Rusijos vidaus reikalų vicekomisaro Serovo instrukcijas, parengė Lietuvos bolševikinės vyriausybės saugumo organai.

Dar reikia priminti, kad gyventojų suėmimų ir trėmimų vykdytojai buvo suskirstyti grupėmis. Joms vadovavo: pirmajai grupei — Fridis Krastinis, antrajai grupei — Icikas Dembo, trečiajai — Finkelšteinas, ketvirtajai — Judita Komodaitė, penktajai — Anupras Macevičius. Pastarasis prieš pirmąją bolševikų okupaciją provokaciniais tikslais dalyvavo "Jaunimo" ir "Darbo jaunimo" organizacijose, katalikiškoje gimnastikos ir sporto federacijoje, laisvamųjų draugijoje. Taigi, A. Macevičius buvo patyręs provokatorius.

Visų planų sudarymo viršininkas buvo Danielius Todesas, baigęs inžinerijos mokslus Belgijoje (kilęs ne iš Lietuvos, bet gyvenęs Lietuvoje). Sumitiesiems tardyti buvo suorganizuotas specialus tardytojų kadrų, kurį sudaryti buvo pavesta Euseijui Rozauskui. Jis už visą tardymo organizaciją ir buvo atsakingas. Pirmosios bolševikų okupacijos metu E. Rozauskas, būdamas stropus NKVD tarnautojas, buvo žiaurus tardytojas. Tą darbą jis tęsė ligi 1946 m., kol pats pateko kalėjimui ir tik po Stalino mirties iš jo išėjo. (Mažoji Lietuviškoji Tarybinė Enciklopedija, t. III, 104 psl., ir K. Pelėkis, Genocide, 1949 m., 262-264 psl.).

Pirmoji F. Krastinio vadovaujamoji grupė turėjo sudaryti deportuotųjų tautininkų partijos asmenų sąrašus, I. Dembo — voldemarininkų, Finkelšteino — trockininkų ir eserų, J. Komodaitės — krikščionių demokratų, o Macevičiaus — liaudininkų ir socialdemokratų sąrašus.

Reikia paminėti, kad slaptose deportacijų instrukcijose buvo nurodyta, jog reikia įtraukti į deportuotųjų asmenų sąrašus įvairiausių lietuvių srovių, politinių partijų narius, imtinai ligi anarchistų. Taip pat buvo pasakyta, kad reikia įtraukti į sąrašus kunigus, šventikus, mulas,

Petliuros šalininkus, baltagvardiečius ir net buvusius bolševikų šalininkus. Tačiau keista, kad reikalas įtraukti į tuos sąrašus žydų politinių partijų veikėjus, rabinus ar kitokius žydų veikėjus visai nebuvo paminėtas. (K. Pelėkis, Genocide, 1949 m., 265-267 psl.). Nors, teisybę sakant, nedidelis skaičius turtingesnių žydų irgi buvo tada deportuotas.

Tuo metu buvo deportuota į Sibirį daugiau kaip 38.000, o kalėjimuose žuvo ar buvo sušaudyta apie 2.000 (Pravieniš-kėse, Červenėje, Telšiuose — Rainių miške, Petrašiūnuose, Panevėžyje, Ukmergėje, Rokiškyje ir kitur, žiūr. Lietuvių Enciklopedija, VII t., 140-141 psl.).

Jeigu nebūtų kilęs karas, tai bolševikai lietuvių tautos naikinimo nebūtų sustabdę, nes jau buvo parengti nauji deportacijų planai ir sudaryti dar didesni išvežtinų asmenų sąrašai, kuriuos sudarant, anot M. Biržiškos, daug svėrė žydai partiečiai pareigūnai. (M. Biržiška, Lietuvių tautos kelias, 1952 m., 42 psl.). Be surastųjų sąrašų, pagal buvusio LTSR miškų liaudies komisaro Jurgio Glušausko liudijimą, Kremlius buvo atsiuntęs Lietuvos komisarų tarybai patvirtinti 700.000 Lietuvos gyventojų deportacijų planą.

Nuo pat Lietuvos nepriklausomybės pradžios daugeli Lietuvos žydų žavėjo Sovietų Rusijoje skelbiamoji "laisvė, tautų lygybė, ekonominė gerovė" ir t.t. Tuometinio saugumo viršininko J. Budrio liudijimu, 1921 m. Lietuvos komunistų partijoje buvo tik apie 1.500 narių, jų tarpe vos 10% lietuvių. (J. Budrys, Kontržvalgyba Lietuvoje, 1967 m., 94 psl.). 1940 m., Lietuvą okupavus bolševikams, komunistų partijoje lietuvių procentas buvo nedaug kuo didesnis. Todėl per pirmąją bolševikų okupaciją Lietuvoje įvairių saugumo skyrių viršininkai ir tarnautojai buvo daugiausia žydai ir rusai.

Visi čia suminėti lietuvių tautos nuostoliai turėjo būti žinomi ir žydams istorikams bei publicistams, nes istorikas, vaizduodamas kad ir skaudžiausius praeities įvykius, privalo viską nešališkai aiškinti. Istoriai, vaizduodamas praeitį vien šališkai parinktais įvykių epizodais, pasitarnauja vien prokuratūrai, bet ne teisingumui. Tokie istorikai ir publicistai, suvisuotindami parinktus iš gyvenimo įvykius, kaltininkais padaro visą tautą, bet ne atskirus nusikaltusius asmenis. Lietuvos žydų istorikai ir publicistai kažkodėl niekada nekaltino visos rusų tautos dėl carinės Rusijos pareigūnų (policijos) suorganizuotų juodašimčių gaivalų ir dėl jų nuolat rengtų žydų pogromų. Idomu būtų patirti, kodėl panašaus nusistatymo istorikai, vadovaudamiesi tautų kaltinimo metodu, nekaltina rusų tautos dėl bolševikų valdžios vykdomos tautų naikinimo programos — Rusijos vokiečių, čekėnų, totorių, Pabaltijo tautų, lenkų žudymo (Katyne) ir pagaliau dėl masinio žudymo bolševikinio sąjūdžio veikėjų, kurių tarpe buvo ir daug žydų?

Greta laikinųjų Lietuvos žydų istorikų neobjektyvumo, kaltinant lietuvių tautą dėl žydų nelaimių, čia pat noriu duoti ištrauką iš Rusijos žydo rašytojo ir žurnalisto Efraimo Sevelos knygos, kuris Lietuvoje gyveno lietuvių partizaninio pasipriešinimo metu. Jis vėliau išvyko į Izraelį, bet šiuo metu Lietuvos gyvenimo įvykius užfiksavo, tariant Dov Levimo žodžiais, jau po "Lietuvos išlaisvinimo", t. y. antrosios bolševikų okupacijos pradžioje. E. Sevela savo veikale įspūdiškai iš Lietuvos taip aprašo: "Niekas neskaičiavo, kiek tūkstančių nužudyta ir kiek į Sibirį išsiųsta. Prekininkų traukinių gyvuliniai vagonai, prigrūsti žmonių, be sustojimo riedėjo į Krasnojarsko sritį (Sibire) šalčiai, badai, mirčiai. Lietuva pleškėjo liepsnose, paplūdsi kraujuose. Ir niekas nežinojo nei Vakaruose, nei Rusijoje, kad kraujas liejasi kas žingsnis Lietuvoje ir kad mažų tautų kraujo ištekliai yra riboti. Gyventojų skaičius mažėjo regimai, kas mėnesį, ir buvo pavojus, kad lietuvių tauta bus išbraukta iš gyvųjų tautų tarpo" (E. Sevela, Truth is for Strangers, 1976 m., 34-36 psl.). (Bus daugiau)

• Mes greičiau būsime linkę paslaugoti, jei atsiminsime, kad tėvyneje Ilkusių nėra kur kas sunkesnę našta negu mes... J. ERETAS

"Tėviškės Žiburių" rėmėjai

KUN. PETRUI AZUBALIUI,

liūdinčiam drauge su kitais giminėmis mirusio
brolio bei šeimos nario

a. a. Stasio Ažubalio,

reiškiame nuoširdžią užuojautą —

"Tėviškės Žiburių" darbuotojai:

Kun. Pr. Gaida

G. J. Kaknevičiai

S. J. Andriuliai

J. K. Kaknevičiai

G. V. Balčiūnai

Vyt. Kastytis

M. Jakavičienė

V. K. Otto

Elena Docienė

A+A

Stasiui Ažubaliui

mirus, jo mamytei, liūdinčiai šeimai, klebonui kun.
PETRUI AZUBALIUI, broliui JONUI ir giminėms
reiškiame gilią užuojautą —

Anapilio Moterų Būrelis

A+A

Stasiui Ažubaliui

mirus, nuoširdžiai gilią užuojautą reiškiame jo
žmonai ELZBIETA, vaikams ir jų šeimoms, moti-
nai EMILIJAI, broliams — KUN. PETRUI ir JO-
nui su šeima bei visiems kitiems giminėms —

Petras, Aldona ir Algimantas Vilučiai

A+A

Stasiui Ažubaliui

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiame jo šeimai,
giminėms ir artimiesiems —

Vilma ir Vacys
Ivanauskai

A+A

Stanislovui Ažubaliui

mirus, jo motiną, žmoną ELZBIETĄ, dukteris —
MARIJĄ ir STASĘ su šeimomis, EMILIJĄ, sūnų
STASJĮ su šeima, brolius — kun. kleboną PETRĄ ir
JONĄ su šeima skausmo valandoje nuoširdžiai už-
jaučiame ir kartu liūdiame

Chicago, Ill.

Aldona ir Kazys Griškai

A+A

Vytautui Senkevičiui

mirus, jo motinai VERONIKAI, broliui ČESLOVUI,
jo šeimai ir artimiesiems reiškiame nuoširdžią
užuojautą, o jo atminimui aukojusiemis Tautos
Fondui — gilią padėką.

(Aukojo \$50 — V. Z. Girniai; po \$20 — dr. O. J.
Gustainiai, A. A. Juciui; \$10 — A. Firavičius).
Ilsėkis ramybėje lietuvių tautos sūnau!

Tautos Fondo

Toronto apylinkės atstovybė

A+A

dr. Elenai Pašilienei

mirus, gilaus liūdesio prislėgtai dukrai DANUTEI
RAUTINŠ ir jos šeimai nuoširdžią užuojautą
reiškia —

A. S. Draugeliai

F. V. Skrinskai

M. L. Kalinauskai

G. M. Skrinskai

L. V. Sendžikai

D. A. Viskontai

A+A

Albertui Zubui

Lietuvoje mirus, jo broliui VYTAUTUI su žmona
ADOLFINA, dukroms DALIAI ir RIMAI liūdesio
dienomis reiškiame gilią užuojautą —

Stasys ir Sofija Rakščiai,
Fruitland, Ontario

A+A

Eleonorai Banylienei

mirus, jos vyrui ANTANUI, vaikams su šeimomis
ir giminėms reiškiame nuoširdžią užuojautą —

P. M. Žilvičiai

V. B. Vyčiai

N. Racevičienė

BALTIEČIŲ VAKARE Kanados parlamento rūmuose Otavoje. Viršuje iš kairės: buv. užs. reikalų ministerio žmona p. Sharp, buvęs užs. reikalų min. M. Sharpas, gen. Lietuvos konsulas dr. J. Zmuidzinaitis; apačioje — Baltiečių Federacijos garbės pažymėjimas įteikiamas parlamento nariui ir buv. daugiakultūrių reikalų min. dr. S. Haidaszui (viduryje); jo kairėje I. Kairienė, dešinėje — Kanados Baltiečių Federacijos ir KLB pirm. J. R. Simanavičius. Iškilimėje dalyvavo 220 asmenų

Baltiečių konsulai parlamente

Konsulų pagerbimas

Kanados parlamento atstovas dr. S. Haidaszas kovo 8 d. su ruošė Atstovų Rūmuose baltiečių atstovams vakariene. Šiame priėmime, be šeimininko dr. Haidasz, dalyvavo buvęs Kanados užsienio reikalų ministeris M. Sharpas, parlamentinis užsienio reikalų sekretorius F. E. Leblanc'as, parlamento atstovas R. Stanbury, senatorius P. Yuzykas, generaliniai Baltijos valstybių konsulai Toronte — dr. J. Zmuidzinaitis, I. Heinsoo ir dr. E. Upenieks, Otavos baltiečių veikėjai — J. V. Danys, W. H. Pent, estas, ir dr. E. Parups, latvis.

Tą pačią kovą 8 dieną generaliniai Baltijos valstybių konsulai Toronte dalyvavo Kanados senato posėdyje. Jiems sėdint gubernatoriaus ložėje, senatorius C. W. Carter juos pristatė. Konsulams atstojus, senatoriai ilgokai plojo.

Kovo 9 d. Lietuvos, Estijos ir Latvijos konsulai dalyvavo Kanados Atstovų Rūmų popietiniame posėdyje, kur, esant vyriausybei su min. pirmininku P. E. Trudeau ir vykstant debatams, parlamento atstovas, tris kartus buvęs federaciniu ministru (pilietybės, susisiekimo ir pajamų), R. Stanbury juos pristatė parlamentui. Konsulai sėdėjo garbės svečiams skirtose galerijose. Jiems atstojus, parlamento atstovai smarkiai plojo. Tai pirmas toks visų istorijoj Baltijos valstybių konsulų pagerbimas augščiausioje Kanados institucijoje.

Atsiliepiami spaudoje

Apie Baltijos valstybių konsulų pagerbimą Kanados parlamente pranešimą paruosė spaudos agentūra "The Canadian Press" ir išsiuntinėjo šio krašto spaudai. Pranešimą, iki šiol turimomis žiniomis, išspausdino Otavos dienraštis "Ottawa Journal" kovo 10 d. laidoje. Jo redakcija uždėjo antraštę: "Canada still rejects Soviet occupation" ir "Baltis seated as diplomats". Pranešime sakoma:

"Trečiadienį Atstovų Rūmų diplomatų galerijoje sėdėjo latvis, estas ir lietuviai, atstovai šalių, kurios šiandieną egzistuoja tikrai svajonėse. Trijų Toronto vyrų buvimas pabrėžė faktą, jog Kanada pripažįsta (acknowledges), kad Latvija, Estija ir Lietuva buvo Sov. Sąjungos okupuotos (swallowed), tačiau nelaiko to akto teisėtu.

Galerijoje sėdėjo kaip pareigas einantys garbės konsulai ar generaliniai konsulai, atstovaujantys savo šalims, buvo Jonas Zmuidzinaitis iš Lietuvos, Bendruomenės, Edvardas Upenieks iš Latvijos Federacijos Kanadoje ir Ilmar Heinsoo iš Centrinio Estų Komiteto Kanadoje.

Jų šalys dingo, kai buvo įjungtos į Sov. Sąjungą kaip respublikos 1940 m. Tai aktas, kurio niekad nepriėmė Vakarų šalys, kurios iki šiol jas pripažįsta, nors tėra maža vilties, kad būklė pasikeistų.

Robertas Stanbury (liberalas, York Scarborough), kuris pirmą kartą trijų buvusių užsienio reikalų ministrų Don Jamiesono, Atstovų Rūmose, vėliau pareiškė maną, kad konsulai

anų trijų šalių pirmą kartą sėdėjo diplomatų galerijoje, kurios vietos rezervuotos ambasadų ir augstųjų komisarijų atstovams.

Šiuo metu tik vienas iš anų trijų vyrų, būtent, Zmuidzinaitis turi oficialų užsienio reikalų ministerijos pripažinimą kaip konsulas. Vyksta pasitarimai dėl dviejų — Upenieks ir Heinsoo įrašymo į oficialų vyriausybės sąrašą kaip svetimų valstybių konsulų.

Diefenbakerio vyriausybė 1962 m. sutiko įrašyti Zmuidzinaitį ir Vilą Thomsoną, latvių iš Montrealo, kaip pareigais einančius konsulus. Vėliau buvo paskirti kiti du vyrai, bet dar oficialiai nepatvirtinti. Visi keturi paskirti Baltijos valstybių pareigūnų JAV-se, turėjusių konsulinę ar diplomatinę statusą prieš 1940 metus.

Lankymasis trijų vyrų Otavoje bei baltiečių vakaro proga, kaip svečių kelių parlamento narių, iškelia Baltijos valstybių klausimą kaip tik tuo metu, kai Vakarų šalys ruošiasi pohlensinkinei konferencijai, įvyksiančiai Belgrade šiais metais. Kai Kanada ir kitos vakariečių šalys pasirašė Helsinkio susitarimą prieš dvejus metus, buvo prieštarių, esą jis galutinai patvirtino sovietinę Baltijos šalių okupaciją. Kanada ir JAV tokią interpretaciją atmetė.

Trečiadienį Atstovų Rūmose Stanbury prašė Jamiesoną spausiti Sov. Sąjungą, kad leistų sujungti baltiečių šeimų narius su giminačiais, gyvenančiais Kanadoje. Jamiesonas pareiškė, esą Kanada tą šeimų sujungimo klausimą dažnai kėlė susitikimuose su sovietų pareigūnais."

Netikslumai

Šiame pranešime, kuris tinkamu laiku iškelia sovietų okupuotų Baltijos valstybių klausimą, yra kai kurių netikslumų. Visų pirma netikslu sakyti, kad Baltijos valstybės egzistuoja tikrai svajonėse. Jos egzistuoja teisiskai. Jų suverenumas yra sukludytas sovietinės okupacijos ir gali būti atstatytas okupacijai pasibaigus. Antras netikslumas — siejimas konsulų su tautinėmis išievių bendruomenėmis. Jie nėra tų bendruomenių atstovai, o atitinkamų Baltijos valstybių organų paskirti pareigūnai.

Posityvi šio pranešimo pusė yra ta, kad parodo Kanados vyriausybės drasą pabrėžti Baltijos valstybių okupacijos neteisėtumą ir jos nepripažinimą tuo metu, kai sovietai, remdamiesi Helsinkio deklaracija, džiaugiasi dabartinių Sov. Sąjungos sienų saugumu. M. K.

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptaškiami seni PIGIA KAINA. P. Lubyas, Tel. 922-7981, 245-1617

PARDUODAME LIETUVIŠKUS SŪRIUS, estišką duoną. Didelis mėso gaminių pasirinkimas. SUPERIOR SAUSAGE CO. 1004 Dundas St. West, Toronto. Tel. 531-8422

Sovietinės pinklės Kauno teatre

Buvusio okupuotos Lietuvos saugumiečio pergyvenimai

VIDIMANTAS VALATKA

Sovietinis Saugumas stropiai seka ir Lietuvos menininkų gyvenimą, jų nusistatymą "tarybinės" valdžios atžvilgiu.

Kai dirbau muzikiniame Kauno teatre, buvau įpareigotas sekti solistus — Bronių Grigą ir Valentį Čepkų (tai rusas Čepkovas). Br. Grigas buvo tuo metu (apie 1965) 56 m. amžiaus. Daug metų dirbo muzikiniame Kauno teatre solistu, atlikinėjo komiškus vaidmenis operose ir operetėse. Jis kažkaip išsiskyrė iš kitų solistų, nes neįstardavo raidės "r". Gri mudavomės su juo tame pačiame kambaryje. Mėgo jis daug skaityti, dažnai pasakodavo, kaip girdėjęs užsienio radijo laidoje apie Stalino duktes Svetlanos atsiminimus. Bet jo pasakojimai atrodė kažkaip dirbtini, nenatūralūs.

Be manęs, tame pačiame kambaryje grimo davosi kompartijos narys sol. Pupkis, baleto artistas Valiulis ir Valentinas Čepkus. Ką sol. Grigas kalbėdavo, pranešdavo Saugumo kapitonui Algirdui Vetkorotoviui, kuris buvo atsakingas už muzikinio Kauno teatro politinę priežiūrą. Susitikdavome su A. Vetkorotovu konspiraciniame bute, netoli centrinio Kauno pašto, teisėjo Leonavičiaus bute. Vetkorotovas liepdavo aprašyti Grigo pasakojimų turinį. Kartą, kai susitikau Vetkorotovą, išgirdau jo prasiartinimą, esą buvo iškviestas Grigą į savo būstinę Laisvės alėjoje ir pranešęs, kad bus nubaustas, jei nenustos kalbėti prieš valdžią. Grigas verkęs ir pažadėjęs daugiau taip nedaryti. Mane Vetkorotovas perspėjo būti labai atsargiu su Grigu. Bet kai vėl pamačiau pastarąjį teatre, neatrodė, kad širdyje turėtų nuoskaudą. Nebuvo nė kiek pasikeitęs.

Taip sol. Grigą stebėjau ketverius metus ir rašiau pranešimus Saugumui. Kai 1969 m. vedžiau Amerikos lietuvių, besilankančią Vilniuje, paaiškėjo, kad ne tiek aš Grigą, kiek šis mane sekė. Jis mane gudriai ir įdomiai klausinėjo apie žmoną, davė patarimus. Tam jis panaudodavo net spektaklių pertraukas. Pamačiau, kaip gudriai Saugumas tyrė mane.

Sol. V. Čepkus buvo jaunesnis už mane, labai draugiškas. Žinojau, kad jis rusas, gimęs rusų šeimoje Viduklėje, bet save vadino lietuviu ir sulietuviavo pavardę — iš Čepkovo pasidarė Čepkus. Turėjo nedidelę butą Maironio name. Gauti tokią vietą net ir kambarį neįmanoma be partijos arba Saugumo darbuotojų pagalbos.

Kartą Juozo Gruodžio vardo muzikos mokykloje Čepkus pasikaitė man poeto B. Brazdžio, gyvenančio Amerikoje, eilėraščių. Apie tai pranešiau Saugumui, nes tai atvejis, kurio praleisti negalima. Visa, kas liečia užsienį, domina Saugumą. Vetkorotovas liepė sekti Čepkų ir susidraugauti. Dariau taip, kaip Vetkorotovas nurodė. Ejom su Čepkumi, su medicinos studente Z. į restoranus, kalbėjome, politikavome. Viską pasakiau ir aprašiau Vetkorotovui.

Po kurio laiko pastebėjau keistą dalyką: Čepkus visą laiką norėjo susipažinti su merginomis, su kuriomis ir aš draugavau. Pvz. su D. praleidau nemažai laiko 1966 m. vasarą. Vėliau sužinojau, kad ir Čepkus kvietė ją dažnai pas save ir pasidare jai labai artimas.

Vėl viskas paaiškėjo panašiai, kaip ir su Grigu. Kai Saugumas svarstė, ar leisti mane į Ameriką, ypatingai sekė mane. Tada paaiškėjo, kas yra Čepkus. Jis klausinėjo mane apie žmoną, kodėl ji neįprima tarybinės pilietybės, kada grįš Amerikon... Jis sudarė sąlygas susitikti su kita mergina savo bute, nors anksčiau tam buvo priešingas. Supratau, kad jis visą laiką mane sekė, ką aš kalbu su moterimis bei merginomis. Truputį išsigandau. Mat, bijojau, kad Saugumas neįtartų, jog aš suprantu jį esant įpareigotą sekti mane. Elgiausi, kaip ir anksčiau. Pamąsęs, kad iš manęs nieko neišpės, Čepkus visai pasitraukė iš mano "draugų" tarpo.

Pasitraukusio vieton atsirado kitas — teatro choristas Vincas Čižauskas, 29 metų amžiaus vyras. Jis atlikdavo kaikiurius vaidmenis operetėse gana meistriškai, mėgdavo pasakoti

visokius anekdotus, neišskiriant nė politinių. Kartu jis buvo augstos klasės Saugumo agentas. Jis taip pat buvo įpareigotas mane sekti. Spektaklių pertraukų metu jis priedavau prie manęs, kalbėdavo, pasakodavo apie savo draugą, kuris buvo nuvykęs Amerikon, bet ten jam esą nepatiko. Jis ypač dėmėjosi mano atsakymais.

1969 m. įvyko pasaulio krepšinio pirmenybės Jugoslavijoje. Teatre visi domėjosi tomis rungtynėmis. Dažnai solistai ir baleto artistai eidavo į choristų persirengimo kambarį, nes ten buvo televizorius. Atsimenu, žaidė Sov. Sąjunga su JAV. Rungtynės vyko vėlai vakare. V. Čižauskas primygtinai prašė mane pasilikti po spektaklio stebėti tu rungtynių choro persirengimo kambarį. Pasilikau ir vėliau supratau, kodėl Čižauskas to norėjo. Jam rūpėjo patirti mano nuomonę apie persirengimo kambarį. Pasilikau ir vėliau supratau, kodėl Čižauskas to norėjo. Jam rūpėjo patirti mano nuomonę apie persirengimo kambarį.

Vėliau V. Čižauskas pasakojė, kad vasaros metu dirbęs su vaikais - pionieriais ir matęs vaikus, atvežtus iš užsienio. Kas gi ji rekomendavo tokiam darbui? Teatre jis buvo laikomas kvailėliu, o už teatro — apskurčiusiu vyru. Pamačiau, kad jis yra nepaprastų gabumų žmogus, nors, kaip pats sakėsi, nebuvo baigęs vidurinės mokyklos. Ant jo, kaip Saugumo darbuotojo, meškerės galėjo lengvai užsikabinti sekamieji asmenys.

Aš tuo metu jau buvau dirbęs Saugumo tarnyboje keletą metų ir žinojau daugybę jo metodų bei gudrybių. Todėl galėjau lengvai pastebėti tuos, kurie mane sekė. Jeigu nebūčiau turėjęs tos patirties, nebūčiau galėjęs apseiti Saugumo ir paslėpti viduje visa, ką tuo metu galvoju. O tada savo širdyje aš

Zaparackas partijos vadovybėje

AL. GIMANTAS

Teko gauti keletą pasiteiravimų apie pėnai į JAV kongresą kandidatavusį Algį Zaparacką. Kai kurie skaitytojai, pasirodo, yra įdomi jo tolimesnės politinės karjeros eiga. Tai suprantama, nes kaip į šį reikalą bežvelgtum, amerikiečių lietuvių tarpe tai būtų ar tik ne stipriausio bandymo. Dėlto ir tautiečių dėmesys dar nėra atslūgęs. Trumpai tariant, kongresinius rinkimus (bent pirminius — visiškai tikrai!) galima buvo laimėti. Bet, atrodo, amerikiečiai lietuvių nebuvo pakankamai rangūs tokio pobūdžio politinėje veikloje stipriai pasireikšti — truko lėšų ir pastangų. Bet tai jau praeitis ir kartu gera pamoka ateičiai: amerikiečiai lietuvių yra visokeriopai pajėgūs padėti išrinkti lietuvių kilmės atstovą į JAV kongresą nebūtinai tirščiausiai lietuviams apgyventoje apylinkėje.

Vasario pabaigoje Mičigano valstijos respublikonai buvo susirinkę į metinį suvažiavimą, trukusį dvi dienas. Jo metu nustatomos programos, išrenkami valdomieji organai. Jame itin aktyviai dalyvavo ir Algis Zaparackas, iki šiol ejęs skirtingai (ne išrinktas) IV vicepirmininko pareigas valdyboje. Suvažiavimo metu kaip tik buvo vykdomi partijos pirmininko ir kitų valdybos narių rinkimai. Algis turėjo visai rimtą ir darnią besireiškiančią opoziciją. Užkulisuose vyko įvairūs politiniai įėjimai, derybos, pasitarimai, kad kiekvienas kandidatas užsitikrintų kiek galint stipresnę užnugarį ir daugiau balsų.

Pr. ir A. Brazinskai pas JAV kongreso narį R. K. Dornan Los Angeles mieste. Iš kairės: Pr. Brazinskas, kongreso nario sekr. P. Wells, A. Brazinskas, R. K. Dornan. Pastarasis žadėjo pagelbėti gauti t. p. Brazinskams įsikurti JAV-se

nebebuvau Saugumo darbuotojas. Mano mintys sukosi apie laisvąjį pasaulį. Aš jau neapkęsdavau to, ką turėdavau atlikti Saugumui.

Lūžis manyje įvyko 1967 m. vasarą, kai paskaičiau mūsų poeto Aisčio knygą "Kristaliniam karste". Pirmą kartą nuslėpiau nuo Saugumo, kad tokį leidinį gavau paskaityti ir iš ko gavau. Tai buvo pirmoji mano rizika. Kai po to susitikau su Vytautu Musulu, Kauno Saugumo poskyrio viršininku, ir jam įteikiau žinią, apie tą leidinį nieko nesakiau. Tik nustebau, kad jis buvo pasikeitęs. Davė jis man tada 50 rublių už padarytas vadinamąsias "išlaidas", bet buvo toks šaltas su manimi. Ar jis buvo dieną prieš tai gėres degtinę (mėgo išgerti), ar blogai jautėsi, ar žinojo, ką nors apie aną Aisčio knygą bei mano pokalbį su asmenimi, kurio pavardės nenoriu minėti. Siandieną manau, kad V. Musulas greičiausiai apie tai žinojo. Man artimas asmuo, su kuriuo buvau kalbėjęs apie Aisčio leidinį, galėjo prasiartinį savo giminėms, o per juos — sužinoti Saugumas. Be to, mano pokalbį apie nelegalų leidinį galėjo išgirsti tarnaitė šeimininkės, kurios bute įvyko pasimatymas. Pas tą tarnaitę visuomet atėdavo vadinamasis jos "brolis", kai pas buto šeimininkę atvažiuodavo kas nors iš užsienio. Galimas dalykas, Saugumas žinojo, bet man atleido, manydamas, kad vadiniau, norėdamas prisigerinti asmeniui, iš kurio gavau knygą.

Po to įvykiu buvau ypatingai atsargus, bet širdyje buvau jau visai kitoks. Norėjau kaip nors ištrūkti iš laisvės. Ryžausi to tikslui siekti. Išstisus trejus metus buvo pajungtos man mintys, kol pagaliau aš jį pasiekiau.

Toji balsų medžioklė viešbučių kambariuose, koridoriuose ir salėse vyko maždaug politinio cirko atmosferoje (panašiai, kaip prezidentinių kandidatų rinkimuose): šūkių, muzika, balionai, kepurės, besišypsanti merginų, plakatai ir t. t. Daug energijos, pastangų turi parodyti ne tik pats kandidatas, bet ir jo štabas, talkininkai ir jo šeimos nariai.

Algis toje eigoje parodė itin didelį sumanumą ir "seno vilko" nuovoką: prisistatė rinkėjams taikliu žodžiu, įspūdinga prakalba, brandžia asmenybe. Kalbėjo ir kiti varžovai, bet svarbiausi buvo kalbiniai rinkimų rezultatai. Jo artimiausias oponentas surinko truputį per 300 balsų, o mūsiškis Algis Zaparackas — gerokai per 1100. Tikrai stambi pergalė. Triuškinančia balsų dauguma jis tapo išrinktas ketvirtuoju valstijos respublikonų partijos vicepirmininku. Ši pareigavietė daugiausia skiriama tautinių grupių reikalams, atstovavimui partijos viršūnėse ir ryšiams su etninėmis grupėmis.

Viena yra aišku, kad po tokio laimėjimo partijos sluogviniuose į Algį Zaparacką turės būti žvelgiama visai kitomis akimis. Jo užsimejimai politiniame gyvenime turės rasti didesnę ir svaresnę užsilaugavimą.

Įdomu, kad jo buvęs varžovas respublikonas J. Olsen, laimėjęs nominaciją, partijos suvažiavime pasirodė blankiai ir, galima sakyti, neišsiskyrė iš visos suvažiavusių delegatų masės. Atrodo, kad jo politiniai siekimai su tuo suvažiavimu ir pasibaigė.

PADĖKA

Mūsų mielai Mamai ir Senelei
a. a. Marijai Paškovičienei
mirus 1977 m. vasario 4 d.,

nuoširdžiai dėkojame kun. klebonui P. Ažubaliui už gėdulingų pamaldų atlikimą šventovėje, už maldas laidotuvių namuose ir už palydėjimą į amžino poilsio vietą.

Taip pat dėkojame visiems, kurie lankėsi laidotuvių namuose, dalyvavo šv. Mišiose ir lydėjo į kapines. Dėkojame karsto nešėjams ir visiems, kurie užprašė šv. Mišias, atsiuntė gėles ir pareiškė užuojautą žodžiu, laiškais ir per spaudą.

Nuoširdžiai dėkojame J. R. Simanavičiui už pareikštą užuojautą per radijo valandėlę "Tėvynės prisiminimai".

Liekame dėkingi visiems už nuoširdų pagerbimą mums brangios vėlionės.

Nuliūdę — dukterys, sūnūs ir anūkai su šeimomis

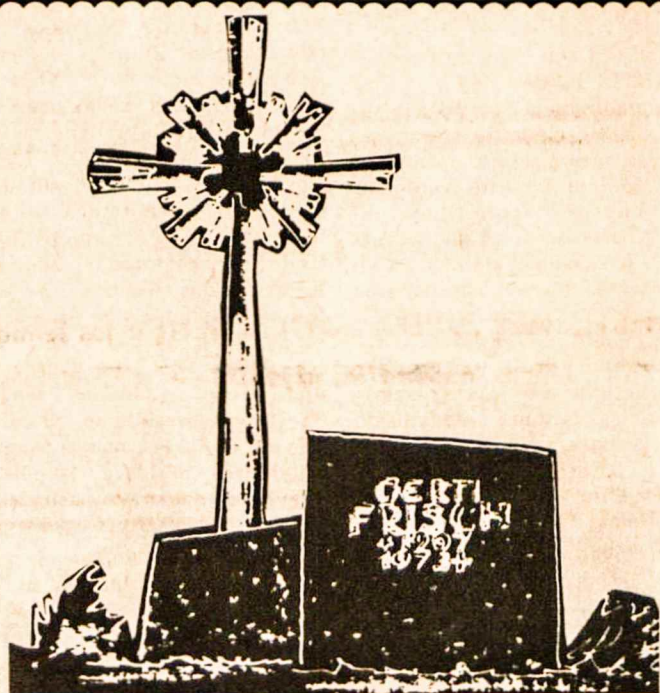
KANADOS IYKIAI

Jieškoma darbu

Bedarbių skaičius vasario mėnesį pakilo iki 932.000, sezonu masteliu pasiekdamas 7,9%. Kanada niekad nėra turėjusi 900.000 bedarbių. Statistika taipgi pabrėžia, kad į šiuos duomenis yra įtraukti tik darbo jėškantys kanadiečiai, kuriems mokama nedarbo drauda, bet išbraukta 281.000 asmenų, sąrašė buvusių pastarajame pusmetyje. Dėl įvairių priežasčių jie jau yra nutraukę darbo jėškiojimą. Bendras visų bedarbių skaičius gali būti prašokęs milijoną. Socialinių Kanados reikalų taryba savo specialia studija atskleidžia ypač sunkią jaunųjų darbininkų būklę. Pasirodo, 15-25 metų amžiaus merginų grupėje nedarbas siekia 14,2%, o toje pačioje vaikų grupėje — 14,5%. Opozicinių partijų vadai reikalauja, kad premjero P. E. Trudeau liberalų vyriausybė pagrindinį dėmesį savo naujame

biudžete kovo 31 d. skirtų darbu parūpinimui.

Kanados Darbo Kongreso pirm. J. Morrisas pareikalavo, kad premjero P. E. Trudeau vyriausybė vienam mėnesiui sustabdytų pajamų mokesčių imokas tiems kanadiečiams, kurių metinis uždarbis nepašoka \$15.000. Jis tikisi, kad šie pinigai tada tuojau pat būtų išleisti vartotojų reikalams ir padidintų gaminių paklausą, o tuo pačiu ir darbo pasiūlą. Daugiau uždirbantiems kanadiečiams J. Morrisas šios lėngvatos nesiūlo, nes jie tuos pinigų greičiausiai nukreiptų į savo taupymo sąskaitas bankuose. J. Morrisas taipgi nori, kad \$50 būtų padidintos senatvės ir invalidams mokamos mėnesinės pensijos. Pensininkai ir invalidai tada taip pat padidintų kasdieninio vartojimo reikmenų paklausą. Įdomų pagrindinį dėmesį savo naujame

YONGE MEMORIALS LTD.

2019 YONGE ST., Toronto 7 (tarp Davisville ir Eglinton)

Tel. 487-2147, vakarais 445-8955

Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai

ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ

Ekskursijos į Lietuvą 1977 m.

Vienos savaitės ekskursijos į Lietuvą
Dviejų savaitų ekskursijos į Lietuvą, Bavariją, Vokietiją ir Britanijos

Londoną. Visos ekskursijos lydimos prityrusių palydovų

Vienos savaitės ekskursijoje — 1 naktis Maskvoje, 6 dienos ir 5 naktys Vilniuje su 1 dienos išvyka į Kauną ir 1 naktis Maskvoje

Balandžio 24 — gegužės 2 \$858
Rugsėjo 18 — rugsėjo 26 \$858
Spalio 9 — spalio 17 \$826

Dviejų savaitų ekskursijoje į Lietuvą, Vokietiją ir Angliją — 1 naktis Maskvoje, 6 dienos ir 5 naktys Vilniuje su vienos dienos išvyka į Kauną, 4 naktys Muenchene ir 3 naktys Londone.

Birželio 26 — liepos 10 \$1,253
Liepos 17 — liepos 31 \$1,253

Dviejų savaitų ekskursijoje į Lietuvą, Vokietiją ir Prancūziją — 1 naktis Maskvoje, 6 dienos ir 5 naktys Vilniuje su 1 dienos išvyka į Kauną, 4 naktys Muenchene ir 3 naktys Paryžiuje.

Birželio 8 — birželio 22 \$1,276

Į kelionės kainą įeina: lėktuvas ekonomine klase GIT, I klasės viešbutai dviem žmonėm, 3 valgiai į dieną: Muenchene, Londone, Paryžiuje — pusryčiai ir pietūs, apžiūrinimas miestų ir pervažimas bagažo. Ekskursijų kainos apskaičiuotos pagal 1977 m. balandžio 1 d. kainas ir valdžios patvirtintas. Skrydžiai — iš Bostono, Niujorko ir Montrealio "Pan American World Airways" ir "IATA". Tolimesnių informacijų apie mūsų ekskursijas į Lietuvą teiraukitės

Algirdas Mitkus
BALTIC TOURS
Vietų skaičius ribotas. Patartina kreiptis kaip galint anksčiau.

8 White Oak Road
Newton, Mass. 02168, USA
Tel. (617) 969-1190

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

MOKSLEIVIŲ ANSAMBLIS

Respublikiniuose Vilniaus pilyse, rūmose 1973-74 mokslo metais į vieną moksleivių ansamblį buvo sujungtos choro, liaudies šokių ir instrumentų grupės. Šiam pirmajam moksleivių ansamblui Lietuvoje vadovauja Juozas Sidlauskas, choreografinę tvarką Violeta Krogaitė-Sodeikienė. Respublikinės 1975 m. dainų šventės konkurse ansamblis dalyvavo su teminiu koncertu "Sveika, pergalė!". Dar didesnė propagandinė duoklė Maskvai buvo parūpinata sekančių metų koncertu "Mes — didžiojo Spalio vaikai", kuriam parinktas kompoz. E. Balsio ir poeto V. Barkausko dainos pavadinimas. Jį sudaro trys dalys — "Prisimenam revoliuciją", "Dirbam, mokomės gerai", "Tautų draugystės žiedai". Šiuo metu moksleivių ansamblis ruošiasi Spalio revoliucijos šėsimdesimtmėčiui. Visi jo ligioliiniai koncertai turi aiškų propagandinį atspalvį.

SPECIALI PARDUOTUVĖ

Buvusi Kauno rotušė dabar yra paversta santuokų rūmais. Priešais ją atidaryta su santuokom susieta parduotuvė, turinti apie 250 kv. metrų prekybinį plotą. Parduotuvėje sutelktos prekės, skiriamos jaunavedžiams, naujagimiams ir tiems kauniečiams, kurie švenčia vedybinio gyvenimo auksinius bei sidabrinus jubilėjus.

KURŠIŲ NERİJA

Trumpa informacija apie Kuršių nerijos naujovę "Tiesos" 41 nr. patelkia Edvardas Uldukas: "Statybininkai šiemet žada baigti pirmąją gyvenamųjų namų eilę Juodkrantėje. Projektuojamas naujas gyvenamasis kvartalas Nidoje. Jau paruošta dokumentacija Preilos ir Pervalkos buities tarnybos paviljonams. Šiose gyvenvietėse numatoma įrengti naujas vandenvietes. Projektuojama ir Juodkrantės vandenvietė. Užsibrėžta sutvarkyti centrinės Pervalkos ir Preilos gatves, rekonstruoti nemaža poilsio namų ir vasarvietių Juodkrantėje, o Urbo kalną Nidoje paversti poilsio zona su apvalgos aikšte..." Šių planų įgyvendinimui rūpinasi vykdomasis Neringos miesto komitetas.

AUGANTIS RADVILIŠKIS

Graži atsiliepiam Radviliškyje susilaukia "Zaros" vėsiuotis, trejus metus iš eilės pripažįstamas vienu geriausiu rajoniniu Lietuvos viešbučių grupėje. Viešbutį administruoja ukrainietė Anastazija Kuranda, buvusi sovietinių partizanų ryšininkė. Neseniai Radviliškyje buvo atnaujintos Gedimino ir Vaižganto gatvės. Rūpestingą globos yra susilaukęs Antanishkių miško parkas, Arimaitių ežero pakrantės su jose įrengtais paplūdimiais. Kasmet Radviliškio gatvės ir aikštės papuošia apie 100.000 gėlių, 3.000 dekoratyvinių krūmų ir medelių. Šiuo metu statomi tarybų rūmai, 1.284 vietų vidurinė mokykla, bendrabučiai. Dėl sparčiai augančio gyventojų skaičiaus ruošia-

mas naujas generalinis miesto planas su požeminėmis ryšių linijomis, vandenvietėmis bei vandens valymo įrenginiais.

MELAGINGA INFORMACIJA

Trumpa žinutė apie biologo Vladimiro Bukovskio susitikimą su JAV prez. J. Carteriu Baltuosiuose Rūmuose paskelbė "Komjaunimo Tiesa" kovo 3 d.: "Vakar JAV prezidentas Dž. Karteris priėmė išsūtą iš Tarybų Sąjungos Bukovskį — kriminalinį nusikaltėlį, kuris taip pat žinomas kaip aktyvus Tarybų Sąjungos ir Amerikos santykių plėtimui priešininkas..." Visas pasaulis gerai žino, kad V. Bukovskis yra ne kriminalinis nusikaltėlis, o politinis kalnys, iškeistas į Cilės kompartijos vadą L. Corvalaną. Kriminaliniai nusikaltėliai tenka laikyti jo kalintojus, grubiai pažeidžiančius pagrindines žmogaus teises, laujančius Helsinkio konferencijos nutarimus. "Komjaunimo Tiesos" skaitytojai tik nusijuoks iš tokio nevykusio sovietinio TASSO ir susovietintos ELTOS pranešimo. Nei prez. J. Carteris, nei kiti JAV prezidentai kriminalinių nusikaltėlių Baltuosiuose Rūmuose nepriima. V. Bukovskis buvo pagerbtas kaip politinis banknys, laisvės nepripažįstantis sovietinės sistemos auka.

"TĖVIŠKĖS POSEDIS"

"Gimtasis Kraštas" kovo 3 d. laidoje paskelbė trumpą pranešimą apie ryšininkų draugijos "Tėviškės" prezidiumo posėdį. 1976 m. veiklos pranešimą jame padarė naujasis pirm. Pranas Petronis, sovietų armijos generolas majoras, kadaise buvęs kariniu komisaru okupuotoje Lietuvoje. Posėdžio dalyviai patvirtino 1977 m. veiklos planą. Toliau rašoma: "I. "Tėviškės" draugijos Prezidiumo buvo kooptuotas Sigitas Krivickas, kuris išrinktas "Tėviškės" draugijos pirmininko pirmuoju pavaduotoju. Sigitas Krivickas gimęs 1938 m. Kapsuke. 1961 m. Vilniaus universitete baigė žurnalistikos mokslus. Dirbo Lietuvos TSR žurnalistų Sąjungoje, savaitrašio "Kalba Vilnius", žurnalo "Nemunas" redakcijoje, dėstė Vilniaus universitete. Pastaruoju metu buvo "Buities" leidinio vyriausias redaktorius. Pirmuoju pavaduotoju ilgus metus buvo žurnalistas Vytautas Kazakevičius, kai šį instituciją vadinosi kultūrinį ryšių komitetu ir kai jai pirmininkavo gen. V. Karvelis. Remiantis turistų atvežtomis žiniomis, V. Kazakevičius "Tėviškės" veiklę eilėse nematytį jau nuo praėjusios vasaros. Jis arba pasitraukė, arba buvo atleistas. Sakoma, kad jis dabar dirba vienoje Vilniaus leidykloje. "Tėviškės" prezidiumo posėdžio aprašyme šis faktas, matyt, sąmoningai nutylimas. Susidaro įspūdis, kad "Tėviškė" dabar yra pasiryžęs vadovauti pats ekskarinis politrukas P. Petronis.

V. Kst.

Po II D. karo 1947 m. iš Vokietijos atvykę jauni Lietuvos vyrai į Kanadą miškų darbams. Nuotraukoje — sekmadienio pamaldos Valoros stovykloje, kur susirinko dvi grupės 305 ir 307

HAMILTON

APYLINKĖS VALDYBOS POSĖDIS su Hamiltono lietuvių organizacijų pirmininkais ir KLB krašto tarybos atstovais kovo 10 d. praėjo labai darbingoje nuotaikoje. Apyl. valdybos pirm. K. Deksnys metė trumpą žvilgsnį į praėjusius metus ir įvykdytus darbus, taip pat numatytus planus ateities veiklai. Revizijos k-ją negalėjo patikrinti knygų (keli nariai išvykę į Floridą). Apyl. valdybos išd. J. Bajoraitis pranešė, kad kovo 10 d. išdė buvo \$3.102. Organizacijų pirmininkai bei atstovai nušvietė savo organizacijų veiklą, iš kurių išskirtina vietos Šalpos Fondo ir Tautos Fondo, nes Hamiltonas visuomet buvo duosnus mūsų tautiniams, kultūriniais ir šalpos reikalams. Gegužės 15 d. Kanadoje bus KLB krašto tarybos ir KLSJ-gos tarybos rinkimai. Tam tikslui išrinkta iš dviejų asmenų rinkiminė k-ją, įgaliojant A. Kaminskaitę ir A. Petkevičų kooptuoti dar vieną narį. Po susirinkimo pirm. K. Deksnys parodė filmą ir skaidres iš "Gyvatų" išvykos Australijoje. Posėdyje dalyvavo 22 asmenys. Pirmininkavo K. Deksnys, sekretoriavo K. Baronas.

I BRAZILIJA išskrido A. E. Liaukai. Grįžti numato tik po Velykų. Atostogas praleis pas E. Liaukvienės tėvelius S. Paulo mieste.

KLK MOTERŲ DRJOS SKYRIŲ atstovų suvažiavimas įvyko kovo 12-13 d.d. Jaunimo Centre. Hamiltonietės su energinga valdya bei pirm. H. Kairiene labai gerai pasirodė priimti visas atstoves.

DETROIT "KOVO" SPORTININKAI-ES atvyks į Hamiltoną balandžio 16 d. draugiškoms vyryų krepšinio ir moterų tinklinio rungtynėms. Vakare jie visi dalyvaus šaulių pobūvyje Jaunimo Centre.

METINĖ PINIGINĖ VAJŲ balandžio 4 d. pradeda vietos Tautos Fondo atstovybę. Miestas skirstytas rajonais taip, kad kiekvieną hamiltonietį jo namuose aplankys rinkėjas. Galintieji padėti šiam darbe prašomi paskambinti pirm. A. Patamsai 664-5804. Į T. Fondo valdybą pakviestas ir sutiko įeiti A. Juozapavičius.

MIRUS A.A. PRANUI GUDINSKUI, KLB Hamiltono apyl. valdyba reiškia užuojautą giminėms. K. B.

DLK ALGIROD SAULIŲ KUOPA kovo 5 d. metiniame susirinkime išrinko sekančiomis dvejim metams valdybą: pirm. Povilas Kanopa, nariai — A. Sukaitis, A. Povilauskas, M. Juodis, A. Patamsis, A. Jankauskas, A. Petraitienė, K. Deksnys, Pr. Enskaitis, moterų vadovė — Stasė Petkevičienė. Išrinkti atstovai dalyvaus Kanados šaulių rinktinės suvažiavime balandžio 16 d. Hamiltone.

Kuopoje yra 102 nariai. Šiais metais kuopa mini 10-ties metų įsikūrimo sukaktį, kuri bus švenčiama balandžio 16-17 d.d. Šiai šventei kuopa kruopščiai ruošiasi. Ad.

"SIRVINTOS" TUNTAS. Vasario 20 d. iškilmingoje Vasario 16 sueigoje dalyvavo vyriausias skautininkė iš Čikagos Irena Kerelienė, iš Toronto Kanados rajono vadeivė s.

Hamiltono skautų rėmėjai

ELVYRA SADAUSKIENĖ, gyvenanti Hamiltone, Ont., pas savo dukterį Genutę Agurkienę, atšventę 93 metų sukaktį. Nuotr. B. Borusienės

Mesos ir puikūs dešros gaminiai

Skonestai — kiekvieno skoniui

R. Denninger Ltd.

284 KING STREET E., HAMILTON — 528-8468
740 UPPER JAMES ST., HAMILTON — 389-4113

- GUELPH LINE prie PROSPECT, BURLINGTON — 639-0510
- LLOYD D. JACKSON SQUARE, HAMILTON — 525-9641

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas "TALKA"

830 Main Street East, telefonas 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniai — ketvirtadieniai nuo 10 iki 5 val., penktadieniai nuo 10 iki 7 val., šeštadieniai nuo 9 iki 12 val. Liepos — rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius — šeštadieniai uždaryti.

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnos čekių pataravimas. Kapitalas — virš \$8.000.000.

MOKAME UŽ: depozitus (P.C.A.) 6% santaupas 7½% term. depozitus 1 m. 8½% IMAME UŽ: asmenines paskolas. 11% nekiln. turto pask. 10%

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

JAV KONGRESO KOMITETE, sekančiame Helsinkio konferencijos nutarimų pažeidimus, vasario 24 d. lankėsi poetas T. Venclova. Komitetui jis įteikė savo pareiškimą ir atsakė į klausimus. T. Venclova pabrėžė, kad jis yra Lietuvos sudaryto tokio komiteto narys, dalyvavęs spaudos konferencijoje, ir kad dabar kovą žada tęsti JAV. Savo pranešime T. Venclova konkrečiai pavyzdžiais nurodė N. Sadūnaitės, V. Kovaliovo, M. Tomonio likimą, priminė Kanadon neišleidžiamą K. Jokūbyną. Jaunimas, susidomėjęs Lietuvos praeitimi bei religija, išmetamas iš paskutinės mokyklos klasės. Pažeidžiamos ne tik katalikų, bet ir kitų tikinčiųjų teisės. Daug lietuvių, dalyvavusių pokarinėje partizaninėje kovoje, negali grįžti Lietuvon, nors jau yra atlikę bausmę. Kitose Sovietų Sąjungos dalyse gyvenantiems lietuviams neleidžiama turėti lietuviškų mokyklų.

VILNIUJ ZUVUSIO GEDIMINO TOMONIO tėvas Stasys atšventė atvirą laisvą komunistinę "Laisvė" Niujorke, komunistinei "Vilniai" ir "Akiračiams" Čikagoje. Pastarieji tą jo laisvą paskelbė š. m. 1 nr. S. Tomonis savo laisvą bando įrodinėti, kad jo sūnaus Mindaugo niekas nepersiekio, kad psichiatrinėje ligoninėje jis buvo atsidūręs šeimos iniciatyva ir kad pats nusižudė, puldamas po traukinio ratais. Ešą, šiuo laisvą norima atitaistyti "Draugo", "Metmenų", "Tėviškės žiburį", įvairių radijo stočių, ypač Vatikaną, skleidžiamas "prasimanytus" faktus apie Mindaugą ištikusią tragediją. Kiekvienam yra aišku, kad šiuo laikraščio S. Tomonis negauna ir negali gauti be KGB paslaugos. Taigi, tikraisiais laisvą iniciatoriū tenka laikyti KGB propagandistus. Tėvo ranka jie nori užtuoti Gedimino persekiojimą, kankinimą psichiatrinėje ligoninėje ir jo tragiką mirtį. Laisvą rašoma: "Deja, buvo žmonių, kurie liguistus sūnaus polinkius panaudavo saviems interesams. Nepaisant griežtų šeimos protestų, jie visap skverbėsi pas jį, besiaikiai gyvė neprotingus poelgius, kurstė, ragino griebtis beprasmiškų išsikisimų, kad juos galėtų panaudoti priešiška Tarybų Lietuvai ir visai Tarybų Sąjungai propagandai..." Paskutinio sakinio archaiska konstrukcija atskleidžia šio laisvą tikrąjį tikslą, kvepiantį propagandinę KGB sribos virtuvę. "Akiračių" redakcija savo pastabose primena, kad Mindaugo seneliai 1941 m. buvo išvežti Sibiran, o jo tėvas Stasys, šio laisvą autorius, dirbęs Vilniaus universitete, iš jo buvo pašalintas 1944 m. pabaigoje ir skurdo mažame kambarėlyje Kaune, kur Mindaugas tada dar buvo supamas lošlyje.

VASARIO 16 PROGA Lietuvos žydų klubo Čikagoje pirm. P. Mišelskienė atšventė "Drauge" paskelbtą sveikinimą: "Vasario 16 yra diena, kai po daug metų Lietuva atgavo savo nepriklausomybę. Žydai nepriklausomai Lietuvoje nebologai gyvenė, bet karo metu įvyko daug prasižengimų prieš Lietuvos žydus, per kuriuos 90% Lietuvos žydų buvo su naikinta. Mes žinom ir skaitom diskusijas apie tuos įvykius prieš žydus Lietuvoje karo metu. Sešioliktą Vasario mes norim prisiminti tik metus prieškarinę nepriklausomą Lietuvą. Mes šiuo metu Jums savo sveikinimus su viltimi, kad iš praeities klaidų ir dabartinių diskusijų pasimokysim ir kad ateity visos tautos išmoks sugyventi tarp savęs taikingai, neapykanta ir mažumų persekiojimais pradingis iš pasaulio".

Brazilija

KUN. LEONAS ZAREMBA, lietuvių jėzuitų provincijolas, sausio 31 — vasario 1 d. d. lankėsis Sao Paulo mieste, nusprendė perleisti Sv. Kazimiero lietuvių parapiją tėvams saliečiams. Jiems perduodamas ir savitrašio "Mūsų Lietuva" redagavimas ir administravimas. Sie nutarimai padaryti dėl lietuvių jėzuitų kunigų trūkumo. Kun. A. Saulaitis, SJ, iš Brazilijos grįžta Čikagon, o kun. P. Daugintis, SJ, darbuosis Montevideo lietuvių parapijoje Urugvajuje. Sao Paulo mieste šiuo metu yra du lietuvių saliečiai kunigai — Pr. Gavenas ir St. Šileika. Jiems talkinti bus atsiųsti du lietuvių iš Italijos.

KUN. DR. F. A. BENDORAICIUL, gydytojas, įsteigusiam misijonierišką ligoninę vakarinėje Amazonijoje, vasario ir kovo mėnesiais talkino medicinos sesuo Loreta Kasparienė iš Čikagos ir šios srities studentė Rose-li Sinkevičiūtė iš Sao Paulo.

Australija

ALB KANBEROS APYLINKĖS VALDYBA Vasario 16 proga surengė pietus kvietimus svečiams, kurių eilėse buvo ir senatorius J. Knight, atnešęs Australijos užsienio reikalų min. A. Peacocko raštiską sveikinimą. A. Peacock, džiaugdamasis svarbia lietuvių įnašu į Australijos gyvenimą, prisimena tragišką aplinkybę, dėl kurių lietuvių buvo išskaidyti pasaulyje. Daro išvadą, kad Vasario 16 minima daugelyje pasaulio kampų, pripažįsta garbingą Lietuvos istoriją nuo 13 š. geris lietuvių ryžtų, tautinių tradicijų išsaugojimą.

"MŪSŲ PASTOGĖS" SAVAITRASTIS š. m. vasario 28 d. laidoje

paskelbė "The Age" laikraščio vasario 18 d. iškarpa, aprašanti lietuvių bylą Sydnėje. Augščiausiojo NSW valstijos teismo prisiekusiųjų taryba paskyrė Juditai Sliterienei \$6.000, Viktorui Sliteriui — \$5.000 už juos pažėmusį rašinį "MP" puslapiuose. Atsakoval yra anuometinis "MP" red. dr. Aleksandras Mauragis ir straipsnio autorė Anita Matukevičienė. Juditos ir Viktoro Sliterių vestuvės 1974 m. kovo 23 d. sutapo su Kanados lietuvių dainininkės koncertu. Atrodė, čia turima galvoje montrealietė sol. G. Capkauskienė. Vestuvėse dalyvavo daug Sydnės lietuvių. Po mėnesio "Mūsų Pastogėje" paskelbtame koncerto aprašyme buvo pažėta priekaištų dėl meno koncerto dalyvių skaičiaus. Pasak J. V. Sliterių advokato W. H. McHugh, nors jų pavardė aprašyme ir nebuvo paminėta, rašinys įtaigojo, kad jaunoji yra nešėja ir kad dėlto teko skubiai rengti vestuves. J. V. Sliterių pirmasis kūdikis gimė tik pernai vasarą, praėjus porai metų nuo vestuvių datos. "Mūsų Pastogė" leidžia ALB valdyba, o ją dabar vėl redaguoja J. V. Zakasas su patariamąja komisija, kurią sudaro J. Maksvytis ir A. Reisgys.

Britanija

LONDONO LIETUVIŲ VEIKĖJAI ir organizacijų atstovai specialioje vakaronėje Lietuvių Namuose kovo 4 d. susitiko su Europoje viešėjusiu VLKio pirm. dr. K. J. Valiūnu. Pastarasis savo pranešime pabrėžė naujus politinius vėjus, kilusius su J. Carterio išrinkimu į JAV prezidentus. Vakary politikos vairotojai dabar kreipia didesnę dėmesį į persėėjimus tų asmenų, kuriems teko pažinti sovietinį komunizmą. Įtampa padidino V. Bukovskio priėmimas Baltuosiuose Rūmuose ir prez. J. Carterio laiškas A. Sacharovui. Kilusios žodinės sankirtos pasėmių niekas negali numatyti. Dr. K. J. Valiūnas taipgi pabrėžė, kad i Lucernos komitete žmogaus teisių pažeidimams sekti yra įsileisti ir baltiečių išeivų atstovai. Jis žadėjo pats atvykti ar bent atsiųsti atstovą į šią vasarą Britanijoje įvyksiančią XXIV-ją Europos lietuvių studijų savaitę.

Prancūzija

PARYZIAUS LIETUVIAI Vasario 16 paminėjo kovo 20 d. seselių vienuolynę. Mišias už Lietuvos laisvę atnauavo PLB valdybos pirm. kun. J. Petrošius su vienuolyno kapelionu. Po pamaldų įvyksiamė minėjimė susilaukta apie 100 dalyvių, vietinių ir iš toliau atvykusių. Juos pasveikino PLB tarybos pirm. R. Bačkis. Jis taipgi perskaitė vysk. A. L. Dekseno sveikinimą Prancūzijos lietuviams, JAV valstybės departamentui pareigūnui A. Hartmano sveikinimą Lietuvos pasiuntinybės Vašingtono reikalų vedėjui S. A. Bačkui, poeto T. Venclovos paliktą žodį Prancūzijos lietuviams. Pagrindinių kalbėtojų buvo baronas G. de la Toirnelle, buvęs Prancūzijos ambasadorius ir dabartinis prancūz-baltiečių draugijos pirmininkas. Baigdamas savo kalbą, jis paprašė dalyvių atsisistojim pagerbti žuvusius už Lietuvos laisvę. Pranešimą apie pasaulio lietuvių jaunimo kongreso ruošą ir Paryžiaus lietuvių jaunimą padarė S. Kondrotaitė. Koncertinę programą atliko sol. R. Daunoras su pianistu A. Draugeliu palyda. Minėjimas užbaigtas bendromis vaiseis.

PASAULIO LIETUVIŲ KATALIKŲ ORGANIZACIJŲ SĄJUNGOS įgaliotinė tarptautiniams ryšiams Birutė Slepetytė — Venskuvienė, gyvenanti Paryžiuje, kovo pabaigoje dalyvaus Tarptautinės Katalikų Moterų Organizacijos Unijos posėdyje Kopenhagoje, kur bus įsteigta šios organizacijos žmogaus teisių komisija. Jos iniciatorė ir viena iš organizatorių yra B. Slepetytė-Venskuvienė.

Vokietija

LUEBECKO LIETUVIŲ surengtas Vasario 16 minėjimas susilaukė aprašymų katalikų dienraštyje "Deutsche Tagespost" ir dienraštyje "Luebecker Nachrichten". Juose minimas vysk. dr. H. Branderburgo sveikinimo raštas, palietęs savo šalių netekusių asmenų reikalus ir pabrėžęs, kad tik malda gali peržengti visas sienas bei uždangas, teikdama vilties tikintiesiems. Toliau abu aprašymai atpasakoja ilgą kun. V. Sarkos kalbą, kuri minėjimo dalyvius supažindino su garbinga Lietuvos istorija, jos skaudžia dalimi dabartinėje sovietinėje okupacijoje. Jis taipgi ragino laisvės bei teisingumo pripaustoms tautos siekti dvasiniais ginklais ir padėkoti vokiečių tautai už baltiečių suteiktą globą.

MEDŽIO DROŽEJAS STASYS MOTUZAS, gyvenantis Vechtoje, Sv. Jadvygės senelių prieglaudoje, didelę savo darbų dalį padovanojo prieglaudai, kur specialioje spintoje nuo š. m. vasario 16 d. atidaroma Lietuva atspindinti nuolatinė jo drožinių parodėlė. Šia proga platų rašinį apie Lietuvą vasario 15 d. laidoje paskelbė laikraštis "Oldenburgische Volkszeitung", o c i t u o d a m a s S. Motuzo įteiktą Lietuvos nepriklausomybės aktą. Ilustracijas panaudotas S. Motuzo išdrožtas dr. J. Basanavičius, skaitantis nepriklausomybės aktą. Vechtos prieglaudoje dabar yra likę tik 5 lietuviai, o vietinės kapinės jau ilisi apie 40.

Specialios ekskursijos į Lietuvą 1977 m.

(Vilnius —	gegužės 19 — birželio 2	
Minskas —	gegužės 26 — birželio 9	
	birželio 16 — birželio 30	Smulkesnių informacijų teirautis telefonu arba rašyti:
Maskva —	liepos 7 — liepos 21	
	rugpjūčio 4 — rugpjūčio 18	
	rugsėjo 8 — rugsėjo 22	
	rugsėjo 15 — rugsėjo 29	

KLAUS TRAVEL SERVICE

303 King St. E., Hamilton, Ontario TEL. 525-3273

Keliaujame į Lietuvą!

14 DIENŲ RYTŲ EUROPOJE	gegužės 28 — birželio 11	11
	birželio 17 — liepos 1	1
	liepos 8 — liepos 22	22
	rugsėjo 9 — rugsėjo 23	23
	rugsėjo 23 — spalio 7	7
	spalio 14 — spalio 28	28
	lapkričio 11 — lapkričio 25	25

Visom kelionėm 6 dienos skirtos Vilniuje. Numatoma aplankyti Helsinkį, Leningradą, Rygą, Taliną. Vietų skaičius ribotas.

Smulkesnių informacijų teiraukitės: **Marius Rusinas**

HETHERINGTON TRAVEL, 1651 Bloor Street West, Tel. (416) 531-4674 Toronto, Ontario M6P 1A6

"HETHERINGTON" kelionių įstaiga yra toje pačioje Bloor gatvės pusėje, kaip ir Toronto Lietuvių Namai (200 metrų į High Parko pusę). Atidaryta nuo 9.30 iki 5.30 kiekvieną dieną, šeštadieniais 10.00 iki 2.30.

REGISTRACIJOS FORMA

Vardas _____ Pavardė _____

Adresas _____

Miestas _____ Pašto kodas _____

Kelvių skaičius _____ Telefonas _____

Kelionės data _____ Užpildykite ir atsiųskite į kelionių įstaigą

Vasario 16 šventė Argentinoje, lietuvių parapijos salėje Avellaneda. Ją surengė Argentinos Lietuvių Organizacija ir Spaudos Taryba. Iš dešinės: ALOST pirm. R. Stalioraitis, A. A. Mičiūdas, slovakių atstovas dr. L. Jankevičs su žmona, ukrainiečių moterų atstovė, ukrainiečių atstovas B. Kowal, prof. P. Stelingis iš Čilės, vicepirmininkas Zefernas Juknevičius

Pasitarimai jaunimo kongreso reikalu

Pokalbis su jaunimo kongreso komiteto pirm. A. Šmitu ir PLJ Gabija Juozapavičiute

Malonu buvo sutikti Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdybos pirm. G. Juozapavičiutę ir iš V. Vokietijos atvykusį PLJ J. Kongreso k-to pirm. Andrių Smių, kuris lankėsi šiame žeminyne įvairiais jaunimą liečiančiais reikalais. Tad ir buvo graži proga pakalbėti aktualiais jaunimo reikalais.

— Andriau, ar pirmą kartą lankotės S. Amerikoje?

— Ne, esu jau antrą kartą; 1966 m. dalyvavau pirmame PLJ Kongrese Čikagoje. Keiliom dienom buvau atvykęs į Kanadą.

— Kokiais reikalais atvykote šį kartą?

— Buvau pakviestas PLJ S-gos valdybos į VLIKO seminarą Lietuvos klausimais, pasitarimams su PLJS valdyba ir PLB valdyba Čikagoje.

— Kokį įspūdį paliko seminaras Niujorke?

— Seminaras, gal tiksliau pasakius pasitarimas, surengtas VLIKO, buvo daugiausia informacinio pobūdžio, davęs vienai ir antrai pusei progą išsikalbėti, išsiaiškinti ir gal susipažinti su darbais vienos ar kitos organizacijos. Šį pasikalbėjimą su VLIKO laikau labai naudingu, nes jaunajai kartai teks perimti Lietuvos laisvinimo darbus. Taip pat reikia pasidžiaugti, kad posėdyje dalyvavo 34 jaunosios kartos atstovai, kurių tarpe 21 buvo iš PLJ S-gos.

— Andriau, esate PLJ Kongreso Vokietijoje komiteto pirmininkas. Kaip vyksta darbų ruošą, ar turite sudarę bent provizorinę programą?

— Taip, jau yra sudarytas PLJ Kongreso komitetas, įvairios komisijos. Komiteto nariai yra išsiblaškę po visą Vokietiją. Tai labai apsunkina darbą, kuris vis dėlto eina pirmyn. Tikimės, kad kongreso atidarymas įvyks laiku, t.y. 1979 m. liepos 14 d. Atidarymą numatome Britanijos Londone. Stovykla irgi būtų Britanijoje. Kongreso tęsimas — V. Vokietijoje, kur numatytos studijų dienos. Pasisakymų tuo reikalu

ANDRIUS SMITAS, IV pasaulio lietuvių jaunimo kongreso rengėjų komiteto pirmininkas

laukiame iš viso pasaulio lietuvių jaunimo. Studijų dienų vieta — prie Muencheno arba Bonnos. Vietovių parinkimas yra susijęs su finansais. Gražesnės patalpos brangiau kainuoja. Kongreso uždarymą numatome viename iš didesnių Vokietijos miestų. Prieš kongresą ir po kongreso būtų ekskursijos po Europą. Jas organizuoja kongreso komitetas.

— Ar sudaryta jaunimo kongreso sąmata?

— Kol kas sąmata dar nesudaryta, kadangi neišspręstas patalpų klausimas ir kiti reikalai. Iki gegužės mėn. sąmatą sudarysime. Mano manymu, ji turėtų sukelti apie 400,000 vok. markių.

— Jeigu suma siekia apie \$175,000, kyla klausimas, iš kur gausite tiek pinigų?

— Pagrindui bus dalyvių registracijos mokestis, parengi-

Sąjungos valdybos pirmininke mai ir, svarbiausia, aukos. Kreipsimės į Vokietijos vyriausybę ir vokiškas organizacijas. Didžiausia mūsų viltis yra JAV ir Kanados šaltiniai, nes tų kraštų lietuvių visuomet buvo jautrūs ir duosnūs visiems lietuviškiems reikalams.

— Ačiū jaunimo kongreso rengėjų pirmininkui už atsakymus. O dabar keletas klausimų PLJ S-gos valdybos pirmininkei G. Juozapavičiutei.

— Kur buvo padarytas nutarimas surengti PLJ Kongresą 1979 m. Vokietijoje?

— Nutarimas buvo padarytas Brazilijoje 1976 m. visų kongreso dalyvių, atskiriant kongreso ruošos darbus nuo PLJ S-gos darbų. Kanadai teko eiti centro valdybos pareigas, o Vokietijai — rengti kongresą.

— Praėjusių metų vasarą buvote Vokietijoje. Ar tinkamos yra sąlygos jaunimo kongresui tame Vakarų Europos krašte?

— Vokietijos jaunimui trūksta darbo jėgos. Tačiau jis, bendradarbiaudamas su PLJS valdyba ir Ryšių Centru Čikagoje, visus sunkumus nugalės ir kongresą surengs pavyzdinčiai. Tad labai prašau pasaulio lietuvių jaunimą iš anksto ruošti 1979 m. kongresui Vokietijoje ir gausiai jame dalyvauti.

— Ačiū labai PLJ S-gos pirmininkei G. Juozapavičiutei už atsakymą. Geriausias sėkmės lietuviško jaunimo veikloje!

K. Baronas

• Kas bėga nuo lietuviškos spaudos, bėga nuo savo tautos

Lietuvos ambasadoriai Kolumbijoje

Vasario 16 Medelline buvo pradėta švęsti vasario 16 dieną. Šventę surengė aktyvus LK Komiteto pirm. kun. M. Tamošiūnas.

Dienraštis "El Colombiano" išspausdino senatoriaus dr. Gomez Martinez gražiąją parašytą ir puikiai dokumentuotą straipsnį apie Lietuvą ir Kolumbijoje gyvenančius lietuvius, kurie, anot jo, geriau pasirinko sunkų tremties gyvenimą svetimame krašte, negu priespaudą savame krašte. Per katalikų radijo stotį "Sutatenza" 5 - 5.30 v. p. p. buvo duotas tai dienai pritaikytas radijo pusvalandis su trumpa paskaitėle apie dabartinės Lietuvos kančias ir lietuviška muzika. Vakare lietuviškoje Šiluvos koplyčioje kun. M. Tamošiūnas atliko lietuviškai šv. Mišias už visus persekiojamus lietuvius ir pasakė lietuvišką pamokslą. Po to jis pakvietė visus Medellino lietuvių būrelis ir jaučiai praleido vasario 16 d. vakarą savame — lietuviškame centre, kuris mums yra lyg mažas Lietuvos kampelis. Per šv. Mišias koplyčioje ir per pobūvį salėje skambėjo lietuviškos giesmės ir dainos, kurios nukėlė visus — tiek senimą, tiek jaunimą į Lietuvą, vieną gerai pažįtamą, nuolat atmenamą, kitų — jau tik iš savo tėvų ar senelių pasakojimų žinomą. Medellino lietuvių kolonija yra labai dėkinga L. Kat. Komiteto pirm. kun. M. Tamošiūnui už jiems surengtą ir kartu su juo gražiai praleistą vasario 16 d. minėjimą.

Vasario 19 d. 7 v. v., KLB Medellino apylinkės valdyba surengė platesnį Vasario 16 minėjimą, pakviesdama į jį ir savo draugus kolumbiečius. Minėjimas buvo pradėtas taip pat šv. Mišiomis kurias atliko mons. Zuluaga, mokantis 14 kalbų, kurio straipsniai, daugiausia vertimai, dienraščio "El Colombiano" yra spausdinami beveik kiekvieną dieną. Jis Mišias laikė už visus lietuvius — gyvus ir mirusius, išsibarsčiusius po visą pasaulį. Iš jo pasakymo pamokslas matėsi, kad jam yra gerai žinoma dabartinė Lietuvos padėtis. Jis paminėjo "L. K. Bažnyčios Kroniką", Sadūnaitės bylą ir kt. Per pamaldas, nors jos buvo laikomos ispanų kalba, lietuvių giedojimo lietuviškas giesmes ir pabaigoje — Tautos himną. Šiluvos koplyčia buvo papuošta lietuviškų spalvų gėlėmis ir prie altoriaus pastatytos dvi didelės vėliavos — Lietuvos ir Kolumbijos. Dalis mūsų jaunimo, pasipuošęs tautiniais dra-

bužiais, užėmė pirmuosius suolus koplyčioje.

Po pamaldų salėje įvyko minėjimas. Prie garbės stalo sėdėjo: mons. Zuluaga, kun. M. Tamošiūnas, dr. Betancur ir katalikų universiteto prof. dr. Loto. Sugiedojus Lietuvos ir Kolumbijos himnus, įžanginį žodį tarė dr. Gaurišas. Atsistojimu bei tylos minute buvo pagerbti už Lietuvos laisvę žuvusieji. Dr. Betancur, Medellino kurijos advokatas, savo trumpame žodyje palinkėjo lietuviams išlikti ištikimais savo Tėvynės vaikais ir sulaukti savos Tėvynės laisvės. Paskaitą apie garbingą Lietuvos praeitį, jos gražią, seną kalbą ir dabarties sunkumus skaitė dr. A. Maticickis.

Minėję dalį atliko jaunimas, pašokdamas tris tautinius šokių. Prieš kiekvieną šokį, vienas iš šokėjų publikai į paaiškino ir gražiai apibūdino. Keičiantis prožektorio šviesoms, 5 jaunimo poros gražiuose tautiniuose drabužiuose pasirodė scenoje. Publikos jie buvo šiltai priimti ir stipriais plojimais palydėti. Pirmininkas tarė visiems prie šios šventės prisidėjusiems ir joje dalyvavusiems padėkos žodį ir pakvietė kokteilinui, kuris užtruko iki 11 v. v. Poros, šokusios tautinius šokius, aptarnavo visus šventės dalyvius. Mergaitės nešiojo užkandėlius, berniukai — gėrimus. Mūsų jaunimas ir vėl pasirodė gražiai, dirbo su visais ir visur sutartinai.

Vasario 16 šventę reikia laikyti gerai pavykusia. Esant tokiai mažai Medellino lietuvių kolonijai, tai galima buvo padaryti tik visiems bendrai dirbant ir gražiai vieni kitiems talkininkaujant. O dirbo visi: LK Komitetas su energinguoju pirm. kun. M. Tamošiūnu, Medellino lietuvių ir kitataučiai.

Winnipeg, Manitoba

METINIS LIETUVIŲ KLUBO susirinkimas įvyko š.m. vasario 6 d. savose patalpose. Jame išklausta pranešimų apie praėjusių metų veiklą ir iždą. Visi pranešimai priimti vienbalsiai. Taip pat priimta 10 naujų narių. Šiuo metu klube yra 100 narių. Dabartinę valdybą sudaro: pirm. B. Urbonas, vicepirm. Z. Brazauskaitė, raštinės sekr. V. Matutis, finansų sekr. J. Demereckas, ižd. V. Novogrodskis, parengimų vadovė E. Beniusienė, nariai — A. Matulevičius, J. Radzevičius; kandidatai: L. Jasilionis, I. Kink. Linkime naujai valdybai geriausios sėkmės.

Klubo narys

• FAKTAS, kad tremtis daugelį nubloškia į nevaisingumą. Bet taip atsitinka beveik vien su mažai gabiais, kurie tik tirštosi tautinės atmosferos dėka šiaip taip galėjo išsivystyti. Jei tokie, patekę svetur, ten nutyla, tai niekam iš to nuostolių nėra. J. ERETAS

Kolumbijos lietuvių jaunimas atlieka meninę programą

Minėtinos iššiklės Romoje

Romos lietuviai Vasario 16 šventę paminėjo išvakarėse — Lietuvos diplomato šefo St. Lozoraitio bute. Dalyvavo visi Romoje gyvenantys lietuviai ir svečiai iš JAV VLIKO pirm. dr. J. K. Valiūnas, kuris tarė progai pritaikytą žodį. Minėjimui vadovavo Lietuvos pasiuntinybės Vatikane vedėjas St. Lozoraitis, jn.

Pamaldos už Lietuvą įvyko sekanti sekmadienį šv. Kazimiero lietuvių kolegijos koplyčioje. Mišias atnašavo ir turiningą pamokslą pasakė Europos lietuvių vyskupas Ant. Deksnys.

Jungtinių Tautų FAO organizacijos centre Romoje atskingais pareigais einančio lietuvio Algirdo Žemaičio šeimose š. m. sausio 8 d. įvyko įspūdingos iššiklės. Švento Petro bazilikos vyriausias arkypiskapas kardinolas Marella privačioje Vatikano rūmų koplyčioje Sutvirtinimo sakramentą suteikė Žemaičiui dukrelėm Marijai ir Ritai bei sūnui Pauliui, gi jauniausioji dukrelė Julija priėmė pirmąją Komuniją. Sutvirtinimo tėvais buvo italų divizijos generolas Cerbino su ponija ir mons. Antanas Jonušas, šv. Kazimiero kolegijos Romoje ekonomas. Iššiklėse dalyvavo lietuvių kolegijos rektorius prel. L. Tulaba, Birutė Venskuvienė iš Paryžiaus, p. Lozoraitienė ir kiti Romos lietuviai. Iššiklės buvo baigtos "Villa Lituanija" svečių namuose jaukiu priėmimu.

Šv. Kazimiero kolegijoje kovo 4 d. paminėta jos globėjo šv. Kazimiero šventė. Mišias ta proga atnašavo Europos liet. vyskupas Ant. Deksnys su kolegijos vicerektoriumi mons. K. Dobrovolskiu ir kun. dr. J. Vaisnora, MIC. Pamokslą pasakė pastarasis, išskeldamas Lietuvos globėją šv. Kazimierą šviečiantį pavyzdį, kartų paminėdamas arkivyskupo Jurgio Matulaitio mirties 50-ąsias metines. Arkiv. Jurgis Matulaitis yra kandidatas į šventuosius ir jo palaimintu paskelbimo byla jau nagrinėjama Vatikane. Paskutiniu metu gautomis žiniomis iš Lietuvos, tenai labai plinta pamaldumas į arkiv. Jurgį Matulaitį, prašant jo pagalbos ir užtarimo.

Iš Lietuvos gautomis žiniomis, mirė kun. Antanas Baltruškešas, buvęs Troškūnų altaria. Vėlonis sunkiai sirgo ir buvo paralyzuotas. Jis bu-

vo artimas vyskupo Ant. Deksnio draugas ir kartu studijavo Kauno kunigų seminarijoje. Vėlonis palaidotas 1977. III. 7 dieną Kamajuose. Kl. R.

Lietuvos šventė Argentinoje

Kaip jau įprasta, ir šiais metais Vasario 16 minėjimas, surengtas ALOS Tarybos, buvo labai sėkmingas. Vasario 12 d. lietuvių parapijos salėje dalyvavo per 300 žmonių. Pažymėtinas ypač dalyvavimas Brazilijos "Nemuno" ansamblio, kuris atvyko specialiai pakviestas ALOST. Su visa eile įdomių šokių šis vienetas pakėlė šventės nuotaiką. Kadangi ši grupė bu-priimta ir globojama ALOST parinktų šeimų, kur yra jaunimo, tai šį kartą ir pastarasis dalyvavo gausiai. Vasario 13, sekmadienį, pamaldų metu bazilikai buvo pilna žmonių. Po Mišių Brazilijos ir Argentinos jaunimas, pasipuošęs tautiniais drabužiais, nešė vėliavas ir vainiką prie Laisvės paminklo Buenos Aires mieste.

Šventės svečių tarpe buvo matyti latvių, estų, slovakių, ukrainiečių atstovai, įtakingi argentiniečiai, svarbesnių dienraščių, kaip "La Prensa" ir "La Nacion", žurnalistai, kurie įdėjo dideles nuotraukas su plačiais aprašymais (svarbiausia — tai rezoliucijų ištrauka). Minėjimo programą ir atgarsius pakartotinai transliavo net kelios radijo stotys, ypač "Mundo Diario", kuriai vadovauja geras lietuvių draugas žurnalistas M. Allica.

Tuo reikia džiaugtis, nes taip rengiant minėjimus, šio krašto piliečiai būna geriau informuoti apie pavergtą Lietuvą, ir palengva gauname jų pritarimą mūsų pastangoms atgauti Lietuvos nepriklausomybę. A. M.

Jeigu turite darbą ir laukiate kūdikio, turite teisę gauti gimdyvės atostogas

Ontario kaip tik ir stengiasi užtikrinti, kad jas gautumėte

Ontario provincijoje turime įstatymą, leidžiantį kiekvienai gimdyvei, ištekejusiai ar neištekejusiai, turėti neapmokamas 17 savaitių atostogas gimdymo atveju. Įstatymas taikomas tiek dalinė, tiek pilnos tarnybos darbininkėms, jeigu jos dirbo tam pačiam darbdaviui bent 63 savaites prieš numatytą gmdymo datą.

Kai naujoji motina grįžta į darbą, turi garantuotą teisę į buvusią ar tolygią poziciją bei atlyginimą, nepraranda nei senjoriškumo, nei kitų privilegijų.

Zinoma, gimdymas neapsaugo tarnautojos nuo atleidimo iš darbo dėl pagrįstų priežasčių, nesusiėjusių su gimdymu, tačiau vien gimdymas negali būti atleidimo priežastimi tais atvejais, kai tarnautoja turi teisę į atostogas.

Kūdikio laukianti motina įpareigojama pranešti raštu prieš dvi savaites numatomą iš darbo pasitraukimo dieną. Ji turi teisę pradėti savo atostogas kiekvienu metu 11-kos savaitių laikotarpyje prieš kūdikio gimimą, tačiau ji privalo paimti mažiausiai šešias savaites atostogų po to. Jei darbdavys nori, kad jo tarnautoja pradėtų savo atostogas anksčiau nei ji pati nori, jis privalo įrodyti, kad ji nepajėgia tinkamai atlikti normalaus darbo.

Tarnautoja turi teisę gauti nedarbo draudos išmokas (Unemployment Insurance) gimdyvės atostogų metu (net ir tuo atveju, kai neketina grįžti į darbą atostogoms pasibaigus), jeigu ji turėjo bent 20 apdrausto darbo savaitių per metus prieš gimdymą. Mažiausiai 10 iš tų 20 savaitių turėtų būti tarp 30-tos ir 50-tos savaitės prieš gimdymą.

Jei norite gauti daugiau informaciją apie gimdyvės atostogas arba kitus įstatymus, liečiančius dirbančias moteris, rašykite:

Employment Standards Branch
Ministry of Labour
400 University Avenue
Toronto, Ontario M7A 1T7

Bette Stephenson, M.D.,
Minister of Labour

William Davis,
Premier

Province of Ontario

Salta, bet graži Kanados žiema

Nuotr. B. E. Liškausko

DAIVA SETIKAITE, šių metų Niagaros pusiasalio iškilioji lietuvaitė "Miss Lithuania". Jos dešinėje — praėjusių metų iškilioji lietuvaitė Vaidilutė Setikaite ir Stp. Setkus, kairėje — P. Zemaitis iškilmų metu St. Catharines

Tikinčiosios Lietuvos Diena

Tikinčiosios Lietuvos Dienos ir šv. Kazimiero minėjimą kovo 6 d. Hamiltono ateitininkai pradėjo pamaldomis 11 v.r. AV par. šventovėje, kurias laikė kun. L. Januška. Pamokslą pasakė prel. dr. J. Tadarauškas. Organizacijos dalyvavo su vėliavomis. Po Mišių, pasivaišius kava ir pyragais, Jaunimo Centre buvo šventės minėjimas. Pradėjo E. Gudinskienė, pasveikindama visus Kazimierus varduvininkus ir pakvietė kun. L. Janušką sukalbėti invocaciją. Po to ji pristatė paskaitininką "T. Žiburį" red. kun. Pr. Gaidą. Pastarasis sakė: reikia sveikinti hamiltoniečius vien už tai, kad čia prasideda dideli dalykai. Čia buvo pradėta Kanados Lietuvių Diena, o dabar prisidėjo — Tikinčiosios Lietuvos Diena. Tai dalykai, dėl kurių ir pats Kazimieras kovoję. Mūsų Lietuva perskelta: yra pavergta tauta ir laisva išeivija. Bet abiejų tikslas tas pats — laisva Lietuva. Vyksta viena kova, bet dviejuose frontuose. Kaip kovojama Lietuvoje? Iki 53-čių metų buvo partizanų laikotarpis — fizinė kova. Po to persiorientavimas laikotarpis, trukęs 15 metų. Pamatė, kad fizinė kova neįmanoma ir 1968 m. perėjo į dvasinę bei moralinę laikotarpį. Iš armėnų, gruzinų ir kt. išmokti kovoti ramiomis priemonėmis. Viena jų — petičių rašymas. Net 60.000 parašų surinkta įvairiomis petičijomis. Antras kovos būdas — teismai. Eina kaltinamųjų suoluosna, kad parodytų savo įsitikinimus. Pvz. kun. Seškevičius, kun. Zdebskis, Nijolė Sadūnaitė ir kt. Perduotos teismo kalbos užsienin ir paskleistos spaudoje daugiausia per "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką". Kovo 19 d. sueina lygiai 5 metai, kai išėjo pirmasis numeris. Iki šiol išėjo 24 nr. Dabar jau yra net 3 pagrindinio leidiniai — "Kronika", "Aušra", "Dievas ir Tėvynė". Sekantis ginklas — susidėginimas. Nusižiūrėję į čekus, viet-

namiečius ir mūsikiškai jį išbandė (R. Kalanta).

Šioje tautos kovoje dalyvauja įvairūs žmonės. Vadovauja drąsiejai bei kovingieji. Jie mato, kad be drąsaus pasipriešinimo nieko negalima laimėti. Lietuviai pagarsėjo pasaulyje kaip viena iš labiausiai besipriešinančių tautų. Rusai turi savo rankose didžiulę propagandos mašiną ir stengiasi infiltruoti savo agentus tarp kunigų ir pasauliečių. Ypač kaikiurie mokytojai savus žmones labai kietai persekioja. Rusai siūlo geruolių sustabdyti "Kroniką". Jos šalininkai atsako: neduokit medžiagos — nustokit persekiojimą ir "Kroniką" sustos.

Ar toje dvasinėje kovoje lietuviai gali laimėti? Fizinėje kovoje — ne, nors yra buvę išimčių tautų istorijoje; ir fizinė jėga nėra amžina, subyra iš vidaus ir išorės, kaip daug imperijų jau subyrėjo. Dvasinėje srityje ir maža tauta gali būti pranašesnė. Kai valstybiniame gyvenime viskas yra sunaikinta, reikšminga lieka ypač religinė bendruomenė. Ir mes turime sėmės įkvėpimo iš tų žmonių, kurie išdrįsta išeiti į kovą prieš milžiną. Turime belstis į viešąją opinią, "Kroniką" skleistą lietuvių ir kitataučių visuomenėje, rūpintis relig. šalpa Lietuvoje ir dvasiniu maistu jiems. Kai ateis laisvė tikintiesiems, ateis ir visai tautai — baigė paskaitininkas savo tikrai įdomias ir padrašinančias mintis. Meninėje dalyje "Gyvataro" jaunių grupė, vadovaujama J. Jokūbūnaitės ir A. Kaminskaitės, pašoko 6 šokių: Malūnų, Suktutė, Audėjėlė, Sustą, Vėdarą ir Gyvatarą. Toronto gintaričių dainos grupė, vadovaujama G. Paulionienės, padainavo liaudies dainas: "Sėdžiu už stalelio", "Meilės vasara", "Ko liūdi, berželi", "Oi, motinėle", "Tik tu prisiminki", "Kokiais keliais".

Minėjimas baigtas Tautos himnu. V.

"Aidas" į Pietų Ameriką

Hamiltono mergaičių choras "Aidas", vad. solisto V. Verikačio, su PLB valdybos pritarimu šią vasarą ruošiasi vykti į P. Ameriką. Aplankys Argentinos, Urugvajaus, Brazilijos, Kolumbijos ir Venecuelos lietuvių. Išvyksta š.m. rugpjūčio 4 d. ir grįš rugpjūčio 29 d.

Si kelionė iš "Aido" ir vadovų pareikalaus daug darbo lėšų teikime, pasiruošimo koncertams. Bet jaunos, pilnos energijos mergaitės tikisi išverti ir nuvežti ten esantiems savo tautiečiams gražius, skambių dainų. Todėl "Aido" rėmėjų komitetas, kuris rūpinasi visais kelionių reikalais, kreipiasi į visą lietuvišką visuomenę, prašydamas padėti įvykdyti tą žygį. Tai būtų pirmas mūsų jaunimo meninio vieneto didesnis užsimojimas. P. Amerikos lietuviai laukia "Aido". Jie žada viską daryti, kad Lietuvos vardas su "Aido" pasirodymais nuskambėtų ir vietinių gyventojų tarpe.

Tam tikslui "Aidas" yra suorganizavęs pirmą kartą tokios apimties loteriją. Ją sudaro 20 aukotų lietuvių menininkų darbų. Visiems menininkams "Aidas" nuosirdžiai dėkoja už paaukotus meno kūrinius ir prašo visus, kurie gaus šios loterijos knygutės, neišmesti, bet išplatinti ir gražinti "Aidui". Ši loterija padės "Aidui" pasiekti P. Ameriką. Taip pat "Aidas" kreipiasi į visus geros valios lietuvių bei organizacijas, prašydamas prisidėti savo auka prie šios kelionės įvykdymo. "Aidas" yra aplankęs beveik visas lietuvių kolonijas JAV-se

ir Kanadoje. Be to, "Aidas" 1974 m. vasarą su dideliu pasisekimu koncertavo Europoje ir per Vatikano radiją perdavė savo dainas į Lietuvą. Taip pat choras turėjo garbės dainuoti pačiam Sv. Tėviui popiežiui Pauliui VI. Jo dainavimo klausėsi tūkstančiai žiūrovų. Spaudos atsiliepimai apie "Aido" ir solisto V. Verikačio koncertus visada buvo gražūs, pilni geriausių linkėjimų ir toliau "Aidui" daina gaivinti lietuvių širdis. Todėl visi, kurie girdėjo "Aidą" dainuojantį scenoje ar plokštelėse, prisidėtų auka, tai šis choras lengvai galėtų įvykdyti savo tikslą — pasiekti P. Amerikos lietuvių. Auką prašome siųsti šiuo adresu: "Aidas", 121 Rothsay Ave., Hamilton, Ont. L8M 3G3, Canada. "Aido" vardu visiems už parodytą meilę lietuviškai dainai ir aukas jaunimui nuosirdžiai dėkoja

"Aido" rėmėjų komitetas
● Niekas nežino kas yra mirtis — galbūt ji yra didžiausia geradarybė žmogui. Tačiau visi jos bijo, tarytum žinodami, kad ji yra didžiausia blogybė.
Platonas

"Dainavos" ansamblis pasišventimo keliu

E. DANILIŪNAS

1976 metai "Dainavai" buvo ne tik prisiminimas pasiektų laimėjimų per pirmąjį trisdešimtmetį, ne tik džiaugsmo metai, bet kartu ir liūdnų išgyvenimų: ansamblis neteko savo pirmojo dirigento Br. Jonušo ir pirmosios akompaniatorės E. Gaučienės, mirusios po įvykusios eismo nelaimės per praėjusius Naujus Metus. Abu turi daug nuopelnų ansamblui — buvo dideli muzikos entuziastai, siekė iškelti "Dainavą" į pirmųjų mūsų ansamblių gretas. Tai jiems ir pavyko.

Prof. Sužiedėlio "bomba"

Jau 1945 m. Hanau stovykloje veikė atskiri taut. šokių ir dainos vienetai, bet šis ansamblis buvo suorganizuotas 1946 m. Jis pradėjo darbą muz. Br. Jonušui atvykus ir ansamblio valdybai bei kultūros vadovui nugalėjus svarbiausias kliūtis. Pati didžiausia jų buvo — patalpų stoka. Hanau stovykla Vokietijoje buvo iš visų stovyklų labiausiai perpildyta: viename kambaryje gyveno po kelis ar net keliolika asmenų. Suorganizavus stambų vienetą ir užsimojus didesniai darbu, buvo būtina turėti salę repeticijomis, o tai reikė, kad apie 100 žmonių turėjo būti perkelta iš salės į tuos perkimtus kambarius. Tai atrodė neįmanoma. Kultūros vadovo prof. S. Sužiedėlio derybos su stovyklos vadovu ir komitetu nepavyko. Tačiau būdamas didelis kultūrinis reikalų gynėjas ir skatintojas, profesorius nutarė mesti ant derybų stalo paskutinę jam dar likusią kortą, turėjusią nulemti ne tik "Dainavos", bet ir jo likimą. Maždaug šiais žodžiais jis vienas gausiems derybininkams pareiškė: "Jei kultūrinėje srityje nėra galimybės ką nors daugiau pasiekti, nežinau kodėl aš dar turėčiau likti kultūros vadovu..." Tas pareiškimas posėdžiui padarė atomines bombos sprogi- mo įspūdį. Salė ir kitos reikiamos patalpos buvo duotos, nes niekas nenorėjo prarasti tokio masto kultūrininko, taip reikalingo tai stovyklai.

S. Sužiedėlis buvo ne tik gerbiamas, bet ir mylimas stovyklos gyventojų. Per rinkimus jis visada būdavo vienas iš tų, kurie gaudavo daugiausia balsų. Jei patalpų problema nebūtų buvusi išspręsta, "Dainava" nebūtų gimusi arba bent nebūtų pasiekusi tokio lygio. Dėl šios aplinkybės aš vadinu prof. S. Sužiedėlį "Dainavos" tėvu. Teko labai nustepti, kad jo pavardė nepasirodė "Dainavos" garbės narių sąrašė. Jo pradėtą darbą su nuosirdumu tęsė J. Jasiukevičius, J. Zilionis ir kiti kultūros vadovai.

Ryžtingieji darbininkai

Smulkesnių problemų našta gulė ant trijų lėšų pečių: ansamblio vicepirm. A. Dzirvono, v-bos nario J. Juodžio — Juodevičiaus (prieš keletą metų palaidoto Sv. Jono kapinėse Anapilyje) ir pirm. E. Daniliūno. Jiems talkino Krasauskai, o finansais ir transporto priemonėmis padėjo Bielskis. Ansamblis pradžioje turėjo labai mažai draugų. Jų tarpe ypač minėtini: stovyklos k-to pirm. P. Gaučys ir jo žmona — pirmoji ansamblio akompaniatorė bei jo krikšto motina. Tik ansamblui iškilus ir pradėjus garsėti, atsirado daug jo draugų.

Iš dirigentų ypač didelį įnašą

Tautinius šokus akordeono muzika palydi jauna Toronto lietuvaitė Aldona Biskytė

ansamblui davė Br. Jonušas ir Stp. Sodeika. Jų darbą tęsė A. Simkus, P. Armonas ir po antrojo pasaulinio karo mokslus baigė bei naujų vėjų inešė A. Vasaitis, A. Simonaitytė ir dabartinis meno vadovas A. Jurgutis. Eilė taut. šokių vadovų, režisorių, dailininkų, chormeisčių ir kitų menininkų daug prisidėjo prie "Dainavos" iškilimo.

Ansamblio valdyba visais laikais buvo viena iš pagrindinių ir niekada nesvyruojančių kolonų, kuriai didele dalimi priskirtas ansamblio iki šių dienų išlikimo nuopelnas. Valdybos pagrindinis žmogus — pirmininkas. Jis, kaip laivo kapitonas, visada turėdavo išspręsti kebliausias problemas, paimiti vienietui reikiama kryptį, nulemiančią užsibrėžtą tikslų pasiekimą.

Visi pirmininkai ir administratorius davė ansamblui ką nors naudingo, bet ypač žymėti- ni yra du iš jų: A. Dzirvonas ir A. Smilga, dabartinis "Dainavos" pirmininkas, vadovavęs vienietui per 9-rius metus. Jo darbštumas, tvirta ranka ir organizuotumas daug prisideda prie dabartinio ansamblio laimėjimų. A. Dzirvonas — kuklus, niekada nesididžiuojąs savo nuopelnais, bet jį turis daugiausia iš visų dainaviečių. Vadovavo vieneto administracijai bene 10 metų. Būdamas didelio takto ir stiprių išitikimų lietuvių lygis, "Dainavos" atžilgiu, jis, prof. dr. A. Gylis padeda, sugebėjo ansamblį ne tik perkelti per Atlantą ir ikurdinti Čikagoje, bet ir išlaikyti jį ant tvirtų, "Dainavai" būdingų pamatų, kaip veiklų ir darnų vienetą, einantį Vasario 16-o sio s keliu.

Dabar "Dainava" turi visą eilę rėmėjų ir garbės narių, bet didžiausia jai parama, manau, ateina iš jos globėjų I. ir dr. L. Kriauciūnų.

Laisvės keliais

Vokietijoje "Dainava" daug padėjo mūsų veiksniams, sudarydama sąlygas pasimatyti su svarbiausiais Vakarų sąjungininkų pareigūnais. Ji teigiamai paveikė JAV ir kitų sąjungininkų pareigūnus ta prasme, kad pabėgėlių reikalai buvo pradėti spresti jiems palankesnėje dvasioje. Ji išgarsino lietuvių vardą ne tik tarp vokiečių, bet ir tarp anglosaksų. Jonas Jasy 1974 m. "Draugo" 201 nr. šitaip išsireiškė: "Dainava", garsindama pavergtos Lietuvos vardą, įvykdė milžinišką misiją! Taip, dainaviečiai, jūs padarėte tiek daug."

Nemažai ansamblio pasireiškė Čikagoje. Vienas mūsų geriausių muzikos žinovų prof. J. Zilevičius rašė "Drauge": "Dainava" prasiveržia lyg vulkanas chorinių koncertų tarpe. Visada jos parengimai sudėtingi, kupini sudėtingų muzikos kūrinių. "Dainava" nuo pat įsikūrimo Vokietijoje savo koncertais laurus skynė. Visur ji yra širdingiausiai laukiama. "Dainava" sugeba prakalbėti į klausytojus ir jū lietuviškus jausmus. Bet... retai kas pagalvoja apie tai, kiek triušo, pasišventimo, jaunųjų pasiaukojimo reikėjo tam pašvęsti. Daug naktelių nemiegota, daug valandų pratimuose išsėdėta. Jūsų darbas ir pasišventimas lietuviškos dainos puoselėjime niekad nebus užmirštas, nes jūs savo darbą šviečiate išeivijoje, kaip švėturys šviečia jūroje laivams, kad jie neišklystų iš kelio."

Vasario 16 dvasia

Malonu pastebėti, kad prof. J. Zilevičius rado reikala iškelti ne tik pasiektus laimėjimus, bet ir didelį dainaviečių pasišventimą. Per 30 metų ansamblis turėjo per 200 didelio masto koncertų. Jis paruošė 9 muzikinius veikalus, 5 oratorijas, 4 lietuviškas kantatas. Savo repertuare turi 8 mišraus ir vyrų choro Mišias. Dalyvavo visose dainų ir keturiuose taut. šokių šventėse. Turėjo per 1850 repeticijų ir paaukojo lietuviškajai kultūrai per pusę milijono darbo valandų! Skaičiuojant pagal žemas amerikietiško atlyginimo normas, t. y. \$6 į val., jau būtų trejeto milijono dolerių auka, sudėta ant mūsų tautos aukuro. Argi ne stebinantys mūsų jaunųjų ir senjorų pasišventimas?! Kiek reikia kantrybės, sugaišti laiko, atsisakyti poilsio ir savo reikalų per 30 metų? Jie ištengė padaryti, nes gyveno Vasario 16 dvasia. E. Krasauskienė, A. Smilga ir A. Stočkus jau per 30 metų ne tik dainuoja ir vaidina, bet ir savo darbu bei administraciniais sugebėjimais padeda ansambliui išlaikyti tvirtu vienetu. Taip pat J. Paštukas, V. Radys, V. Žeronas yra išbuvę po 26 m., E. Slavinskas 25, R. Puodžiūnas 24, kiti po mažiau, bet irgi po 15-20 m. Bendruomenė tokius pasišventėlius turėtų atitinkamai atžymėti. Malonu, kad ansamblin vėl sugrįžo jo veteranai: F. Mataitis, J. Cibas ir aktyvioji Čikagos veikėja S. Dziugienė, paskutinės taut. šokių šventės vicepirmininkė.

Pirmose eilėse

Suprantama, turint tokius patyrusius choristus, meno vadovus, ir ansamblio pajėgumas bei meninis lygis gali būti pirmieji. Todėl jis yra mielai laukiamas lietuvių apylinkėse. Tai įrodo ir jo 17.500 mylių ilgio išvykos.

Sidabrinę sukaktį "Dainava" paminėjo A. Kairo — muz. Br. Budriūno operete "Sidabrinė diena", o trisdešimtmetį — muzikiniu veikalu, taip artimu lietuvių sielai — "Pamario pasaka". Tai D. Bindokienės — Brazytės ir muz. A. Jurgučio romantiškas kūrinys iš lietuvių žvejų gyvenimo, jų santykių su jūros žmonėmis ir dievais. Linkėtina, kad ansamblis atgaivintų populiariausią savo veikalą "Nemunas žydi".

Gyvuok, miela "Dainava", dar ilgus ilgus metus, eidama tuo pačiu pasišventimo keliu, užkrėsda bei patraukdama ir jaunųjų kartą aukotis lietuviškam reikalui — gyventi Vasario 16 dvasia! Tegul šūs šūkis "Su daina į laisvę" tampa realybe.

Gausių medžio drožinių autorius Stasys Motuzas ir jo gyvenamos prieglaudos vedėja sesuo Ildija Vokietijoje prie autoriaus drožinių spintelės

Lietuviai prieglaudoje

St. Hedwigstift prieglaudoje, V. Vokietijoje, gyvenantys 5 lietuviai su kitų talka paminėjo Lietuvos nepriklausomybės atsteigimo 59-tą sukaktį. Vasario 15 d. laidoje "Oldenburgische Volkszeitung" dienraštis mums brangią šventę atžymėjo ilgoku straipsniu. Vasario 16 d. kun. P. Girčius vokiečių visuomenę supažindino su Lietuvos senove, karaliaus Mindaugo ir kunigaikščių valdymo laikotarpiu, nelaimingąja uni- ja su lenkais, rusų carų okupacija, nepriklausomybės laikotarpio laimėjimais, rusų bolševikų ir vokiečių okupacijomis, partizanine veikla, NKVD siautėjimu, masinėmis deportacijomis į Sibirą. Po paskaitos kun. P. Girčius ir St. Hedwigstift prieglaudos seselė viršininkė Ildija, nusegdami trispalvę lietuvišką juostą, atidarė drožinėto Stasio Motuzo autodailės kampe, kuris su esama ir būsimais rodiniais padovano- tas St. Hedwigstift įstaigai.

St. Motuzas iš savo tautiečių susilaukia priekaištų, kodėl savo drožinių nepadovanojo VL Bendruome- nei. S. M. apgalvestauja negalėjusio padaryti ne dėl savo kaltės. Prieš ke- liolika metų S. M. buvo su t i k e s didesnį kiekį drožinių parduoti. Jis džiaugėsi būsimu muzėjaus užuomazga. Buvo tikėtasi drožinių pirkimui lešas gauti iš vokiečių valdžios. Pasi-

keitus VLB valdybai, ši atsisakė pirkti dėl lėšų stokos. Kiek vėliau, švenčiant Lietuvos atsteigimo 50 m. sukaktį, S.M. norėjo VL Bendruome- nei dovanoti 50 geresnių drožinių, bet Bendruomenės vadovybė pa- prašė sutikimo "tam tikrais atvejais, atsilankius augšties, garbingiems asmenims ar mecenatams, jiems kai- ką padovanoti". Nuo pasiūlyto dowa- nojimo atsisakė, nes nenorėjo išpar- celiuoti savo kūrinių.

Nors drožiniai nėra saloninio ly- gio, vokiečiai jais daugiau domisi, negu savi tautiečiai. Pvz. iš Lietu- vos kilę vokiečiai savo muzėjui Ne- heim-Huestene nupirko 50 drožinių kaip pastovius rodinius ir 15 mažes- nių dovanoms. Vechtos ir apylinkės gyventojai domisi tais drožiniais. Jų pamatyti atvykdavo mokyklų, organi- zacijų grupės, o Vechtos augštesnio- sios pedagogų mokyklos auklėtiniai, mokytojų lydimi, keliis sykiais apžiū- rėjo lietuvių liaudies meną.

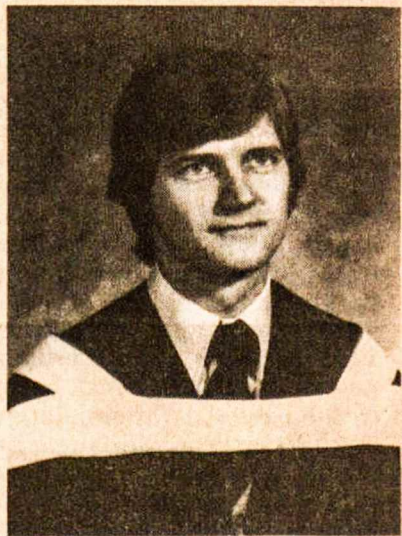
Minėtoje prieglaudoje drožiniai ir moterų darbai nebus išblaškyti ar išdovanoti. Seselė viršininkė, susirū- pinus, kaip ji sako, "to brangaus tur- to" išsaugojimu, perdirdbino specia- lią spintą su stiklinėmis durimis ir užraktu. Visų rodinų, pagal seselės viršininkės prašymą, sudarytas sąra- šas ir prijungtas prie svečių knygos.

Pranešimas rinkimų reikalui

Pranešame, kad pagal KLB krašto tarybos rinkimų taisyk- les skundai dėl kandidatų są- rašo turi būti įteikti raštu gar- bės teismui taip, kad pasiektų garbės teismo pirmininką ar jį pavaduojantį asmenį ne vėliau kaip po 5 dienų po galutinio kandidatų sąrašo paskelbimo skelbimų lentose ir jokių atve- ju ne vėliau kaip 10 d. prieš bal- savimo datą (20 str.). Skundai dėl balsavimo ar akklamacijos būdu užskaitymo paduodami garbės teismui per 7 dienas po balsavimo (49 str.).

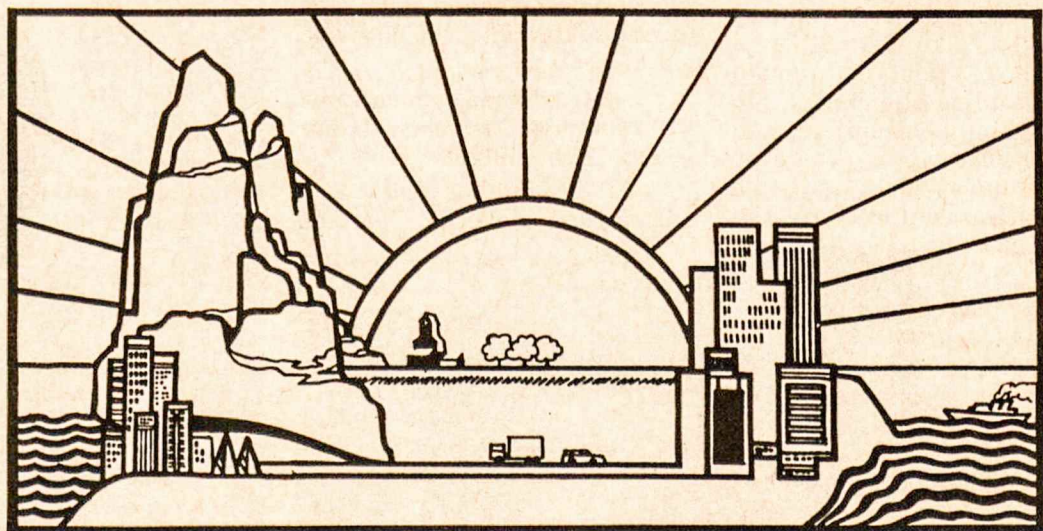
Garbės teismo pirmininkas yra A. Gražys, 5005 Jean Bril- liant Ave., Montreal, P.Q. H3W 1T8. Tel. (514) 739-9328.

Vyr. rinkimų komisija

ANTANAS SKUCAS, montrealietis, baigęs elektros inžineriją Concordia universitete Montrealyje. Priimtas dirbti į "Bell Canada" Toronte

Jūs priklausote Kanadai

...o Kanada priklauso jums

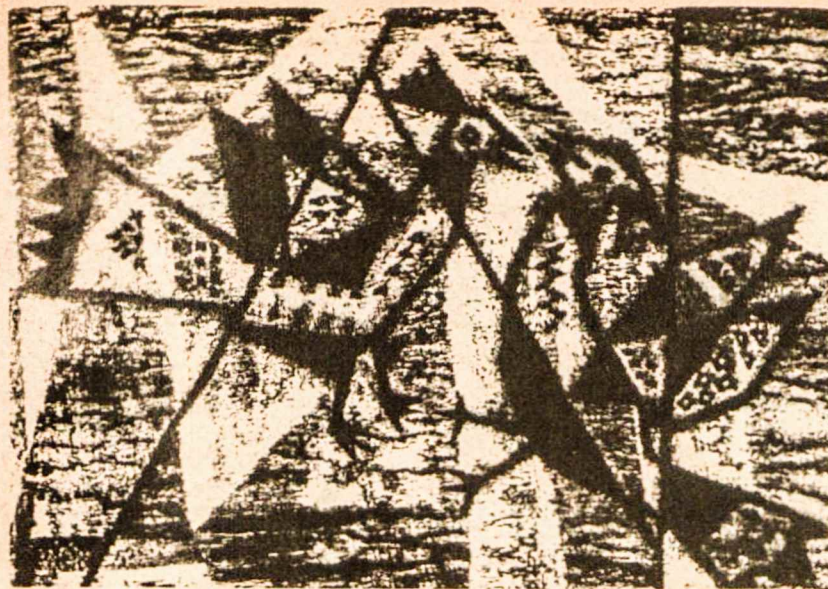
Kanada yra jūsų šalis. Kiekviena provincija, kiekvienas miestas, kiekvienas miestelis. Atlanto provincijos rytuose, žavinga valstybinės sostinės sritis, didingieji Rockie kalnai vakaruose ir už jų. Tai nuostabaus natūralaus grožio šalis; didelio sudėtingumo ir paprasto nuosirdumo; su plačiausiom atostogų galimybėmis, kurių neturi jokia kita šalis. Ryžkitės šiais metais pažinti naują Kanados dalį!

Kanada - tiek daug įdomybių

Canadian Government
Office of Tourism

Office de tourisme
du Canada

Dail. A. Tamošaičio paveikslas-litografija „Bičiulystė“, paukotas „Aido“ choro loterijai, telkiančiai lėšas kelionei į P. Ameriką. Nuotr. J. Miltenio

Megėjų dailininkų paroda

DAIL. DAGYS

Penki torontiečiai taip pavadinavo savo parodą. Nors jie visi penki sutilpo į vieną parodą, bet savo darbų rezultatai kaitalioja, kurie jų yra labai skirtingi. Vieni jų gana meistriškai valdo aliejinių dažų techniką, jautia spalvą ir išgauna malonius jos tonus, o kiauksimams jų tai dar neįveikiama geriau įkultūvoti dirva.

Pradedu nuo gana toli per šiuos laukus nužengusių. A. Ulbos tapyse yra laisva, plati, akiai maloni. Dažus ant plokštumų deda minkštokai, juos suledamas. Gamtovaizdžiuose temperamentingas, pasinėšęs ir audringumą. Gėlių motyvuose skaisčiai spalvingas, net liepsnojantis. Tokios yra jo tulpės.

L. Nakrošienės pasirodė tik su gamtovaizdžiais, kuriuos tapo gana jautriais spalvų tonais, gyvai, nenuobodžiai. Jos technika aštroka, o vikri ranka į ramia vienumą apjungia žaidžiančias detales. Jos „Miško bala“ — mažas paveikslas, bet tikras šedevriukas. Žiemos vaizdai yra žemesnio lygio.

J. Greičūnas bando įvairias technikas. Vienus darbus jis išbaigia margindamas juos mažais kvadratais, kitus stengiasi realistiškai išbaigti, bet šie yra silpnoki, technika sausa, neturi jautrumo. Jis fantazuoja, daro įvairias kompozicijas, abstraktus, kuriuos pasireiškia geriau.

Dr. K. Ambrozaitis (dantų gydytojas) spalvose dar primityvus, neišgauna jų tonų. Nemaityti meistriškumo nei meniskumo. Jo darbai labai mažo formato. Jei darytų didesnius, gal greičiau progresuotų.

A. Abromaitienė šioje parodoje užima visai skirtingą vietą. Savo kompozicijomis-junginiais įvairios augmenijos dale-

SOL. DALIA KUCIENĖ, kuri atlikus meninę programą Lietuvos Kankinio šventovės statybos finansinio vajeus vakarieneje Anapilio salėje kovo 26 d. Nuotr. V. Norėikos

Mokinių iškalbos konkursas

Ir šiais mokslo metais Toronto Maironio mokykloje visuose skyriuose buvo surengtas mokinių iškalbos konkursas. Mokiniams pasirodė, pagal amžių bei skyrius, buvo duotos trys temos. Tėmą, kuria turėjo kalbėti, ištraukė patys mokiniai loteriniu būdu. Laimėjo šie mokiniai: I skyriuje — P. Sukys, J. Pajaujais, E. Geraitė, L. Sipelytė; II — M. Slapšys, J. Lelis, T. Jonys, R. Čuplinskis; III — D. Ross, I. Freimanaitė, D. Pargauskaitė, R. Zavytė; IV — T. Slivinskis, R. Bacevičiūtė, A. Nausėdas, R. Klevinas; V — I. Čuplinskaitė, R. Kalendra, R. Garbaliuskas, G. Uleckas; VI — M. Saltmiraitė, M. Balaišytė, R. Kakevičiūtė, R. Marcinkevičius; VIIa — V. Slivinskaitė, L. Vaitonytė, P. Sukauskas, M. Spudaitė; VIIb — D. Kalendraitė, A. Medelytė, D. Čuplinskis, R. Sabaliauskaitė; VIIla — B. Abromaitytė, A. Sendžikaitė, J. Uleckaitė, V. Sernaitė; VIIlb — A. Kišonis, D. Sukauskaitė, G. Vaidila, T. Rimkus; IX — N. Slivinskaitė, R. Rimkutė, R. Rauth, D. Barakauskaitė; Xa — G. Matulevičius, P. Meiklejohn, E. Kuli-

kauskas, R. Ciplijauskas; Xb — L. Radzevičiūtė, O. Jurenaitė, E. Slapšys, D. Kolyčiūtė.

Vėliau visi laimėtojai buvo suskirstyti į keturias grupes: I grupėje laimėjo: D. Ross, III sk., J. Pajaujais, I sk., I. Freimanaitė, III sk., L. Sipelytė, I sk.; II — R. Kalendra, V sk., R. Garbaliuskas, V sk., T. Slivinskis, IV sk., M. Saltmiraitė, VI sk.; III — V. Slivinskaitė, VII sk., L. Vaitonytė, VII sk., D. Kalendraitė, VII sk., B. Abromaitytė, VIII sk., D. Sukauskaitė, VIII sk.; IV — N. Slivinskaitė, D. Barakauskaitė, R. Rauth, R. Rimkutė — visos IX sk. mokinės.

Klasėse laimėjusiems mokiniams mokykloje su įrašais bus įteiktos lietuviškos knygos, o grupėse per mokslo metų užbaigimo iškilmes — tautiniais raštais papuošti odos dirbiniai.

Buvo sudarytos dvi vertintojų komisijos: žemesniesiems skyriams iš mokytojų — A. Abromaitienės, D. Kuolienės ir L. Senkevičienės, aukštesniesiems skyriams — iš dr. B. Jonienės, mokyto. D. Garbaliuskienės ir mokyto. A. Sukio. Pr.

Istorinės pastabos mano kritikams

P. LELIS

Į mano rašinį „Apie kariuomenes ir karus“ atsiliepė J. Jakaitis ir K. Jankūnas. Kadangi jų pasisakymai liečia tą patį klausimą, tai šiame rašinyje abiems ir atsakysiu. Savo samprotavimams paremti jie nurodo kiauksimuos šaltinius, todėl visų pirma pažvelkime į lietuviškus istorinius šaltinius ir jų palyginamąją vertę.

Gerai, kad mūsų periodinėje spaudoje pasirodo straipsnių istoriniais klausimais. Tai padeda platesnei publikai geriau pažinti ir prisiminti ne tik Lietuvos, bet ir visuotinę istoriją.

Tenka skaityti spaudoje tvirtinimus, kad senosios Lietuvos istoriją rašė daugiausia svetimačiai, kurie ją iškreipė ir sumenkino. Ešą tik lietuvių istorikai gali apie Lietuvos praeitį teisingai parašyti. Kiti reikšė net pasipiktinimą, kam dabar ruošiamoji išleisti Lietuvos istorija (anglų k.) pavesta parašyti svetimačiams. Bet čia nieko blogo nėra, nes ir svetimačiai istorikas, jei jis žymus savo mokslu ir objektyvumu, gali parašyti gerą Lietuvos istoriją.

Neužmirškime, kad ir lietuvių istorikai turi įsikišti svetimačių archyvuose (Krokuvoje, Karaliaučiuje, Romoje ir kitur) medžiagos Lietuvos istorijai, nes senovės Lietuva iki 15 š. neturėjo ne tik istorinių šaltinių, bet ir savo rašto.

Praktiškai reikalui turime parašytas dvi didesnes apimties istorijas (A. Sapokos ir V. Sruogienės) ir 36 tomus Lietuvos Enciklopedijos, kuriuose plačiai Lietuvos istorija išdėstyta. Sudėjus visus LE straipsnius apie Lietuvą, išeitų 10—12 Lietuvos istorijos tomu. A. Sapokos istoriją rašė penki žymūs istorikai. Dr. A. Sapoka rašė, derino ir redagavo, dėlto jo vardą ji ir pavadinata.

Dr. V. Sruogienės istorija labai skirtinga nuo pirmosios. Tą istoriją gal geriau tiktų pavadinti romantine, nes joje pridėta daug romantikos. Pvz., paskaitykime apie Lucko suvažiavimą: Vytauto svečiai kasdien suvalgė po 100 taurių, briedžių ir šernų, išgėrė kasdien po 700 statinių miderų ir vyno. Išeitų, kad per 7 savaites trukusį suvažiavimą jie suvalgė 15.000 gyvulių ir išgėrė 35.000 statinių gėrimų. Juk tai panašu į fantaziją, ar tik ne Dlugšo sugalvotą?

Pagal V. Sruogienę, 1587 m. elekciniame seime buvo du kandidatai — Vokietijos imperatoriaus sūnus Maksimilijonas ir Švedijos karalaitis Zigmantas Vaza. Istorikė turėtų žinoti, kad 1576—1612 m. Vokietijos imperatorium buvo Rudolfas II, nevedęs ir bevaikis. Tą klaidą padarė ir L. Eimantas, rašydamas apie Lietuvos praeities ryšius su Lenkija („NL“ nr. 48 ir 49). Matyt, jis naudojosi Sruogienės istorija. Teisingai parašyta A. Sapokos istorijoje ir LE — kandidatu buvo jo brolis.

* * *

Kaip minėjau didžiausias Lietuvos istorijos šaltinis yra LE, nors ir joje pasitaiko netikslumų, ypač kur aprašomi mūsų praeities ryšiai su Lenkija („NL“ nr. 48 ir 49). Matyt, jis naudojosi Sruogienės istorija. Teisingai parašyta A. Sapokos istorijoje ir LE — kandidatu buvo jo brolis.

K. Skirpa daug rašė periodinėje spaudoje apie LAF bei sukilimą ir, matyt, jo duomenimis pasinaudojo LE. Juk jei sukilimo vadas pateikia žinias apie sukilimą, tai kaip juo netikėti, nors jis gyveno nuo įvykio vietos už 1000 km.

K. Skirpos atsiminimai „Sukilimas“ susilaukė aštrios kritikos. Net atsargūs St. Raštikis apie tą knygą išsitarė: autorius pateikia per daug išpūstus duomenis, kurie yra nerealiūs, vokiškaiariant „es ist zu schoen um wahr zu sein“ („Aidai“) 1976 m. 10 nr.).

LE karo istorijos rašytojas plk. K. Ališauskas irgi per daug nesivaržė parodyti įvairius nepriklausomybės kovų epizodus pro padidinamą stiklą, o mažai nusipelnius karikius bandė išaugštinti. Pvz. vieną pulkinin-

ka jis pakėlė į ministerius, o kitą paskyrė kariniu attachė Paryžiuje. Bet tie pažįstami pulkininkai niekad tokiose pareigose nebuvo. Taigi ir LE nevisi duomenys yra patikimi.

* * *

Mūsų amžiaus Lietuvos istorija yra pavaizduota gyvų liudininkų ar įvykių dalyvių atsiminimais. Lietuvos nepriklausomybės atgavimą, laisvės kovas ir nelemtą pabaigą aprašė savo atsiminimuose pulkininkai — Petrutis, Zukas, Variakojis, Birontas, Skirpa, Ališauskas, generolai — Raštikis ir Musteikis. Iš valstybininkų atsiminimus parašė: Grinius, Krupavičius, Skipitis, Kairys, Bielinis, Požėla. Kiti žymūs valstybininkai — Smetona, Voldemaras, Slezevičius, Nagevičius dėl užklupusių nelemų įvykių nesuapėjo savo atsiminimų parašyti, bet apie jų gyvenimą bei nuopelnus yra parašytos ir išleistos monografijos. Apie A. Smetoną monografiją parašė plk. V. Šliogeris, o A. Smetonos raštai „Pasakytą — parašyta“, Rastenio paruošti, yra LE išleisti. Nepaliko jokių atsiminimų — Galvanauskas, Stulginskis, Bistras, Čepinskis.

Trumpus, bet tikslūs atsiminimus parašė kariškiai — Variakojis, Musteikis, Šliogeris. Išeitų, LE grynus istorinius faktus, be jokių pagražinimų ir asmeninių pasigyrimų.

* * *

Gyvybių liudininkų atsiminimai irgi nėra pilnai patikima istorinė medžiaga. Tai priklauso, iš kokios distancijos liudininkas įvykį vertina ir jį aprašo. Patikimiausiais istoriniais faktais gali aprašyti tik įvykio dalyviai.

Skaitydami įvairius atsiminimus, matome kokių kuriozų kartais prirašo apie tą patį įvykį įvairūs autoriai iš įvairių distancijų. Stai vienas toks atvejis. 1920 m. lapkričio 21 d., vykstant Giedraičių kautynėms, apie 600 lenkų raitelių prasi-veržė į lietuvių užnugarį. (Taip tada skelbė štabo pranešimas). Plk. Petrutis tą įvykį aprašo taip: „Per žiūrą pamaciau žygiuojančią lenkų kavalerijos didžiąsą masę, kuri prasilaužė baltgudžių kuopos bare. Tai buvo lenkų garsioji „Tatarska Jazda“ (4 pulkai), kuri vėliau buvo pasiekusi net Kėdainių rajoną.“ („Laisvę ginant“, p. 237). Psl. 289 jis rašo: „Teatledžia man už atvirumą, nes tada

mes visi buvome patentuoti žioplai. Juk neįstengėm suimti lenkų kavalerijos, kuri išvargusi vilkos iš Kėdainių rajono vėžlio žingsniu. Ji vos begalėjo pasivilkinti, jos arkliai pakeliui stipo...“

Žiūrėkim, kaip to meto krašto apsaugos ministeris plk. Zukas savo atsiminimuose tą epizodą aprašo knygoje „Zvilgnis ir praeiti“ 329 psl.: „St. Seimo posėdyje man buvo padaryti dideli priekaištai, kodėl aš nesugebėjau šita kavaleriją sučiupti ir sulikviduoti. Krikščionių demokratų atstovas Tumėnas siūlė man net nusišauti. Jam atsakiau: „Turiu ponui Tumėnui pranešti, kad nuo pasaulio pradžios dar nebuvo tokio įvykio, kad pėstininkai pagautų kavaleriją. Ją pagauti gali tik kita kavalerija, kurios mes iki šiol kaip ir neturime.“

O dabar pažiūrėkim, kaip tą įvykį pergyveno pats įvykio dalyvis vachmistras B. Tatarūnas, pasijusts tu lenkų gaudyti („Karys“ 1976 m. 8 nr.). „1920 metų lapkričio pabaigoje, vykstant kovoms Sirvintų — Giedraičių ruože, apie Želvą prasi-veržė lenkų raiteliai apie 2 eskadronus (200 žmonių) ir žygiavo per Lietuvą. Jie terorizavo vietos gyventojus, plėšikavo, keitė arklius ir nuginklavo nespėjusį pasislėpti mūsų policiją. Tu lenkų sugavimui buvo sudaryta grupė iš 1-mo raitelių pulko 1-mo eskadrono, susidedančio iš 4 būrių (apie 100 raitelių), iš 5 karininkais, pėstininku 2 būrių (apie 60 vyrų), kurie buvo sutalpinti dviejuose sunkvežimiuose, ir 2 lauko pabūklų. Koks skaičius buvo paskirtas aptarnauti pabūklus, nežinau. Manau, kad mūsų grupė susidėjo iš kokių 200 karių ir nebuvo blogiau ginkluota, kaip kad lenkai. Mūsų grupė buvo surinkta Ukmergėje. Mūsų būrio pirmieji žvalgai suėjo su lenkai į šaltį, gal kokių 300—500 metrų atstume, be-rods, Kurklių miestelyje.

(Bus daugiau)

Atsiųsta paminėti

ATEITIS nr. 10, 1976 m. gruodis. Katalikiskos-lietuviškos minties žurnalas, leidžiamas Ateitininkų Federacijos. Administratoriaus adresas: J. Polikaitis, 7235 So. Sacramento Ave., Chicago, Ill. 60629, USA.

LAIVAS nr. 1, 1977 m. sausis. Marijonų vienuolio religinio ir tautinio gyvenimo žurnalas. Leidėjų adresas: 4455 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629, USA.

Leidiniai be reklamos nejudės

VYTAUTAS ABROMAITIS

XX-tasis amžius nebūtų tuo, kuo yra, be reklamos ir propagandos. Ypač S. Amerikos žemynė visa ekonomija paremta bilijonine reklama, kuri bombarduoja kiekvieną Amerikos gyventoją nuo „Baby Doll“ vaikams iki „Polygrip“ senųjų dirbtiniais dantis — 7 dienas savaitėje. Net ir norėdamas pabėgti nepabėgsi! Atsigules vasarą papildymyje ant smėlio, galvoji esąs pabėgęs nuo viso trūkšmingo biznio pasaulio. Deja, ir čia viršum tavo galvos praskrenda lėktuvas, vilkdamas žodį „Noxima“ ar kito gaminio vardą.

Mes, lietuvių, nepasiduodame suamerikėjimui. Užsispyrėm, lyg visi būtume žemaičiai. Dirbame, plūšame, keikiame likima nepasisekimo atvejais, bet reklamai neišleisime cento — juk tai pinigais metamas vėjui. Ir dejuojame...

Nemėgstu tuščių kalbų, tad paimeime pavyzdžių iš mūsų kasdienio gyvenimo. O jų apščiail!

Auginu jauną šeimą be „Eglės žalčių karalienės“, „Daktaro Kripštuko pragare“, be „Kliudžių“. Knygelės tikriausiai yra kur nors, bet kur? Jau kreipiausi į kelias vietas — ty la. „Antanėlis atsiskyrėlių“ gavau iš Lietuvos; tekstas tas pats, kurį skaičiau būdamas vaikas, bet paveikslai — kvepia kolchozu... be idilijs! Gi šios knygelės galėtų būti išleistos puošniai ir dideliais tiražais. Lietuvių vaikų yra ne 500 ir ne 1000. Jų yra kur kas daugiau! Bet nėra didelės reklamos.

Vaikų laikraštėlis „Eglutė“ eina be sustojimo jau daugelį metų. Kaip ilgai dar eis? Jei nesireklamuos — 2-3 metus, ir priguls amžinam poilsui šalia „Svietimo Gairių“. Jei reklamuosis — eis ilgiau. Gi reklama laikraštėliui gali visai nieko nekainuoti, jei bus prisimintos lietuviško verslo įstai-

gos. Ne išmaldos prašyti! Ne! Afrikos džiunglėse gyvena labai nerangūs gyvūnai — hipopotamai. Jiems maistui pūkšteliui išvalo dantis, išrinkdami maisto likučius iš tarpdančių. Kaip mes linkę sakyti — ir vilkas sotus, ir avis sveika. Taigi, ir čia galima panaudoti panašią išieitį. Turtinga įstaiga apmoka didelį laikraštėlio skelbimą, kurio apacioje parašyta: skelbimą apmokėjo N.N., adresas, priėmimo valandos ir t.t. Ar nepanašiai darė „Carlings“ bendrovė?...

O kaipgi stovi mūsų politikos dirvonai? Savo kieme mes draskome gerkles, bet už tvoros išėjė pasidarome kuklūs. Vienas kitas išdrįsta garsiausiai pareikšti aplinkiniams mūsų skundą, bet jų nedaug. Mūsų informacija buvo lig šiol gan žemo lygio. Lietuvių Bendruomenė parodė gražią pradžią ir, atrodo, progresuoja. Linkėtina tik estetiškai daryti pažangą, leidžiant informacijos leidinius kitomis kalbomis. Neseniai skaitėme „T2“ mažytę žinutę, kad JAV-ės Kęstutis Čerkeliūnas ruošia informacinį leidinį. Gal ta žinutė daugumai nieko nesako, bet kas yra matęs jo paruoštus leidinius, gali viltis pamatyti pagaliau reprezentacinį leidinį — prabangų turinį ir išore. Žinoma, jei leidinį pakeliui ir spausdintų nesugalvos sutaupti poros centų...

Propaganda galima pasverti ir ant svarstyklių. Supraskite pažodžiui! Turime išleisti 12 numerį „Chronicle of Catholic Church in Lithuania“ ir plo-nytę knygelę — Nijolės Sadūnaitės kalbą sovietiniame teisme. Padėję ant svarstyklių abu leidinių, pamatysime, kad Nijolės Sadūnaitės knygelė yra tik blusa prieš dramblių, bet savo smogiama jėga yra bent keliom tonom sunkesnė už „Chronicle“ visus 12 sąsiuvinų. Nemanau, kad reikia daugiau pavyzdžių.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

DR. JONO BASANAVICIAUS 125-tojo gimtadienio ir 50-tųjų mirties metinių sukaktis paminėjo Detroito lietuvių. Mišias už sukaktuvininką bei kitus Vasario 16 akto signatarus Sv. Antano parapijos šventovėje atnašavo kun. K. Simaitis. Akademėnė dalį Lietuvių Namuose suorganizavo Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Detroito skyrius, vadovaujamas pirm. Jono Svobos, tarusio įžanginį žodį. Paskaita apie lietuvių tautinės samonės žadintoją dr. J. Basanavičių bei jo gyvenimą ir veiklą skaitė dr. Jonas Puzinas, atvykęs iš Čikagos. Inž. Jonas Gaižutis kiauksias dr. J. Basanavičiaus gyvenimo akimirkas atskleidė skaidrėmis ekrane, o jas paaškinio dr. J. Puzinas. Programą J. Strolia, A. Vanagačio, J. Tallat-Kelpšos, S. Simkaus ir K. V. Banaičio dainomis papildė sol. Danutė Petronienė su pianisto Vido Neverausko palyda.

LB NIUJORKO APYLINKES VALDYBA, vadovaujama pirm. Aleksandro Vakselio, Vasario 16 proga Kultūros Zidinyje surengė aštuntąją dailės parodą, kurios atidaryme buvo prisimintas šimtasis dail. M. Dobužinskio gimtadienis ir mirties dešimtmetis. Parodos metu skaidrėmis iliustruota paskaita „Liaudies meno įtaka lietuvių dailėi“ skaitė Paulius Jurkus, akvarelės technika demonstravo dail. Česlovas Janušas. Parodoje buvo dvi pagrindinės premijos po \$300 — Lietuvių Fondo ir M. K. Čiurlionio vardo. Pastarąją parūpino mecenatė Elena Mickeliūnaitė. Lietuvių Fondo premiją laimėjo Česlovas Janušas, M. K. Čiurlionio — Mykolas Paškevičius, E. Mickeliūnienės \$100 premiją už tradicinį meną — Ona Paškevičienė. Premijos jiems buvo įteiktos literatūros vakare. Dail. C. Jonušas premijos pinigų atidavė Maironio mokyklai, kurioje mokosi keturi jo anūkai, O. Paškevičienė — Kultūros Zidiniui neseniai mirusio a.a. Aleksandro K. Kazicko atminimui įamžinti. Literatūrinę dalį koncerte atliko aktorius Henrikas Kačinskas, skaitęs V. Mykolaičio-Putino, Jurgio Blekaičio eilėraščių ir Justino Marcinkevičiaus Mindaugo monologą iš to paties pavadinimo dramos. Čikagietis rašytojas Aloyzas Baronas buvo atsivėžęs novelę apie jaunavedžių gyvenimą ir plovę aktualiu humoristinių eilėraščių. Ona Pluškonienė, solistė iš Filadelfijos, su pianistas A. Kaulinytės palyda padainavo K. V. Banaičio, S. Simkaus, B. Budriūno, V. Klovos harmonizuotų liaudies dainų, antrame pasirodyme — pramoginių A. Raudonikio dainų.

KLEVELANDO LIETUVIŲ NAMUOSE septyntąjį literatūros vakarą surengė moksleivė ir studentai ateitininkai, pasikvietę iš Čikagos poetą Kazi Bradūną ir aktorių Kazi Veselką. Pirmoji dalis buvo skirta Vytautui Mačerniui, apie kurio jaunystės dienas, blykstelėjusių talentą, nutraukė ankstyvos mirties, kalbėjo K. Bradūnas, pateikdamas idomius atsiminimus. V. Mačernio sonetus ir vizijas komentavo K. Veselka, deklamodamas pasirinktus pavyzdžius. Antrąją dalyje buvo susipažinti su naujuoju K. Bradūno poezijos rinkiniu „Alkana kelionė“, kurį apibūdino ir ištraukų pateikė K. Veselka. Kadangi už keleto dienų K. Bradūnas ruošėsi švęsti savo šešiasdešimtąjį gimtadienį, jis buvo nuširdžiai pasveikintas visų vakaro dalyvių vardu. Sukaktuvininkas skaitė keliolika eilėraščių iš „Alkanos kelionės“.

„MARGUCIO“ KONCERTE Čikagos Jaunimo Centre programą atliko broliai pianistai Antanas ir Vytautas Smetonos, svečiai iš Klevelando. Šiam rečitaliui įdėdavo pasirinkę keturis J. Schuberto maršus ir keturis J. Brahmo vengriškos šokis, atliekamus kartu, keturiom rankom. Atsirak skambėjo Antano atliekama L. Beethoveno „Mėnėsienos“ sonata. F. Sopeno baladė, Vytauto — trys fortepijoninės F. Sopeno pjesės, M. K. Čiurlionio pjesė „Lakstingala“ ir penkios preludijos. Muzikos kritikas Balyš Chomskis savo recenzija „Drago“ priede užbaigia klausimu: „Taigi, kuris iš jų geresnis?“ Atsakyti nebus lengva, nes broliai Smetonos yra skirtingi amžiaus pianistai. Antanas, be abejonės, jau yra pasiekęs savo zenitą, o Vytautas dar, galima sakyti, žengia pradinį žingsnį koncertinėse scenose, bet taip pat jau yra susilaukęs plataus pripažinimo.

ŽURNALISTAS KUN. DR. J. PRUNSKIS Čikagoje baigia ruošti knygą apie lietuvių trėmimus į Sibirą. Jis turi keliolikos iš šios tremties grįžusių tautiečių atsiminimus, iš Sibiro gautų poros šimtų laiškų ištraukas, apie 170 Sibire darytų nuotraukų.

LITUANISTINĖ DARIUS IR GIRENO MOKYKLA balandžio 3 d. Čikagos Jaunimo Centre rengia Los Angeles lietuvių kolonijoje pasižymėjusio pianisto Raimondo Apeikytės rečitalį.

KOMPOZ. JERONIMO KACINSKO sonatą smuikui ir fortepijonui Bostono Berklee muzikos kolegijos salėje kovo 10 d. atliko smuikininkė J. Packer ir pianistė F. Wildeboer. Koncerte skambėjo šios kolegijos kompozicijos skryliaus dėsytųjų kūrinių. Minėta sonatą J. Kačinskas sukūrė 1974 m., paprašytas smuikininko Izidorius Vasyliūno.

„VILNIAUS UNIVERSITETO ISTORIJOJE“ I tomas išleido „Mokslas“ Vilniuje. Veikalą paruošė autorių grupė, vadovaujama universiteto rektoriaus prof. dr. J. Kubiliaus. Universiteto keturių šimtų metų sukačiai skirtas leidinis apima 1579—1803 metų laikotarpį — Vilniaus akademijos išteigimą, jos pertvarkymą į universitetą, įvairias puoselėtas mokslo bei meno sritis, biblioteką ir spaustuveną. Bus išleisti trys „Vilniaus universiteto istorijos“ tomai. Antrasis pasakos apie universiteto veiklą 1803—1940 m., trečiasis — apie pokarinius metus ir dabartinės dienos sovietinėje kontrolėje.

SOL. NIJOLĖ AMBRAZAITYTĖ, sparčiai kylantis Vilniaus operos mezzosopranas, savo koncertą Vilniaus filharmonijos salėje pradėjo lietuvių kompozitorių V. Kairiūkščio, R. Zigaičio, E. Balsio, J. Tallat-Kelpšos, A. Bražinsko kūrinius, užbaigė tarptautinių klasikų — prancūzų C. Sain-Saens, A. Thomas, G. Bizet, italų G. Verdi, P. Mascagni ir ruso P. Čaikovskio operu arijomis. Vilniaus konservatoriją N. Ambrazaitytė yra baigusi 1966 m. Po ketverių metų ji laimėjo II vietą sąjunginiame dainininkų konkurse Minske ir tapo tarptautinio Dž. Eneskau konkurso laureate Rumunijos sostinėje Bukareste. Vilniaus operoje yra paruošusi 15 mezzosoprano vaidmenų, koncertavusi Bulgarijoje, Lenkijoje, Čekoslovakijoje, R. Vokietijoje, Čilėje, Peru, Australijoje. 1970 m. jai buvo suteiktas nusipelnusios Lietuvos artistės vardas, priėmus pusantrų metų — Lietuvos liaudies artistės, šiemet — Sovietų Sąjungos liaudies artistės. Vilniškiam koncerte sol. N. Ambrazaitytė akompanavo pianistas Augustinas Maceina ir simfoninis filharmonijos orkestras, diriguojamas Juozo Domarko.

ALFONSO BIELIAUSKO romaną „Rožės žydi raudonai“, vokiečių kalbon išverstą Irenos Breving, išleido „Aufbau“ leidykla R. Berlyne. Knyga apipavidalino dail. Heinz Helm. Su knygos autorium skaitytuos supažindina trumpa A. Bieliausko biografija ir jo portretas.

RESPUBLIKINIAME CHORU KONKURSE „Dainuota darbo Lietuva“ tris dienas Kaune varžėsi pusšimtis pajėgiausių saviveiklinių kolektyvų. Pasijymėjusių chorų grupė pirmas vietas laimėjo: Kauno kultūros darbuotojų profsąjungos mišrus choras „Lielimiai“, Vilniaus statybininkų kultūros rūmų moterų choras „Eglė“, vilniečių vyrų choras „Varpas“. Miestų chorų grupėje pirmavo — Panevėžio švietimo darbuotojų mišrus, Vilniaus kultūros mokyklos moterų ir Šiaulių televizorių gamyklos vyrų chorai. Vertintojų komisijos narys kompoz. prof. K. Kaveckas džiaugiasi platiu konkurso repertuaru, atlikęjų meistriškumu, scenine kultūra.

VILNIAUS ARCHITEKTŲ SĄJUNGOJE skaidrėmis bei nuotraukomis iliustruotą pokalbį apie Olandijos architektūrą surengė architektai A. Nasvytis ir A. Sprindys.

ALDONA SMILGAITE DVARIO-NIENE, pianistė, ilgametė Vilniaus konservatorijos dėstytoja, paminėjo amžiaus septyniadešimtmetį. Ji yra kompoz. prof. Balio Dvariono našlė, Kauno konservatoriją baigusi 1934 m., studijas gilinus Berlyne ir Zolburge. Pradžioje reikišė kaip pianistė, koncertuodama Lietuvoje ir užsienyje, o vėliau įsijungė į pedagoginį darbą Kauno konservatorijoje. Respublikinėje Vilniaus konservatorijoje dirba nuo 1949 m. Gyvenimą yra išleidusi apie pusmį savo auklėtinį. Jų eilėms priklauso muzikologas V. Landsbergis, kompozitorius J. Andrejevas ir pianistas Augustinas Maceina. M. K. Čiurlionio konkurso laureatas.

VILNIAUS JAUNIMO TEATRE anglų dramaturgės Šilos Dileini pjesę „Medaus skonis“ pastatė būsimas rež. Eimuntas Nekrošius, Maskvos A. Lunacarskio instituto IV kurso studentas, kaip kursinį savo darbą. Scenovaizdžius šiam spektakliui sukūrė maskvietė N. Gultiejeva, muziką parinko P. Keblikas. Vaidino aktoriai D. Kazragytė, D. Overaitė, V. Petkevičius, V. Bagdonas ir A. Latėnas.

LIEUTUVOS PAMINKLŲ APSAUGOS IR KRATOTYROS DRAUGIJOS kalbos komisijos iniciatyva 1976 m. pabaigoje pasirodė veikalas „Kalbos praktikos patarimai“ yra didžiausias iš visų lig šiol išleistų tokių kalbos patarėjų. Jį paruošė A. Paulauskienė, V. Labutis, A. Pupkis, J. Sukys, A. Vanagas ir J. Zematitis, išleido „Mokslas“. Knyga turi 383 puslapius, kurių pirmieji 315 skirti kalbos taisymsms, o likusieji — vietovardžių skyriui.

VILNIAUS MENO DARBUTOJŲ ROMUOSE atidaryta keliaujanti paroda vilniečių supažindino su italų klasiko dail. Buonarroto Michelangelo darbais. Ji surengta šio pasaulinio genijaus 500-tųjų gimimo metinių proga. Parodai sutelkta 150 spalvotų nuotraukų, tapybos kūrinių ir piešinių reprodukcijų.

VILNIAUS DRAMOS TEATRE vengrų dramaturgo I. Erkenio eleginę komediją „Žaidžiamie kates“ režisavo P. Bielskis, o scenovaizdžius sukūrė šioje srityje debiutuoję grafikė R. Vėliuvienė V. Kst.

Canadian Art Memorials Ltd.

176 LAKESHORE ROAD WEST
(kampos Mississauga Road N.)
Port Credit, Ont. Tel. 278-2757

LOUIS TEMPORALE — oficialus skulptorius —
Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.

Atlieka įvairius kopų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakyms atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų.

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume nekubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

SPORTAS

ŽAIDYNIŲ VADOVYBĖ

REALTY LTD.
2273 DUNDAS ST. WEST
TORONTO, ONT. M6R 1X6
(prie Bloor St. W., priešais "Towers" aikštę)

COLBORNE-NORTHUMBERLAND, apie 95 mylios į rytus nuo Toronto, prie Ontario ežero Hwy Nr. 2 (senojo kelio) tik kelerių metų senumo, buvęs mokyklos pastatas ir 3 akrai gražios žemės virš 400 pėdų ant pagrindinio kelio. Pastatas suskirstytas į didelius 8 kambarius; virtuvė ir 3 prausyklos. Ideali vieta vasarajimui arba gyventi; tik ½ mylios nuo Ontario ežero. Prašo \$38,500. Puikus pirkinys.

RONCESVALLES-WRIGHT AVE., gražiai ir naujai atremontuotas 9 kambarių mūrinis namas; du kambariai, moderni virtuvė ir prausykla pirmame aukšte. Trys kambariai, virtuvė ir prausykla antrame aukšte, 2 kambariai su prausykla trečiame aukšte. Alyva-vandeniu šildomas. Vieta dviem garažams. Įmokėti \$15,000 ir viena skola balansui.

BLOOR-HIGH PARK AVE., atskiras mūrinis namas, 8 kambariai per du aukštus, 2 virtuvės, 2 prausyklos, garažas. Įmokėti apie \$15,000. Išmokėjimui viena atvira skola iš 10%.

HAMILTONE, Kenilworth gatvėje, 4 butų po 5 kambarius mūrinis pajamų namas. Labai geras investavimas tinkamas pačiam gyventi ir nuomoti. Parduodamas už labai pigią kainą — prašo tik \$59,000 su \$10,000-\$15,000 įmokėjimu. Galima pirkti grynais. Tikrai dėmesio vertas pirkinys.

ST. JOKUBAITIS — (bendradarbis)

Toronto Real Estate Board narys

Tel. 534-3511 — namų 537-2869

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ

MARGIS Drug Store

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Tel. 532-3400
M6H 1A8

AKTYVAI — virš 11 milijonų

KASOS VALANDOS:	MOKA UŽ:
Pirmadieniais 10-3	term. indėlius 1 metų 9%
Antradieniais 10-3	pensijų ir namų s-tas 9%
Trečiadieniais uždaryta	taupomąsias s-tas 7½%
	depozitų-čekių s-tas 6%
Ketvirtadieniais 10-8	
Penktadieniais 10-8	DUODA PASKOLAS:
Šeštadieniais 9-1	asmenines 9½%
Sekmadieniais 9.30-1	nekiln. turto 9½%
	investacines 10½%

Skyrius ANAPILYJE veikia sekmadieniais —
9.30 v.r. iki 1 v.p.p.

Nemokama visų narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2,000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais — iki \$10,000. Parduodame "American Express" kelionių čekius ir pinigines perlaides. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. • Mūsų tikslas — ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams.

Simon's TELEVISION

Savininkas — V. SIMINKEVIČIUS

2385 Dundas St. W., Toronto **Tel. 532-8772**

Netoli Lietuvių Namų prie Bloor-Dundas požeminio.

Nuomojam, taisom, parduodam televizijas ADMIRAL, "stereo" ir kitos rūšies aparatus.

PATVARIAUSIOS PADANGOS —

MICHELIN

Kiekvienoje MICHELIN padangoje yra įdėta speciali plieninio stiprumo medžiaga, kuri užtikrina saugumą, patvarumą ir benzino taupumą. Tuo MICHELIN padangos yra ypatingai garsios. Jos pradėtos gaminti prieš ketvirtą šimtmečio ir yra nepaminamos.

Autorite Sales and SERVICE

1636 Dundas St. W. Telefonas 531-1305

ir Bloor Autorite Garage, 296 Brock Ave. (tarp Dundas ir College)

• Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. Savininkas
• Visi automobilių mechaniniai taisymai. **FRANK PETTIT**

AR TURITE SUNKUMŲ SUPRASTI KĄ REISKIA GYVYBĖS DRAUDA?
KLAUSKITE MANE APIE • pajamų mokesčių atskaitas • pensijų planus • RRSP — registruotą pensijų planą • invalidumo pajamas • nuosavybės draudimą • šeimos apsaugą • studentų draudimo fondus mokslui eiti

2 Carlton Street, suite 714

Namai: 766-5857 • Raštinė: 363-7881

Juozas Eimis Ramas, District Manager of Canadian Premier Life

Dufferin RADIO AND TV

SALES AND SERVICE

Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai. • Parduodamos lėpos ir baterijos. • Pritrys specialistas su ilga praktika.

1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas
(1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)

Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukti kairėn prie pirmųjų žviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.

• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaninius pataisymus. • Savininkai: **A. Paškevičius ir J. Tamošiūnas**

nevežio sporto mokyklos auklėtinė D. Zauraitė 500 metrų nubėgo per 1 min. 15,6 sek., o klaidėdintis S. Juknevičius į tolį nušoko 6 m 92 cm. D. Zauraitė yra tik 15 metų amžiaus. Neblogai pasirodė ir keturi antrųjų vietų laimėtojai — panevėžietis E. Šimėnas 5 km ėjime (24 min. 38 sek.), šiaulietė L. Kiltinavičiūtė 2000 m bėgime (6 min. 30,6 sek.), šiaulietis V. Januškevičius šuolininkų į aukštį trikovėje, kaunietis G. Žižys trišuolininkų trikovėje.

R. Berlyne įvykusiose Sovietų Sąjungos ir R. Vokietijos lengvosios atletikos jaunimo varžybose dvi pirmas vietas laimėjo vilnietis R. Valiulis, 400 metrų nubėgęs per 49,5 sek. ir dalyvavęs 4 x 300 m estafetėje.

Sąjungines slidininkų varžybas Vorochotėje, Karpatų kalnuose, komandiniu požiūriu laimėjo lietuviai, surinkę 899 taškus. Antroji vieta su 841 tašku teko ukrainiečiams, trečioji su 784 taškais — gudams. Moterų 5 km lenktynėse greičiausia su 15 min. 43 sek. buvo kazachijietė N. Klimova, vilnietė A. Milašijūtė pralenkusi 11 sekundžių. Trečioji ši nuotolį per 15 min. 57 sek. įveikė Lietuvos atstovė D. Vižnintė. Vyru 15 km lenktynės per 50 min. 3 sek. laimėjo gudas V. Malaščekovas, II vietoje palikdamas vilnietį K. Milašijų. Jo laikas — 50 min. 50 sek. Sporto meistro normą įvykdė lietuvis slidininkas M. Steckas, išsikovojęs IV vietą per 51 min. 34 sek.

AUSROS ŽINIOS

Tinklinio rungtynės. Kovo 12 d. Belleville buvo surengtas penkių tinklinio komandų turnyras. Dalyvavo Ausros vyru, Watertown, NY, serbų White Eagle, slėvenų sporto klubo ir Bellevilles Quinte tinklinio komandos. Jos sužaidė po vienas rungtynes. Mūsų komanda iškovojo II v. Vyrai laimėjo pusbaigines žaidynes prieš Quinte 12:15, 15:10, 15:12. Baigines žaidynes laimėjo prieš serbų White Eagle, kūrį yra A klasės, 15:3, 15:7. Visi laimėtojai gavo po taurę dovanų. Žaidė Ar. Gataveckas, Al. Kairys, Ar. Kalinauskas, And. Mackevičius, Al. Baltakys, Ad. Niedra ir treneris Min. Leknickas.

Vyrų tinklinio komanda Ontario lygoje yra II v. iš 8 komandų. Baiginėse rungtynėse tikimasi laimėti I v.

Moteryų tinklinio komanda šį sezoną lygoje baigė pirmąją iš 12 komandų.

Per šį sezoną lygos rungtynėse įmetė baudas: M. Tanos 80%, A. Sleky 78%, A. Grigonis 75%, E. Norkus 60%, R. Sriubickis 58%, V. Dementavičius 57%, M. Valickas 52%, K. Urbonas 46%.

Moteryų krepšinio komanda kovo 15 d. laimėjo antrą pusbaigę prieš Osavą 46:45 ir po dviejų savaitžių žais baigines rungtynes. Taškus iškovojo: D. Klimaitė 18, Kristina Gwaleck 12, Jonė Simonaitytė 8, Milda Romanovaitė 4, Roma Birštonaitė - Breen, Gražina Mačionytė ir Silvija Ranonytė - O'Sullivan. V. M.

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 3-čio psl.)

siūlymą nedarbi sumažinti pateikė ir "The Toronto Sun" laikraščio vyr. red. P. Worthingtonas, buvęs Kanados kariuomenės karininkas, Korėjos karo dalyvis. Kanados ginkluotosios pajėgos šiuo metu turi tik 70.000 narių, kurių vos 10.000 galėtų dalyvauti karo veiksmuose. P. Worthingtono nuomone, Kanada turėtų įvesti privalomą dviejų metų karinę tarnybą gimnazijas baigusiesiems jaunuoliams. Tokiu atveju ginkluotųjų pajėgų narių skaičių reikėtų padidinti iki 200. - 250.000, bet jis pastebimai praretintų bedarbių eilės. Be to, tokie jaunuoliai daug ko išmokytų kariuomenėje ir būtų geriau paruošti gyvenimui.

Nemažą problemą sudaro artėjanti vasara, kai šimtai tūkstančių studentų pradeda jįškoti sezoninių darbų mokslapiniams užsidirbti. Federacinės vyriausybės savo programai "Young Canada Works" yra paskyrusi \$26 milijonus, kurių dėka tikimasi parūpinti 21.000 darbų. Ontario vyriausybė šiam tikslui pažadėjo \$14 milijonų ir 10.400 darbų. Kanados darbo jėgos centrai pasamdė universitetus baigusius, specialiai paruoštus 100 asmenų, kurie Toronte bei kituose Ontario centruose jau dabar jįško vasaros darbų studentams. Tikimasi, kad jų bus surasta apie 100.000. Savivaldybinių Kvebeko reikalų min. G. Tardifas dalį studentų nori nukreipti į provincinės policijos talkininkų eiles. Jie galėtų padėti policininkams tose vietovėse, kur vasarą yra daugiau darbo dėl turistų bei vasarotojų antplūdžio.

Gallupo institutas, paprašytas dienraščio "The Toronto Star", vasario 17-19 d. d. pradėdė politinių nuotaikų tyrimą Ontario provincijoje. Provincinio parlamento rinkimuose 1975 m. rudenį už pažangiuosius konservatorių balsavo 36%, už liberalus — 34%, už NDP socialistus — 29%. Pirmą kartą nuo 1945 m. Ontario provincijoje buvo išrinkta mažumos vyriausybė: premjero W. Davis konservatoriai gavo 52 atstovus, socialistai — 38 ir liberalai — 35. Vasario 17-19 d. d. atliktuose apklausiniuose 32% pasisakė už konservatorių, 21% — už socialistus, 19% — už liberalus, o 28% buvo neapsisprendę. Šie duomenys liudija premjero W. Davis vadovaujamų konservatorių populiarumo pakilimą. Asmeninė vadų trikovėje už W. Davis pasisakė 59% apklaustųjų, už NDP socialistų S. Lewis — 28%, už liberalų S. Smith — tik 13%. Pastarasis vadu buvo išrinktas po 1975 m. parlamento rinkimų ir pakeitė R. Niksoną. Nuo praėjusių metų rudens S. Smitho populiarumas ne tik nepadidėjo, bet dargi nukrito 5%.

Separatistinis Kvebeko premjeras R. Levesque prancūziškosios televizijos transliuotame pasikalbėjime pasitarė, kad Kvebekas gali atsisakyti visišką atsisakymo nuo Kanados, jeigu bus susilaukta specialių nuolaidų. Šie jo žodžiai sukėlė spėliojimų bangą apie Kvebeko partijos švelnėjančią liniją. Juos betgi greit išsklaidė Kvebeko parlamente padaryti R. Levesque pranešimai bei atsakymai į opozicijos klausimus. Opozicinės liberalų partijos vadui G. D. Levesque premjeras R. Levesque aiškino, kad jo tikslas yra tokia Kvebeko nepriklausomybė, kokią dabar turi Britanija, Prancūzija ar V. Vokietija. Bendorioje Europos Rinkoje, vasario 17-19 d. d. pradėdė politinių nuotaikų tyrimą Ontario

Ateitininkų žinios

Sendraugių susirinkimas įvyks kovo 27, sekmadienį, 3 v. — p. p., Prisikėlimo Parodų salėje. Paskaitą skaitys prof. dr. B. Mačiulka tema "Ekonominės sovietų politikos įtaka socialiniam ir kultūriniam okupuotos Lietuvos gyvenimui". Kviečiama visa Toronto lietuvių visuomenė.

Prof. P. Dovydaičio monografijos sutiktuvės nukeltos į rudenį.

"Kryžiaus keltas" išleistas atskira knyga. Išleidimą finansavo kun. J. Staškus. Tekstas — kun. J. Žitkus, iliustracijos — V. Pranačio. Kaina \$1.00. Galima gauti pas kun. A. Prakaopą, OFM.

Mokslievių rekolekcijos bus balandžio 1-3 d. d. viename vienuolyne. Prasidės penktadienio vakarą ir baigsis sekmadienį apie pietus. Visi mokslieviai raginami tise rekolekcijose dalyvauti.

Visi ateitininkai — moksleiviai ir studentai raginami dalyvauti Prisikėlimo parapijos rekolekcijose, kurias ves kun. A. Grauslys iš Čikagos.

Skautų veikla

• LSS vadovų-vių suvažiavimas šaukiamas gegužės 14-15 d. d. Klevelande. Kadangi yra gaunami kvietimai aktyviai dalyvauti pašnekesių diskusijose, yra labai svarbu žinoti, kas ketina į šį suvažiavimą važiuoti. Prašoma iki balandžio 1 d. apie dalyvavimą pranešti R. L. Kalinauskui, 43 Glenlake Ave. Tor., tel. 533-7506. Vadovės apie ketinimą vykti praneša rajono vadovai s. L. Gvilidienė, 75 Bon Valley Dr., tel. 439-7888.

• Bal. 3, sekmadienį, 11 v. r., skautų būklę šaukiamas II bendras rajonų vadovų-vių pasitarimas XV Romuvos stovyklos reikalais. Kviečiami visi ir visos, nes tai neeilinė stovykla. Programų komisija jau sudaryta, skilčių varžybos ruošiamos, svečiai iš JAV pakviesti.

• Jei atsirastų pakankamas skaičius skautininkių, vyr. skaučių ar akademikų, XV Romuvos stovyklą būtų atidaryta speciali pastovyklė. Tuo reikala kreiptis į rajono vadeivę s. L. Gvilidienę.

• Vadeivių "Gintaro" mokykla šią vasarą veiks Rako stovyklavietėje, Custer, Mich., liepos 24-31 d. d. Norindami vadovauti praneša savo vadovėms.

• Sveikiname s. Aldoną ir Liną Seškus, atšventusius vedybinio gyvenimo 25-metį.

• Vasario 16 proga Lelijos ordinu apdovanota s. D. Keršienė; į ps. I. pakelta v. sl. fil. D. Jurksaitytė.

• Jūrų skautės dėkoja už talką Kazuko mugėje E. Tribinevičienei ir I. Gerinienei.

• L. Namų bibliotekoj įsteigtas skautiškos literatūros skyrius. Jei kas norėtų padovanoti jam tinkamos spaudos, tepaskambina tunt. V. Grybienei 532-7284 arba pav. E. Namičienei 534-3763.

• Balandžio 17 d. mažojo Anapilio salė skautininkų ramovė rengia Čiurlionio vakaronę. Programoje — meno kūrinių skaidrės ir muzikinės preliudijos. Vadovauja s. arch. dr. A. Kulpas-Kulpavičius, N. Kulpavičienė ir D. Rautinis. Po programos — kavutė. Pradžia — 7.30 v. v. Visi kviečiami. C. S.

kontrolę. Su likusia Kanada norima tik ekonominių sąitų be jokių ryšių su federaciniu parlamentu.

Jungtinių Tautų vandens išteklų konferencijoje Argentinoje, Mar del Plata vietovėje, Kanados delegacijai vadovauja senatorius R. Perrault. Jos eilėse yra septynių Kanados provincijų atstovai. Šimto vienuolikos pasaulio valstybių delegacijas muestbino Kvebeko aplinkos min. M. Legerio pareiškimas, kad jis kalbės ne Kanados, o Kvebeko vardu. M. Leger pasisakė prieš centralizuotą vandens išteklų tvarkymą valstybėse. Spaudos atstovams M. Leger teigė, kad federacinė Kanados sistema jam leidžia kalbėti kaip kvebekiečiui šios provincijos vardu ir kad Kvebekas netrukus taps nepriklausoma valstybe. Delegacijos vadovas sen. R. Perrault incidentą bandė švelninti pareiškimu, kad M. Leger kalbėjo tik kaip Kanados delegacijos narys, tačiau spauda pateikė jo žodžius, tartus žurnalistams, kur aiškiai pabrėžiamas kalbėjimas būsimu nepriklausomo Kvebeko vardu.

Toronto požeminiuose traukiniuose pasireiškęs rasinis imigrantų užpildinėjimas teisėjus privertė imtis griežtesnių bausmių. Provincinio teismo teisėjas F. White paskyrė dvejus metus pataisos namuose aštuoniolikmečiui Scarboro jaunui S. Creightonui už gvajaniečio I. Narino sumušimą požeminiu traukiniu Victoria Park stotyje. Šį nusikaltimą jis atliko su vienu savo bičiuliu. Pasak teisėjo F. White, bausmė galėjo būti dar griežtesnė, bet prie jos sušvelninimo prisidėjo kaltinamojo prisipažinimas teisme, jaunas amžius ir kalėjime praleisti beveik du mėnesiai iki teismo. S. Creightono bičiulis, neprisipažinęs kaltu, bus teisiama atskirai. Jo pavardė neatskleidžiama.

AL GARBENS
REAL ESTATE
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate narys
Telefonai: 536-2738 • 536-2664 • 1611 BLOOR St. West
PARDUODAMI NAMAI HIGH PARK RAJONE IR
NETOLI LIETUVIŲ NAMŲ

BERESFORD-BLOOR, atskiras, 8 kambariai per 2 aukštus, pakeistas dujų šildymas, užbaigtas rūsys, įvažiavimas ir garažas; įmokėti \$10.000.

INDIAN RD., 19 kambarių, didelės patalpos, legaliai pakeistas; 5 butai, rūsys, naujas šildymas, platus privatus įvažiavimas, mūrinis garažas, trys mašinos; reikia parduoti; palikimas; papiginta kaina.

BOUSTEAD, atskiras tributis, 13 kambarių per 3 aukštus, vandeniu apšildomas; geras parkinys; privatus įvažiavimas, 2 garažai; arti Lietuvių Namų ir požeminio.

BLOOR — QUEBEC, 11 kambarių, atskiras plytų namas per du aukštus, modernios vonios ir virtuvės, pilnai užbaigtas augštas rūsys, vandeniu apšildomas, geras parkinys; privatus įvažiavimas, 2 garažai; kaina nupiginta, nes namas turi būt parduotas.

EVANS — COLBECK, atskiras plytų namas, 8 kambariai per 2 aukštus, pilnai užbaigtas rūsys (3 kambariai), 2 prausyklos, nauji elektros laidai, variniai vamzdžiai; namas geroje vietoje ir gerame stovyje; garažas; įmokėti tik \$10.000.

KLAUSKITE KITŲ PARDAVIMŲ HIGH PARK RAJONE

BABY POINT, 12 kambarių 10 metų senumo modernus namas, 80 x 200 sklypas, 4 prausyklos, 3 židiniai, garažas dviem automobiliams; tinka profesionalams. Kaina — atpiginta.

BLOOR — LANDSDOWNE, 6 kambarių plytinis namas, prijungtas, moderni prausykla ir virtuvė; angliai išvažiuoja iš provincijos; parduodama su visais baldais, 2 krosnys, 2 šaldytuvai, plaunamoji ir džiovinamoji mašinos, naujas apšildymas, garažas; prašo tik \$47.000; mažas įmokėjimas; tinka jaunavedžiams pradėti gyventi.

JANE — ST. CLAIR, atskiras medinis namas, 2 virtuvės ir 2 prausyklos, oru apšildomas; geras parkinys pradžiai; prašo \$43.900 su \$5.000 įmokėjimu; platus, privatus įvažiavimas.

BLOOR — HIGH PARK, atskiras gražus dvibutis — 2 didžiuliai butai po 3 miegamuosius, modernios virtuvės, 3 židiniai, žaidimo kambarys su židiniu; didelis sklypas, privatus įvažiavimas, 2 garažai, arti požeminio. Įmokėti apie \$50.000.

ETOBICOKE KRAUTUVĖ, apyvaizis pastatas, nuoma \$300 į mėnesį; numoninkas viską apmokėjęs išsiskyręs mokesčius; morgičius be nuosimčių; prašo \$53.000. Geras investavimas.

VAKARAIŠ SKAMBINKITE Į NAMUS

489-1543

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:	IMA:
9% už 1 m. term. dep.	9½% už asm. paskolas
9% už pensijų ir namų planą	9½% už mortgičius
8% už spec. taupymo sąsk.	
7½% už taupymo s-tas	
6% už čekių s-tas (dep.)	

AKTYVAI virš 15 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$10,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet ne daugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — piniginės perlaides, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BOSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario
Telefonai: **532-8723** ir **532-1149**
M6P 1A6

ED. KONDRATAS, siuvėjas

Individualūs užsakymai, pasiūtos eilutės, sportiniai švarkai ir kelnės (slacks) iš šių medžiagų: vilnonių, ožkinės vilnos (mohair), megztinės (double knit), sintetinės medžiagos (Fortrel, Terylene)

1113 Dundas St. W., Toronto 3, Ontario **Tel. 533-5454** Lietuviams daroma NUOLAIDA

STEPHAN'S Furs 406 Roncesvalles Ave. tel. 536-5936

Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

Lietuviška maisto gaminių krautuvė

PARKSIDE MEAT MARKET

335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario **Telefonas 535-1258**

• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

AB

A & B ELECTRIC CO.

įveda elektrą į pramonės, prekybos pastatus ir gyvenamuosius namus
ALBINAS ARTIČKONIS **GINTAS ARTIČKONIS**
Miesto leidimas E-1079 Skambinti (collect)
Nemokamas įkainojimas **Tel. 1-936-4612**

TIM'S AUTO BODY LTD.

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotos automobilius.

24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5 **FILTSOS BROS**
Telefonai 533-8451, 533-8452

Motery atstovų suvažiavimas

Dvylikasis KKK Moterų Drjos skyrių atstovų suvažiavimas įvyko kovo 12-13 d.d. Hamiltone. Dalyvavo 45 atstovės ir viešnios. Ryto sesiją pradėjo Hamiltono skyr. pirm. H. Kairienė, pakviesdama centro pirm. dr. O. Gustainienę atidaryti suvažiavimą. Pasveikinus atsilankiusius, padėjo suvažiavimo globėjoms. Minutės tyla buvo pagerbto draugijos mirusių narės. Prezidiumą pakviestas iš Delhi — B. Vytienė pirminkauti, iš Toronto — L. Murauskienė ir B. Biretienė sekretoriauti. Invokaciją perskaitė prel. J. Tadarauškas. Po to sveikino žodžiu: KL Katalikų Centro pirm. dr. J. Sungaila, Drjos centro dvasios vadas kun. A. Prapakas, OFM, kartu perduodamas sveikinimus ir Toronto Priskelimo par. klebono kun. A. Simanavičiaus, OFM, KL Kunigų Vienybės pirm. prel. J. Tadarauškas, N. Pr. Marijos vienuolijos atstovės sesuo Michaelė, KLB Hamiltono apylinkės ir vilniečių vardu K. Baronas.

Raštu gautus sveikinimus perskaitė L. Murauskienė, kurių irgi buvo apskaita: vysk. V. Brizio, gen. Lietuvos konsulo dr. J. Zmuidzino ir H. Zmuidzinienės, PLKOS pirm. dr. A. Šlapelės-Janačienės, KL Bendruomenės krašto v-bos, ilgiametį Drjos veikėjų — M. Gaidikienės, dr. A. Užupienės-Lukienės ir buvusio centro dvasios vado kun. P. Bariaus, OFM.

Centro v-bos pranešime pirm. dr. O. Gustainienė nušvietė atliktus darbus, kurių tarpe buvo paminėjimas 25 m. sukakties Drjos atsikūrimo Kanadoje. Buvo lankomi skyriai viena ar kita proga, surengtas specialus dainos vakaras "Moters" žurnalo naudai. Pasiūlyta skyrių prašomas narses pakelti ir garbės narses; iš Hamiltono — S. Rekšienė, O. Kačinskienė, iš Toronto — Lietuvos Kankinių par. skyr. pirm. S. Petraitienė, V. Ottienė ir M. Norkienė.

"Moters" žurnalo red. N. Kulpavičienė savo pranešime apgailestavo, kad dar daug narių neprenumeruoja žurnalo. Siūlė, kad narės savo dukroms, anūksams ar jaunamartėms jį užsakytų. Sis žurnalas jau žengia į 22-sius metus.

Centro išdo pranešimą padarė S. Petraitienė. Revizijos aktą perskaitė R. Sirutienė. Valdybai rinkti komisija sudaryta iš I. Zemaitienės, D. Bražienės ir V. Garnelienės, rezoliucijų komisija iš E. Krikščiūnienės ir M. Vaitonienės.

Atstovės, pasistiprinusios puikiomis vaišėmis, popietinėje sesijoje išklausė skyrių pranešimus: Delhi — R. Ratavičienė, Montrealio — G. Kudžienė, Toronto Lietuvos Kankinių —

R. Sirutienė, Toronto Priskelimo — B. Biretienė, Hamiltono — H. Kairienė. Apgailestauta, Londono skyriaus atstovės neatsvyko. Iš skyrių veiklos pranešimų buvo matyti, kad narės plačiai įsijungusios į visuomeninį gyvenimą, pačios ruošia įvairaus pobūdžio renginius, dalyvauja Bendruomenės veikloje, savo susirinkimus, kiek gali, daro patrauklesnius, kviesdamos įvairių sričių paskaitininkus, uoliai talkina savo parapijoms, dalį savo pajamų skiria lietuviškoms organizacijoms bei institucijoms, remia spaudą ir nepamiršta sergančių ar vargan patekusių narių ir tautiečių.

Rinkimų komisijos pasiūlytos kandidatės buvo išrinktos į valdybą: dr. O. Gustainienė, R. Sirutienė, E. Krikščiūnienė, A. Simkevičienė, I. Zemaitienė, A. Kuolienė, S. Laurušaitienė; į revizijos komisiją: B. Vaitiekūnienė, S. Petraitienė ir R. Simanavičienė.

Priimtos šios rezoliucijos: 1. Pasisakymas prieš pornografiją, pasiūniant laiškus Kanados min. pirm. P. E. Trudeau, Ontario premjerui W. Davis ir televizijos stotims. 2. Rašymas laišku, iškeliant Nijolės Sadūnaitės padėtį, atitinkamoms institucijoms ir organizacijoms. 3. Rašymas prašymu dėl Seinų lietuvių padėties: Lomžos vyskui, kard. Stefan Wyszynsky, Vatikanui ir vysk. A. Deksnui.

Po to sekė gyvos diskusijos ir sugestijos. Viena verta dėmesio, kad ruošiamuose "mergvakariuose" ir dovanų eilę įsiričiuotų lietuviška spauda bei knygos mūsų jaunamartėms.

Vakarienes metu buvo pristatytos naujos garbės narės. Joms buvo prisegti koražai; taip pat "Moters" red. N. Kulpavičienė. Centro pirm. dr. O. Gustainienė įteikta puokštė gėlių. Meninei programai vadovavo A. Žilvitenė, o ją atliko "Aukuro" aktorai — M. Kalvaitienė, B. Juodelis ir jų vadovė E. Kuda-bienė. Matėm montažą "Laisvės troškimas", ištraukė iš A. Rūko "Bumbulio ir Dundulio", Krūmino laukų poemą. Jaunasis Edvardas Labukas atmintinai padeklamavo puikia lietuviška tarena pyne eilėraščiu.

Sekmdienį prel. J. Tadarauškas atnašavo Drjos intenciją šv. Mišias ir pasakė pritaikytą pamokslą. Skyrių atstovės, pasi-puošusios tautiniais drabužiais, dalyvavo su vėliavomis. Po Mišijų sugiedotas Tautos himnas. Suvažiavimas baigtas bendra narių agape. Malonu buvo pasi-džiaugti Hamiltono skyriaus ir jo dvasios vado prel. J. Tadarauško vaišingumu bei rūpestin-gumu. Skyrių atstovės sugrįžo su nauju ryžtu ateities veiklai.

L. M.

St. Catharines, Ont.

(Atkelta iš 4-to psl.)
vo vienas geriausių. Programai ištėsimas nėra geras dalykas. Geriau trumpiau, bet sklandžiau. Taip šį sykį ir įvyko. Nors jaunimo lyg ir nebėra, susirinko 16 skautų. Kad ir nedaug buvo žmonių, bet puikiai praėjo Vasario 16 St. Catharines mieste ir Buffale, nors kalbas manė, jog niekas nebeįsė. Taipgi buvo manytas, kad ir iš mūsų šeštadienės mokyklos nieko nebus, o yra ir gražiai veikla. Niekad nelaidokime

to, kas dar nėra tikrai miręs. Priekaištas gali būti tik tiems tautiečiams, kurie kratosi betkokių pareigų. Girdi, aš kadaise dirbau valdybose, ir to užtenka. Tai neteisinga, apgailestina pažiūra. Tik karstas tegali atleisti mus nuo pareigų pavergtai Lietuvai. Jokio kito pasiteisinimo nėra ir būti negali. Ar tie neveikiantieji iš tikrųjų nieko neveikia? Kai suruošia balių, tai sujuda visa aplinka, pasirodo okeanas energijos ir ugnies. Kor.

Viesėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti N. ir J. VAZNELIŲ

Gifts International Inc.

2501 W 71st STREET, CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424

Čia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odo, medžio dirbinių. Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

DRAUDA

Balio Maskeliūno įstaiga

Tel. 251-4864 arba 251-4025 • Namų tel. 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• IVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

BALTIC EXPORTING CO.

SIUNTINIAI Į BALTIJOS KRAŠTUS IR SOV. SĄJUNGĄ
• Priimame užsakymus ir maisto siuntinių iš Danijos.
• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui.
Darbo valandos: 9 v.r. — 6.30 v.v.; šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.; trečiadieniais uždaryta.
482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5
Telefonas 531-3098 S. ir F. Janavičiai

Jauni Lietuvos vyrai, pirmuoju transportu atplaukę iš Vokietijos į Kanadą 1947 m. liepos 27 d. laivu "General M. B. Steward" ir išlipę Halifaxo uoste. Iš čia jie buvo gabenami į įvairias stovyklas miškų darbams

Dalyvaukime savuose rinkimuose

Galima pasidžiaugti, kad Kanados lietuviai moka gražiai suderinti skirtingas savo pažiūras ir taikiai sugyventi vienoje Kanados Lietuvių Bendruomenėje. Skirtingų organizacijų nariai bei jų vadovai randa bendrą kalbą ir mielai pritaria lietuvių tautos kultūros bei laisvės kovų darbiui.

Didžiosios lietuvių šventės, minėjimai, kultūriniai bei visuomeniniai renginiai yra KLB kompetencijoje. Jai vadovauja visų Kanados lietuvių rinkti asmenys, sudarantys Kanados Lietuvių Bendruomenės tarybą ir vykdomąjį organą — krašto valdybą. Tarybos ir valdybos nariai nėra apmokami. Tarybos nariai šiam darbiui skiria gana trumpą laiką, bet daug laiko reikalauja krašto valdybos pareigos. Šis darbas yra gražiai vykdomas, nors jis dažnai sulaukia kritikos iš mažai ar visai nedirbančių visuomeninio darbo. Žinoma, negalima tvirtinti, kad ir čia, kaip ir visur kitur, nebūtų galima daugiau padaryti, tačiau kartais nepagrįsta ar asmeninė kritika net ir gerus veikėjus atbaido nuo bendro lietuviško darbo.

Šiais metais gegužės 15 d. vėl rinksimės naują Kanados Lietuvių Bendruomenės krašto tarybą trejų metų laikotarpiui. Į naują vadovybę reiktų laukti daugiausia jaunesnės kartos darbininkų. Juk turime jau nemažai naujų advokatų, gydytojų, inžinierių, mokytojų bei kitų įvai-

rių profesijų žmonių, kurie mokslus yra baigę jau šiam krašte. Jie turi daugiau galimybių surasti draugų bendradarbių, švietėji bei politikų eilėse, atnešti naujų idėjų tautos laisvės bei lietuviybės išlaikymo srityje.

Veiklieji mūsų tautiečiai demokratiniame santvarkoje yra reikalingi visų pritarimo. Tą pritarimą kiekvienas iš mūsų galime pareikšti, įmesdami rinkimų balsavimo kortelę už sau patinkamiausius kandidatus. Čia nepakanka būti tylinčia dauguma — reikia savo pritarimą pareikšti balsavimu. Juo didesnis skaičius balsuotojų, juo stipresnis yra mūsų bendravimas. Jei pinigine duoklė yra sunkiau surinkama, tai šis Bendruomenės vadovų rinkimas — balsavimas rinkėjui yra nieko nekainuojantis dalykas.

Mes gerai atsimename Lietuvos okupantų "balsavimo" šūkį: nės vieno balso liaudies priešais! Liaudies — lietuvių tautos priešai yra tik okupantai. Nebūkime tylūs jų pritarėjai. Mes turime eiti prie rinkiminių urnų ir pareikšti aktyviai savo pritarimą mūsų krašto Lietuvių Bendruomenės veikėjams.

Aš balsuosiu šiuose Kanados Lietuvių Bendruomenės tarybos rinkimuose, nes noriu pareikšti, kad aš nepritariu esamai tautos okupacijai ir įgaliojui tarybos ir valdybos narius mano vardu siekti tėvynei laisvės bei ugdyti atsparią lietuvių išeiviją.

Bendruomenės narys

Toronto renginių tvarkaraštis

Organizacijos, norinčios pasinaudoti šiuo tvarkaraščiu, yra prašomos pranešti jų planuojamus renginius T. Stanuliiui, 13 Alhambra Ave., Toronto, Ont. M6R 2S4.

— Kovo 26 — Lietuvos Kankinių šventovės finansinio komiteto koncertas — vakarienė Anapilyje.
— Kovo 27 — metinis Toronto L. Namų susirinkimas L. Namų kar. Mindaugo mėnė.
— Balandžio 3 — Hamiltono mergaičių choro "Aidas" koncertas ir šokiai L. Namų kar. Mindaugo mėnė.

— Balandžio 8 ir 9 — šachmatų turnyras LN kar. Mindaugo mėnė.
— Balandžio 16 — Toronto Lietuvių choro "Varpas" koncertas L. Namų kar. Mindaugo ir kar. Mortos mėnė.

— Balandžio 17 — Velykų stalas L. Namų kar. Mindaugo mėnė.
— Balandžio 23 — Toronto tautinių šokių grupės "Atžalynas" koncertas ir šokiai L. Namų kar. Mindaugo ir kar. Mortos mėnė.

— Gegužės 1 — Maironio mokyklos pasirodymas ir Motinos Dienos minėjimas L. Namų kar. Mindaugo mėnė.
— Gegužės 7 — TDM Teatro "Aitvaras" parengimas Anapilio salėje.
— Gegužės 20 — Lietuvių Dramos Festivalis Priskelimo salėje.

— Gegužės 21 — Liet. Dramos Festivalis Anapilio salėje.
— Gegužės 22 — Liet. Dramos Festivalis L. Namų kar. Mindaugo mėnė.
— Gegužės 27 — Liet. Dramos Festivalis Priskelimo salėje.

— Gegužės 28 — Liet. Dramos Festivalis Priskelimo ir L. Namų kar. Mindaugo salėse.
— Gegužės 29 — Liet. Dramos Festivalis Priskelimo salėje.

— Gegužės 17 — 25 d. d. tradicinė tautybų savaitė "Karavanas" visose Priskelimo salėse.

— Spalio 22 — Havajų vakaras Priskelimo salėje.

— Spalio 29 — sporto klubo "Aušra" parengimas Priskelimo salėje.

— Spalio 29 — L. Namų balius kar. Mindaugo ir kar. Mortos mėnė.

— Lapkričio 5 — "Nepriklausomos Lietuvos" spaudos balius L. Namų kar. Mindaugo ir kar. Mortos mėnė.

— Lapkričio 6 — L. Namų Moterų Būrelio koncertas — LN kar. Mindaugo mėnė.

— Lapkričio 12 — SALFAS parengimas L. Namų kar. Mindaugo mėnė.

— Lapkričio 19 — Kariuomenės šventės minėjimas L. Namų kar. Mindaugo ir kar. Mortos mėnė.

— Lapkričio 20 — N. Pradėtosios Marijos seserų vakarienė Priskelimo salėje.

— Lapkričio 26 — sporto klubo "Aušra" parengimas Priskelimo salėje.

— Gruodžio 3 — Toronto Lietuvių Choro "Varpas" koncertas ir šokiai L. Namų kar. Mindaugo mėnė.

— Gruodžio 16 — skautų Kučios Priskelimo salėje.

BALTIC MOVERS
Visų rūšių pervežimas baldai ir kt. Vežamas turtas pilnai apdraustas.
Skambinti tel. LE 4-1403
30 DEWSON ST., Toronto, Ont.

V. BAČENAS
All Seasons Travel, B.D.

2224 Dundas Street W.,
Toronto, Ontario M6R 1X3

Visais kelionių reikalais betkur pasaulyje skambinti

tel. 533-3531
nuo 11 v. r iki 7 v. v.

SKAITYTOJAI PASISAKO

DEL STRAIPSNIO "ZYDAI IR LIETUVIAI"

Straipsnis "Zydai ir lietuviai", kiek girdėti, sukėlė diskusijas lietuvių (tikiuosi, ir žydų) tarpe. Autorius norėtų, kad dėl straipsnyje iškeltų problemų plačiau pasisakytų ir Lietuvos žydai (gal kas nors iš jo draugų ir pažįstamų, dar neseniai gyvenusiu Lietuvoje?). Atviras ir nuoširdus pašnekesys šiomis temomis, galimas daiktas, sumažintų nepasitikėjimą tarp abiejų tautų, kuris Lietuvoje šiandien yra jau žymiai sušvelnėjęs ir kurį mažinti buvo autorius tikslas.

T. Venclova

LAUKIAMAS LAIKRASTIS

Jūsų laikraščio laukiau, nes kiekvienam numeryje randu ką nors naujo, ko nebūna kituose lietuviškuose laikraščiuose. Tik bėda su paštais. Sakysim, Jūsų vasario 10 d. numerį gavau tik vakar — kovo 1 d. Atrodo, kad tai jungtinė JAV ir Kanados pašto bėda, jau virtusi kroniška liga.

B. Gaidžiūnas, Cleveland

Red. pastaba. Ligšiolinės "T2" administracijos pastangos paspartinti laikraščio pristatymą nebuvo sėkmingos, nors kreiptasi ir į patį pašto ministerį. Pastaruoju metu centrinis paštas pranešė pradėjęs keltis į naujus pastatus ir dėlto per porą mėnesių pagerėjimo netenka laukti. Yra vilties, kad reikalai pagerės po persikraustymo.

TIKSLUS PRANEŠIMAS

Siemet Vasario 16 minėjimas, surengtas Toronto skautų, turėjo tokį skelbimą: "Vasario 16-ji minėtina diena, nes tada, 1918 m., Vilniuje buvo paskelbta pasauliui, kad po 120 metų rusiškų vergijos vėl atsi-stato nepriklausoma valstybė — Lietuva". Pirmą kartą kito matyt skelbimą, nusakantį teisingai Vasario 16 reikšmę. Iki šiol visam pasauliui buvo skelbiama, kad Lietuva "užgimė" 1918 m. vasario 16 d. Jos praeitis, šimtmetinė istorija buvo pamiršta. Girtini skautai, kad jie atitaisė per 30 metų kartotą klaidą.

N. Kuprevičienė

ISTORINIS NUOTRAUKOS

Pastebėjau "T2" 7 nr. dvi gražias nuotraukas, apie kurias nėra plačiau paašškinta. Jos man primena tų mergaičių veiklą.

Pirmosios pokario ateivių bangos lietuvaitės atvyko į Winnipę 1947 m. iš Vokietijos stovyklų. Jos tuo laiku dirbo St. Boniface sanatorijoje, Winnipėje. Kalėdų antrą dieną sanatorijos salėje jos surengė tautinių dainų ir šokių koncertą.

Tos lietuvaitės, kurių tebuvo 19, turėjo nelengvą kasdieninį darbą. Nebūdamos profesionalės menininkės, per trumpą laiką surengė koncertą, kuris ne tik lietuvių, bet ir kanadiečių svečių buvo šiltai priimtas ir teigiamai įvertintas. Visą tą darbą jos atliko su dideliu pasišventimu, tam paaukodamos turimą savo trumpą laisvalaikį.

Koncertas buvo pradėtas Kanados himnu, po kurio pranešėja Emilija

Palmer (Paliliūnienė) — Jauniškytė anglų kalba perskaitė trumpą žodį į susirinkusius svečius... "Lietuva, Lietuva, tu kaip saulė gyva, ir už rudens debesio juodo, / Tu benamių sūnų už kalvų ir kalnų, ir daina, ir viltis, ir paguoda." Šiais poeto Bernardo Brazdžionio žodžiais Mrs. A. Palmer visų mergaičių vardu baigė įžanginį žodį.

Iš programos atlikėjų scenoje pirmoji pasirodė Džeja Klevinaitė, gražiai padeklamuodama angliškai eilėraštį "Home". Kalvelį atliko 8 tautiškais drabužiais pasipuošusios lietuvaitės, kurios publikos buvo pirmuosius audringomis, ilgai nesibaigiančiomis katutėmis. Ta pati aštuoniukė padainavo keletą lietuvių liaudies dainų ir dar pašoko Blezdingę. A. Jurgis Januška grojo akordeonu. Mergaičių kvartetą padainavo keletą dainų.

Pasibaigus kvarteto dainoms, Janina Vanagaitė (dabar Kaknevičienė), tyliai pritariant mergaičių chorui, deklamavo lietuvišką eilėraštį "Šiaurės pavasiris", kuris labai sujaudino publiką — ilgai nenutilo rankų plojimas. Tos pačios dar pašoko "Žiogą" ir Birutės Navickaitės paruošta plastikos dailė "Oi, Lietuva, motinėle". Atsikvėpimui Džeja Klevinaitė pianinu paskambino "Saulės patekėjimą".

Vėliau tos pačios mergaitės, vyrų padedamos, surengė Vasario 16 minėjimą Winnipėje, kaip matėt nuotraukoje, 1948 m. Garbė joms!

Žinoma, nuopelnas priklauso visom mergaitėms, bet, kiek man yra žinoma, Janina Vanagaitė visą savo laisvalaikį sunaudavo tam koncertui ir kitiem parengimams. Vadinėdavo pas Mrs. A. Palmer-Paliliūnienę dėl vertimų iš lietuvių kalbos į anglų. Programą, kvietimus, pranešėjimus paruošdavo dviem kalbom. Visos mergaitės buvo labai dėkingos Emilijai Palmer už pagalbą. Kada tik mergaitės ruošdavo vakarus, visuomet būdavo pilna salė ne tik lietuvių, bet ir kanadiečių. Visi būdavo labai patenkinti matymais išspūdingus koncertus. Malonu prisiminti ir painforuoti visuomenę apie tas nuotraukas, kurios pateko į "T2".

Dar norėčiau paminėti, kad beveik tuo pačiu metu su minėtom mergaitėm atvažiavo iš Vokietijos 10 jaunų lietuvių, su kuriais man teko susipažinti. Tai buvo a.a. Jonas Bulionis, Kazys Baronas, Vidžiūnas, Jonikis ir kt. Kiek man aplinkybės leido, pagelbėjau tuo laiku karo audros išblaškytiems lietuviams.

George Palmer-Paliliūnas

Lietuvių vaikai be lietuvių kalbos — nuostolis šeimai ir tautai

MEDUS --

reikalingas sveikatai
Natūralus, nepasterizuotas
Induose ar koriuose.

Iš bityno: 30 Dewson St.,
Toronto 4, Ont.
Eagles Nest
Telefonas 534-0563

HETHERINGTON

Marius Rusinas
1651 BLOOR STREET WEST, TORONTO, ONTARIO

KELIONIŲ AGENTŪROJE
visus kelionių reikalus
ir betkurią šali sutvarkys
Tel. 531-4674

FRANK BARAUSKAS LIMITED,
REALTOR
3828 Bloor St. West, Islington, Ont. M9B 1K8
Ištaigos telefonas: 233-3323

PRANAS BARAUSKAS, namų tel. 743-0100
FELIKSAS SENKUS 535-2625
ARYDAS ZAKAREVIČIUS 245-0077

DRESHER-BARAUSKAS INSURANCE AGENCY LTD. ir

W. G. DRESHER REAL ESTATE REALTOR

233-3334 - 231-2661 - 231-6226

3830 B BLOOR STREET WEST - ISLINGTON, ONTARIO M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. Drešeris ir A. Mikšienė

Darbo valandos: 9 v.r. — 5 v.p.p. ir 6.30 v.v. — 8 v.v.,
šeštadieniais — 9 v.r. — 12 v.p.p.

Narys "Better Business" Biuro

OKULISTAS

L. LUNSKY, R.O.
M. LUNSKY, O.D., M.S.C.

470 COLLEGE ST., TORONTO
Tel. 921-3924

Darbo valandos 9.30 v.r. - 6 v.v.
Dėl priėmimo skambinti telefonu

Okulistas

S. Brogowski, O.D.
412 Roncesvalles Ave.
(prie Howard Park Ave.)

Kabineto telefonas
531-4251

Pacientai priimami
susitarus telefonu

INSURANCE

533-1121 Walter Dauginis 822-8480
1613 Bloor Street West, Toronto, Ontario

* Namų — Gyvybės
* Automobilių
* Komerciniai

TORONTO

Anapilio žinios

— Šventovės statyba, pradėta kovo 9 d., vyksta gana sklandžiai. Lėšų vajaus vakarieni-koncertas — kovo 26, šeštadienį, Anapilio salėje. Meninė programą atliks sol. D. Kučėnienė iš Čikagos.

— Parapijos ir statybos vajaus komitėtų posėdyje nutarta balandžio 23 d. suruošti Anapilio balių. Jo metu naujai paruošta programą atliks "Antras kaimas" iš Čikagos.

— Šventovės statybos fondui aukų po \$500: a.a. Stasio Permino ir a.a. Stasio Ažubalo prisiminimui; po \$200: B. Naudžiūnas ir E. Stunguris; po \$100: J. Riauba, A. Merkėlis, V. Matulevičius, F. Mockus ir Vincas Bačėnas; \$50: A. Plioplys. Geradarius nuoširdi padėka.

— Šventovės statybos eigą nuotraukose sutiko fiksuoti O. Burzdžius.

— Tikinčiosios Lietuvos Dieną religinei Lietuvos šalpai surinkta \$1020.

— Gavėnios rekolekcijos — Didžiąją Savaitę. Rekolekcijas ves kun. J. Vainys, SJ, iš Čikagos.

— Praėjusią savaitę Sv. Jono lietuvių kapinės palaidoti: a.a. Stasys Senferas, 91 m., mirė kovo 10 d.; a.a. Marcelė Bacevičienė, 82 m., mirė kovo 10 d.; a.a. Stasys Ažubalis, 75 m., mirė kovo 12 d.; a.a. Pranas Gudinskas, 58 m., mirė kovo 12 d. Burlingtone; a.a. Ona Gataveckienė, 92 m., mirė kovo 13 d.; a.a. Klemen-sas Kirna, 65 m.

— Pamaldos: šį sekmadienį, 10 v. r., už a.a. Alojzą Kanapką, 11 v. už a.a. Oną Ališauskienę, Oną Matulaitienę ir a.a. Stasį Ažubalį.

Lietuvių evangelikų liuteronų Išganytojo parapijos žinios

— Trečiadieniais — kovo 23 ir 30 d.d., 7 v.v., a. Lorencienės bute (65 Marion St.) — Gavėnios apmąstymo vakarai.

— Tradicinis moterų draugijos apmąstymo vakaras — balandžio 2 d., 7 v.v., šventovėje. Moterys praves visą Gavėnios susikaupimą, bet visi nuoširdžiai skatinami dalyvauti. Po pamaldų bus vaišės.

— Parapijos nuosavybės komitetas renka šį antradienį, 8 v.v., šventovės patalpose.

— Gavėnios pamaldos — šį sekmadienį su sekmadienio mokykla. — Parapija reiškia gilia užuojautą kun. P. Ažubalui ir jo artimiesiems, mirus jo broliui Stasiui Ažubalui. Išleis ramybės!

Lietuvių Namų žinios

— VI. Pūtvio ir "Baltijos" šaulių kuopų Gėdimo Plies menėje suruoštame Juozų ir Juozų pagerbime dalyvavo 17 Juozų bei Juozų ir apie 70 gerbėjų.

— Sekmadienio popietėje kovo 20 d. dalyvavo apie 200. Svečių knygoje pasirašė: D. Puzerienė iš Stouffville ir Birstonai iš Stayner, Ont.

— Kovo 20 d. Karaliaus Mindaugo menėje įvyko visuotinis "Paramos" narių susirinkimas. Į valdybą perrinkti O. Delkus ir S. Masionis, į kredito komisiją — L. Seškus, į priežiūros komitetą išrinktas vieton išėjusio O. Kušneračio naujas narys G. Beresnevičius.

— Sekmadienio, kovo 27, Karaliaus Mindaugo menėje įvyko visuotinis LN narių susirinkimas. Bus papildoma valdyba ir revizijos komisija. Siemmet pagal rotacinę tvarką iš valdybos išeina O. Delkus, B. Jackus, T. Stanulis ir J. Strazdas, o iš revizijos komisijos — A. Jucys.

— Įstaigėje lietuvių šachmatininkų klubas. Įstojo 12 narių. Pirmininkauja Vyta. Genčius. Kas sekmadienį, 1 v.p.p., šachmatininkai susirenka žaisti Vytauto D. menės balkone.

— S.m. balandžio 3 d. koncertuos Hamiltono mergaičių choras "Aidas".

— Pagal "Experience '77-Program" jaunimui galima susidaryti vasaros darbo projektą. LN valdyba šiem jaunimo vasaros darbo projektams galėtų pagelbėti patalpomis. Mokslavys ir moksleivės, norintys vasaros darbo projektuose dalyvauti, kviečiame kreiptis į LN vedėją tel. 533-9030 arba 533-9121. Projektus įteikti reikia iki balandžio 12 d.

— LN nario įnašus sumokėjo: Aida Vekterytė, Sigita Krasauskas, Juozas Daunys, Alvinas Markutienė, Jonas Silivinskas, Apolinaras Cepaitis, Zuzana Jackevičiūtė po \$100; J. Budrys, Vyta. Vaitkevičius po \$75; Vincas Zadruskis, Mažlietuvų Moterų Draugija — po \$50; P. Delkus \$43.65, Vladas Makusa \$30, Vyta. Vaitkevičius, Aldona Ignaitytė — po \$25; Jeronimas Vaitkus — \$15; Janis Zunsmanis — \$10.

— LN narys Kostas Kregždė serga Sv. Juozapo ligoninėje 607w kambaryje.

JIESKOMA MOTERIS vyresnio amžiaus moters priežiūrai. Nemokamas butas. Skambinti tel. 536-8896 Toronte.

HIGH PARK RAJONE išnuojamas su baldais kambarys ir virtuvė arba du kambariai ir virtuvė už prieinamą kainą. Tel. 537-9239.

ARIZONOS šilts, sausas ir saulėtas oras vis daugiau ir daugiau pritraukia žmonių, kurie tikrai rūpinasi savo sveikata. Be to, nuosavybį kainos, kol kas, vis dar yra gerokai žemesnės negu kitur. D. ZAKARAS, CENTURY 21 REALTY, 8528 N. 7 St., Phoenix, Arizona 85020, USA.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Parapijos rekolekcijos prasideda šį sekmadienį, kovo 27. Vedėjas — kun. A. Grauslys iš Čikagos. Mišios su pamokslu rytais 9 v., o vakarais 7.30. Nielsono autoakstė atidara nuo 6.30 v.v.

— Bendruomeninis Atgailos sakramentas suaugusiems — šį trečiądienį, kovo 23, 7 v.v., šventovėje, jaunimui — kovo 27, sekmadienį, 10 v.v., Parodų salėje.

— Arkivyskupijos rinkliava "ShareLife": pirmoji kunigų seminarijos išlaikymui šį sekmadienį, kovo 27, antroji labdaros įstaigoms išlaikyti — balandžio 17, trečioji neturtiniams kraštams šelpiti — gegužės 15 d.

— Metinis parapijos susirinkimas — balandžio 3 d. po 11.30 v. Mišių.

— Religinės muzikos koncertas — balandžio 24 d., 4 v.p.p., Sv. Cecilijos šventovėje, 161 Annette St. Bus graži programa. Visi kviečiami atsilankyti.

— Parapijos tarybos susirinkimas — kovo 24 d., 7.30 v.v., Parodų salėje.

— Ona Gataveckienė, 91 m. amžiaus, palaidota kovo 16. Paliko Toronto sūnus Juozą, Izidorį ir Vaitiekų su šeimomis, dukrą Mariją Karasielienę su šeima, sūnų Jurgį Jėzuitų vienuolynė Čikagoje, dvi seseris, dvi dukras ir tris sūnus Lietuvoje.

— Kovo 17 d. palaidotas Klemen-sas Kirna, 65 m. Lietuvoje mirė Adolfo Kanapkos brolis Alojzas. Visiems gili užuojauta. Mirus Pranui Gudinskui, užuojauta jo seseriai Juzefai ir visai Gudinskų šeimai.

— Knygų kioske, kuriam vadovauja P. Misevičius, galima įsigyti naujai išleista K. Žitkaus knygelę "Kryžiaus Kelias". Kaina \$1.00.

— Parapijos bibliotekai, išvykus S. Miniotienėi atostogų, vadovauja P. Jurėnas; veikia po 10 v. Mišių iki 1 v.p.p.

— Sveikiname Ritą Daugėlaitę ir Manuel Figueiredo, susituokusius kovo 19 d.

— Dail. Romo Viesulo meno paroda, globojama par. moterų, įvyks balandžio 24 d. parapijos salėje.

— Mišios: šeštadienį — 8 v. už Juozą Kavaliauską, užpr. J. O. Kavaliauskai, 8.30 už Antaną Laurinaitį, užpr. S. M. Putrimai, 9 v. už Stasį Vaitiekūną, užpr. L. Vaitiekūnaitę, 9.20 už Karoliną Prišcepionkienę, užpr. J. Prišcepionką; sekmadienį — 8 v. už Joną Raulinaitį, užpr. J. Hirsch, 9 v. už Juozą Siminkevičių, užpr. Saplių šeimą, 10 v. už Juozą Racevičių, užpr. K. B. Cepaičiai, 11.30 už parapijiečius, ypač už Steponą Kaiří, 7 metinių progą, 7 v. už Kartavičių šeimos mirusius, užpr. T. V. Gražuliai.

A.a. Stasys Ažubalis, 75 m. amžiaus, kun. P. Ažubalo brolis, mirė kovo 12 d. nuo širdies priepuolio Sv. Juozapo ligoninėje. Palaidotas lietuvių kapinėse kovo 15 d. Laidotuvių pamaldos įvyko Prisikėlimo šventovėje, dalyvaujant gen. Lietuvos konsuliui dr. J. Zmuidzinui ir daugybei tautiečių. Mišias atnašavo kunigai — P. Ažubalis, A. Simanavičius, OFM, J. Staškus. Pamokslą pasakė kun. Pr. Gaidis, primindamas, kad visuomenės atsisveikina su šviesiu Lietuvos ūkininku, kuriam labai rūpėjo lietuviškoji spauda, pavergtoji Tėvynė ir konkretūs išeivijos projektai. Giedojo sol. V. Verikaitis, vargonais padėdys J. Govedo, ir Toronto katedros berniukų choro grupė.

Į kapines velionį palaidėjo ilga automobilį vilkstinė. Apeigas atliko kun. P. Ažubalis. Didžiojoje Anapilio salėje buvo suruošti pietūs, į kuriuos atsilankė didžioji dalis laidotuvių dalyvių.

NATŪRALAUS GYDYMO SVEIKATOS KLINIKA. 460 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5. Tel. 533-8008. Bernardas Naujalis, R.M. Npt. R.N.A.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka stikalus, plytelių dėjimą, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronto.

FOTOGRAFAS įvairioms progoms. Skambinti po 7 v.v. B. Tarvydai tel. 537-3684.

PHOENIX, ARIZONOJE, nebrangiai parduodamas gražiai tvarkomas 25 vienetų motelis, 2148 W. Buckeye Rd. Tel. 602-254-3895.

GELES IVAIRIOMI PROGOM (pagal susitarimą), ypač vestuvėms — jaunajai, pamergėms, stalų papuošimui, koražams ir kt. Skambinti V. Simin-kevičienėi, telefonu 763-6256 po 6 v.v. Toronte.

PRIVACIAI PARDUODAMAS tinkamas statybai sklypas: 60 pėdų pločio iš 324 pėdų ilgio su daugybe medžių, netoli Sutton, Simcoe ežero ir provincinio parko. Tel. 889-0748.

JONAS BANYLIS atlieka visus statybos remontus, naujus pristatymus, prausyklų keramikos, sienų ir grindų darbus. Skambinti po 5 v.p.p. telefonu 535-4329.

Lietuvos Kankinių šventovės
statybos vajaus

KONCERTAS

su pirmą kartą Toronte soliste Dalia Kučėnienė iš Čikagos, ir

VAKARIENĖ

kurią rengia
paminklės Lietuvos
Kankinių šventovės
finansų vajaus
komitetas

kovo 26, šeštadienį, Anapilyje **Pradžią — 7 v.v.**

IEJIMAS — po \$25 asmeniui
Bilietai iš anksto gaunami Anapilyje,
Kviečiame plačiąją visuomenę dalyvauti ir paremti didįjį darbą!

Prisikėlimo parapijos, "Paramos" bankuose ir Margio vaistinėje
RENĖJAI

Czeslaw Milosz, Kalifornijos (Berkeley) universiteto profesorius, kovo 24-25 d. atvyksta į Toronto universitetą, kur skaitys porą paskaitų. Milosz yra žymus lenkų rašytojas, poetas, literatūros kritikas. Jis gimė Lietuvoje (jį aprašo savo autobiografijoje), užaugo Lenkijoje, vėliau emigravo į Ameriką. Kartu su rašytoju J. Brodskiu jis pasirūpino T. Venclovo iškvietimu į Ameriką ir jo profesoriaus Kalifornijos universitete. Ketvirtadienį, kovo 24 d., 7 v.v., Milosz skaitys paskaitą "Poetas tarp rytų ir vakarų" (lenkų kalba). Vieta: Room 159, Lash Miller Laboratories, 80 St. George St. Penktadienį, kovo 25 d., 4 v.p.p., jis skaitys savo poeziją (kartu su vertimais į anglų kalbą). Vieta: Hart House Debates Room, Hart House Circle, Toronto universitete. Bus taip pat progą su juo asmeniškai pasikalbėti.

Ateitininkų sendraugių susirinkimas — kovo 27, sekmadienį, 3 v.p.p., Prisikėlimo Parodų salėje. Paskaita — prof. B. Mačiukos iš Connecticuto un-to. Tema: "Ekonominės sovietų politikos įtaka socialiniam ir kultūriniam okupuotos Lietuvos gyvenimui". Dalyvauti kviečiami visi ateitininkai ir visuomenė.

Toronto choras "Varpas" rengia pavasario koncertą Lietuvių Namuose balandžio 16, šeštadienį. Džiugu pranešti, kad dalį koncerto programos atliks jauna, kylanti žvaigždė sol. Anita Pakalniškytė iš Hamiltono.

Lietuvių teatrų festivalis rengiamas Toronte š. m. gegužės 20-29 d. d. Rengėjas — KLB krašto valdybos kultūros komisija. Ji kviečia visuomenę į talką ir prašo paremti šį renginį aukomis, siunčiant jas šiuo adresu: A. Mingėla, 183 Nappier St., Hamilton, Ont. L8R 1S6.

KLB Toronto apylinkės valdyba savo posėdyje pirm. P. Sturmo namuose Mississaugoje nutarė: apylinkės tarybos rinkimus praversti gegužės 15, sekmadienį, kartu su krašto tarybos ir jaunimo sąjungos rinkimais; dalyvauti Toronto miesto Karavane birželio 17-25 d.d. Prisikėlimo salėje; surengti iškiliosios lietuviškos "Miss Vilnius" rinkimus. Pasidžiaugta sekmingu Vasario 16 minėjimu, nors pajamos nepadengė išlaidų. Su apgailestavimu atsisveikinta su uolii valdybos nariu Vytautu Mickevičiumi, kuris ilgesnį laiką gilino studijas daktaro laipsniui gauti Toronte universitete. Grįžo į Milwaukee, JAV.

Dr. S. Haidas, Kanados parlamento narys, parašė laiškus darbo ir daugiakultūrijų reikalų min. J. Munro ir valsybės sekr. J. Roberts, kuriuose primena gaves daug skundų dėl CBC radijo bei televizijos šališkumo Kvebeke separatizmo klausimu ir dėl stoko daugiakultūrijų programų, pavaizduojančių tikrąjį kanadiečių gyvenimą.

KLB Sault Ste. Marie, Ont., apylinkės valdyba paaukojo "T" \$20. Šios lėšos buvo surinktos Onos Zurauskienės, kuri pardavinėjo velykinius kepinus. Nuoširdžiai dėkojame už paramą.

LIETUVISKI, Europoje spausdinti VELYKŲ SVEIKINIMAI gaunami Anapilio knygyne.

KIPLING-RATHBURN RAJONE išnuojamas vienas arba ir du kambariai su garažu. Galima naudotis virtuve. Skambinti C. Senkevičiū dienomis metu 533-4363, vakarais 233-7321.

MONTREAL

Sv. Kazimiero parapijos žinios

— Didžiosios Savaitės pamaldų tvarka: D. Ketvirtadienį, 7.30 v. v., Paskutinės Vakariinės Mišios; D. Penktadienį, 3 v. p. p., Kristaus kančios ir mirties pamaldos; Did. Šeštadienį, 6.30 v.v., šventinimai. Vėlykų vigilijos Mišios. Vėlykų rytą, 6.30, Prisikėlimas, iškilmingos Mišios. Po jų — vėlykiniai pusryčiai visiems parapijiečiams. Sekančios Mišios — 11 v. r.

— Montrealio ateitininkai surengė Gavėnios susitelkimo savaitę pas sešes, pakviesdami N. Pr. Marijos vienuolijos ses. Onutę Mikailaitę iš Putnamo. Užbaigimas įvyko šv. Kazimiero šventovėje 11 v. Mišiomis ir pamokslu, kurį pasakė kun. dr. F. Jucevičius. Svetainėje buvo jaunos teologės ses. Onutės pašnekesys, kuris buvo labai gerai paruoštas. Ji kalbėjo apie žmogaus širdį, kuri nuo pat žmogaus istorijos pradžios yra laikoma jo dvasios išraiškos centru. Žmogus yra toks, kokia yra jo širdis. Meilė, neramumas, kančia, neapykanta — viskas ateina iš širdies. Tikėjimas žmogui suteikia skaidrią ir mylinčią širdį. Visų vardu ses. Paulė padėjo jo susitelkimo vadovė. Susitelkimas baigtas giesme "O Kristau, pasaulio Valdove". Visi buvo pavaišinti. S. Sk.

Aušros Vartų parapijos žinios — Mindaugo šaulių kuopa vasario 7 d. turėjo savo metinę šventę. Pa-

maldose AV šventovėje šauliai ir šaulės dalyvavo uniformuoti, su vėliava. Mišios buvo atnašautos už Vladą Pūtį ir mirusius kuopos narius. Po pamaldų parapijos svetainėje įvyko metinis susirinkimas ir vaišės.

— Dar yra laiko vaikučiams paruošti pirmajai Komunijai, kuri numatoma gegužės 1 d. Vaikučiai tai šventę paruošiami pagal lietuviškas tradicijas. Skambinkit seselei Paulėi tel. 766-9397. Ji mielai noru padės.

— Klubas "Rūta" kovo 9 d. turėjo viešnią iš Putnamo — teologijos magistre, poetę seselę Onutę Mikailaitę, kuri pravedė diskusiją pokalbį tema "Mano gyvenimo kelias". Šiai temai buvo rodomos pritaikytos spalvotos skaidrės. Poetė skaidrės papildė deklamacijomis mūsų poetų. Ypač labai gerai tiko B. Brazdžionio "Per pasaulį keliauja žmogus". Žmogaus gyvenimo kelias išsamiu buvo aptartas Sv. Rašto mintimis.

Rasa ir Ina Lukoševičiūtės išskrenda į Čikagą, kur kovo 26-27 d.d. bus skautininkų suvažiavimas. Ta proga Jaunimo Centre rengiama Montrealio "Vaivorykštės" darbų paroda. Rasa dalyvaus skautininkų diskusijoje paskaitoje, o Ina parodys, kad "Vaivorykštės" projekto vykdyme dirbo ne tik suaugusieji, bet ir jaunimas. Rodinius suteikiu, nežiti savo automobiliu Albertas Jonelis. Jiems užsakyti bilietai į ope-ros premjerą "Romeo ir Julija". A.A.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545

Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

"LITAS"

ADRESAS: 1465 DE SEVE STREET
MONTREAL, QUE. H4E 2A8. TEL. 766-5827

MOKA UŽ:

Einausias s-tas	6.0%
Taupousias s-tas	8.0%
Pensijų planas	8.5%
Term. ind. 1 m.	9.5%
Term. ind. 2 m.	9.5%
Term. ind. 3 m.	9.5%

Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki \$2,000 už taup. s-tos sumas.

DUODA PASKOLAS:

Asmeninės	11.0%
Nekiln. turto	10.25%
Cekų kredito	12.0%
Investicines nuo	10.5%

Nemok. gyvybės apdr. iki \$10,000 už paskolos sumą.

KASOS VALANDOS:

1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 8 v.; sekmadieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.
3907-A Rosemount Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo 1 iki 8 v. vakaro.

KLK Moterų Dr-jos Lietuvos Kankinių par. skyrius kovo 20 d. jaukiamai susirinkime Anapilio patalpose aptarė savo veiklos klausimus, paskyrė \$500 auką Lietuvos Kankinių šventovės statybai ir gyvai diskutavo kun. Pr. Gaidos paskaitos mintis apie moterų šventinimą kunigais.

Tikinčiosios Lietuvos Dieną (pirmąjį kovo sekmadienį) Lietuvos tikintiesiems surinkta nemažai aukų lietuvių katalikų šventovėse. Jos bus paskelbtos vėliau. Pažymėtina, kad ta proga Toronto arkiv. Ph. F. Pocock religinei Lietuvos šalpai paaukojo \$1000.

"Burės ir varikliai" — tokiu vardu yra paruoštas jūrininkystės vadovėlis visų rūšių jūrininkams ir buriuotojams. Tokia knyga yra pirmoji lietuvių kalba. Ji patvirtinta laivų statybos inžinierių ir kapitonų. Iniciatoriai yra skautai. Leidėjais tapo įmokėję \$100, rėmėjais — \$20. Prenumerata — \$4.50. Toronto "Baltijos" jūrų šaulių kuopa jau įsijungė į leidėjų eilę, sumokėjusi \$100. Teirautis pas p. Stundžią tel. 247-5634.

"Village by the Grange" — naujo stiliaus prekybinis miestelis statomas netoli meno galerijos tarp McCaul ir Sv. Patriko gatvių, į šiaurę nuo Queen ir pietus nuo Dundas gatvės. Tai senovėje buvęs Grange dvaras. Dabar ten statomos modernios patalpos už \$40 mil. komercinėm ir pramoninėm įstaigoms. Projekte numatyta 100 įvairių krautuvėlių, tvarkomų pačių savininkų (didžiosios bendrovės nepriimamos), 5 restoranai, ūkinis turgus, kioskai, meno bei rankdarbių krautuvės, žaidimų aikštelės, apartamentiniai namai, raštinės ir t.t. Miestelio atidarymas numatytas š. m. gegužės 1 d. Projektą vykdo Scott-Atkinson, Vicari, Only, International Ltd., 10 St. Mary St., Suite 320, Toronto, Ont. Informasijas teikia: Jack Gillet, tel. 368-6152 ir Myra Parliament 264-7015.

"Latvija-Amerika" savaitrašis kovą 12 d. laidoje išspausdino ilgą rašinį apie Čiurlionio ansamlio koncertą Klevelande. Toje pačioje laidoje įdėtas skelbimas, reklamuojantis lietuvių dailininko Pauliaus Puzino monografiją "Puzinas".

Etninės Kanados Spaudos Federacijos dvimetinis snvažiavimas įvyko kovo 10-12 d.d. "Toronto Hotel" patalpose. Jame kalbas pasakė — Kanados daugiakultūrijų reikalų min. J. Munro ir Ontario teisingumo min. R. R. McMurtry. Abu gvildeno Kanados vienybės klausimą ir kvietė etninę spaudą prisidėti prie šio krašto vienijimo. Iki šiol Federacijos pirmininku buvo torontietis V. Mauko. Nauju pirmininku išrinktas dr. Kage, vicepirm. N. Chiamara — abu iš Montrealio, kiti pareigūnai — iš kitų Kanados vietovių. Iš lietuvių suvažiavime dalyvavo "T2" atstovai — J. Kaknevičienė, V. Matulaitis, kun. Pr. Gaidis.

Sovietinės propagandos laikraštis "Gimtasias Kraštas" nuolat gauda palankius turistų pareiškimus, giriančius okupacinį Lietuvos gyvenimą. Ant tokios meškerės pakliuvo jau ne vienias torontietis. S.m. 9 nr. yra išspausdintas pasikalbėjimas su Vyta Siminkevičiumi. Jame sakoma, kad jis vienerių metų laikotarpyje tris kartus lankėsi Lietuvoje. Šiaip jau turistai gali viešėti Vilniuje tik 5 dienas, o jam buvo leista pabūti žymiai ilgiau. Pasakodamas savo išpučius, V. Siminkevičius "GK" bendradarbiui apie "Tarybų Lietuvą" ir Sov. Sąjungą gero- kai pasmilkė ir matė tikrai "labai aukštą šiandieninės kultūros lygį", geresnes sąlygas menininkams, žavėjosi Leningrado, Maskva, "Rusų žiemos" renginiais. Lieka tikėtis neatsakytas klausimas, kodėl iš to žavaus rojaus bėga rašytojai kaip T. Venclova, A. Jurašienė, režisierius J. Jurašas, dail. Vl. Žilins ir kiti. Pastarųjų eilė būtų daug ilgesnė, jeigu "žavioji" Maskva leistų išvažiuoti.